



ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ
ΠΑΙΑΝΙΑ - ΓΛΥΚΑ ΝΕΡΑ



Εισαγωγικό Κεφάλαιο: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ.....	4
1. Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	4
2. Σκοπιμότητα και Αντικείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος	5
3. Συνοπτική παρουσίαση της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	8
4. Συνοπτική παρουσίαση του τρόπου συμμετοχής των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων στην εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	12
5. Παρουσίαση των διαδικασιών διαβούλευσης.....	14
Μέρος Α': ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΙΑΝΙΑΣ	15
A1.1. Δημογραφικά – Πληθυσμιακά Στοιχεία	18
A1.2. Σύνθεση Νοικοκυριών.....	22
A1.3. Εκπαιδευτικό επίπεδο	24
A2. Κοινωνικό Περιβάλλον.....	26
A2.1. Οικογενειακή Κατάσταση	26
A2.2. Πληθυσμός ανά υπηκοότητα	27
A2.3. Ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.....	28
A2.4. Δείκτες Φτώχειας	35
A3. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	43
A3.1. Κατά κεφαλή Α.Ε.Π. στην Π.Ε. Ανατολικής Αττικής	43
A3.2. Εργατικό Δυναμικό – Απασχόληση – Ανεργία	44
A3.3. Επιχειρηματικότητα – Οικονομική Δραστηριότητα.....	62
A3.4. Πηγές Χρηματοδότησης Ιδιωτών	72
A4. Περιβάλλον – Χωροταξία – Υποδομές	74
A4.1. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	74
A4.1.1. Ποιότητα περιβάλλοντος – Προβλήματα ρύπανσης	74
A4.1.2. Μορφολογικά και γεωλογικά χαρακτηριστικά	78
A4.1.3. Κλιματολογικά χαρακτηριστικά.....	81
A4.2. Χωροταξικός & Πολεοδομικός Σχεδιασμός.....	82
A4.3. Χαρακτηριστικά κτιριακού αποθέματος	90

A5.	Διαχείριση Αποβλήτων	101
A6.	Υποδομές	113
A6.1.	Τεχνικές και Αναπτυξιακές Υποδομές – Δίκτυα	113
A6.1.1.	Οδικό δίκτυο – Μεταφορές	115
A6.1.2.	Μέσα Μαζικής Μεταφοράς.....	117
A6.1.3.	Ύδρευση.....	118
A6.1.4.	Αποχέτευση.....	118
A6.2.	Κοινωνικές, Πολιτιστικές και Αθλητικές Υποδομές	119
A6.2.1.	Κοινωνικές Υποδομές και Δράσεις.....	119
A6.2.2.	Πολιτιστικές Υποδομές και Δράσεις.....	127
A6.2.3.	Αθλητικές Υποδομές και Δράσεις	133
A6.3.	Έργα Υποδομών	137
Μέρος Β': ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ		
ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΙΑΝΙΑΣ		138
B1.	Οργανωτική Δομή	138
B1.1.	Δήμος Παιανίας.....	138
B1.2.	Συνοπτική Περιγραφή ΝΠΔΔ «Φορέας Κοινωνικής Προστασίας και Παιδείας Δήμου Παιανίας»	144
B1.3.	Συνοπτική Περιγραφή του ΝΠΔΔ «Πολιτιστικός Αθλητικός Οργανισμός Δήμου Παιανίας»	147
B1.4.	Τακτικό Προσωπικό Δήμου Παιανίας	150
B1.5.	Διαδημοτικές Συνεργασίες.....	162
B2.	Χρηματοοικονομική Αποτύπωση.....	167
B2.1.	Μεθοδολογία Οικονομικής Ανάλυσης	167
B2.2.	Ανάλυση Εσόδων Δήμου Παιανίας.....	170
B2.3.	Ανάλυση Εξόδων Δήμου Παιανίας.....	174
B3.	Πηγές Χρηματοδότησης.....	178
B3.1.	Κρατικός Προϋπολογισμός 2021 – ΟΤΑ Α΄ Βαθμού	179
B3.2.	ΕΣΠΑ 2014 - 2020	183
B3.3.	Πρόγραμμα «ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ».....	186
B3.4.	Πρόγραμμα «ΦΙΛΟΔΗΜΟΣ II»	188
B3.5.	Πράσινο Ταμείο	189
B3.6.	Το νέο Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027 (ΠΔΠ)	191
B3.7.	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης-ΕΠΑ.....	195

Μέρος Γ': SWOT ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ.....	197
Γ1. Αξιολόγηση Εξωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου	197
Γ1.1. Θεματικός Τομέας: Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής	198
Γ1.2. Θεματικός Τομέας: Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός & Αθλητισμός	202
Γ1.3. Θεματικός Τομέας: Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	205
Γ2. Αξιολόγηση Εσωτερικού Περιβάλλοντος του Δήμου	207
Γ2.1. SWOT Ανάλυση του Δήμου Παιανίας ως Οργανισμού	207
Γ2.2. Κρίσιμα Ζητήματα Εσωτερικής Οργάνωσης	211
Μέρος Δ': ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ	213
Δ1. Το Όραμα και οι αρχές του Δήμου	213
Δ2. Καθορισμός της στρατηγικής του Δήμου Παιανίας	214
Δ3. Άξονες, Μέτρα και Στόχοι του Στρατηγικού Σχεδιασμού	215
Δ4. Σύνοψη και επόμενα βήματα	222
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	224
Παράρτημα 1: «Σύλλογοι – Σωματεία – Φορείς Δήμου Παιανίας».....	224
Παράρτημα 2: «Ερωτηματολόγια Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Παιανίας 2020 - 2023»	227
Παράρτημα 3: «Κρατικές Ενισχύσεις» σε ιδιωτικές επιχειρήσεις (2014-2020)	246
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	267

Εισαγωγικό Κεφάλαιο: ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Παιανίας συνιστά ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής και οργανωτικής ανάπτυξης για την περίοδο 2020-2023, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Ειδικότερα, αποτελεί ένα πλαίσιο στρατηγικών στόχων και προτεραιοτήτων που εξειδικεύονται σε δράσεις με ορίζοντα τετραετίας, για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης και την αναβάθμιση της οργάνωσης των υπηρεσιών του Δήμου. Με άλλα λόγια το επιχειρησιακό πρόγραμμα αφορά όχι μόνον στις υποδομές και τις τοπικές αναπτυξιακές παρεμβάσεις της περιοχής του Δήμου Παιανίας, αλλά και στη βελτίωση της υφιστάμενης οργάνωσης και λειτουργίας του ίδιου του Δήμου, ως φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο του γενικότερου περιβάλλοντος στο οποίο δρα, μεριμνώντας για τη βελτίωση της διαβίωσης των δημοτών και επισκεπτών και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών.

1. Θεσμικό πλαίσιο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Με τα άρθρα 203-207 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (ν.3463/2006) θεσπίστηκε, για πρώτη φορά, η υποχρέωση κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους ΟΤΑ α' και β' Βαθμού. Έκτοτε έχουν εκδοθεί πλήθος νόμων, προεδρικών διαταγμάτων, υπουργικών αποφάσεων και εγκυκλίων σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο, τις διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο σχετικά με τον Επιχειρησιακό Προγραμματισμό των ΟΤΑ α' βαθμού, είναι το ακόλουθο:

- Ν.4555/2018 (ΦΕΚ133Α'/19.7.2018) «Πρόγραμμα ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι», και συγκεκριμένα το άρθρο 175, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 7 του Ν.4674/2020 (ΦΕΚ 53Α'/11.3.2020)

- Ν.4623/2019 (ΦΕΚ134Α'/9.8.2019) και συγκεκριμένα το άρθρο 9 “Έγκριση του Επιχειρησιακού Προγράμματος”
- Ν.3852/2010 (ΦΕΚ87Α'/7.6.2010) «Νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», και συγκεκριμένα το άρθρο 266, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 175 του Ν.4555/2018
- Π.Δ.89/2011 (ΦΕΚ 213Α'/29.9.2011) “Τροποποίηση του υπ' αριθμ. 185/2007 (ΦΕΚ 221Α') Προεδρικού Διατάγματος «Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού»”
- Π.Δ. 185/2007 (ΦΕΚ 221Α'/12.9.2007) “Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) α' βαθμού”

Σύμφωνα και με τον «Οδηγό Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΟΤΑ α' βαθμού», που εκδόθηκε από την ΕΕΤΑΑ σε συνεργασία με το ΥΠΕΣ, οι προηγούμενες θεσμικές ρυθμίσεις αποσκοπούν στην εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού στους ΟΤΑ. Στόχος είναι η διαδικασία του προγραμματισμού, της παρακολούθησης και της μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των ΟΤΑ, να αποτελέσει μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο, το ανθρώπινο δυναμικό τους.

2. Σκοπιμότητα και Αντικείμενο του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Ο σκοπός των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων είναι η προώθηση της ανάπτυξης του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου¹, σε εναρμόνιση με τις κατευθύνσεις αναπτυξιακού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και τις νέες αρμοδιότητες που ορίζει το Πρόγραμμα Καλλικράτης» με κύριους στόχους όπως παρατίθενται παρακάτω:

➤ Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα κυρίως θα προσδιορίζει νέες δραστηριότητες που

¹ Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ο.Τ.Α., ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 2007

θα πρέπει να εκτελεστούν από το Δήμο στο πλαίσιο των θεσμοθετημένων αρμοδιοτήτων του, έχοντας σκοπό:

- i. Την προστασία και αναβάθμιση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής και τη διασφάλιση της ποιότητας ζωής, με παρεμβάσεις στους τομείς:
 - της προστασίας και της αειφόρου διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος
 - της βελτίωσης και διαχείρισης του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
 - των τεχνικών υποδομών και των δικτύων εξυπηρέτησης
- ii. Τη βελτίωση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας των κατοίκων της περιοχής του, με παρεμβάσεις στους τομείς:
 - της Κοινωνικής Πολιτικής και της Κοινωνικής Ενσωμάτωσης
 - της Υγείας
 - της Παιδείας / Δια βίου μάθησης/ Πολιτισμού / Αθλητισμού
 - της Ισότητας των Φύλων και των Ευκαιριών
- iii. Τη βελτίωση της τοπικής οικονομίας και απασχόλησης, με παρεμβάσεις στους τομείς:
 - των οικονομικών και παραγωγικών δραστηριοτήτων
 - της απασχόλησης

➤ Εσωτερική ανάπτυξη του Δήμου ως οργανισμού

Εκτός από τις δράσεις για την προώθηση της τοπικής ανάπτυξης, το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα περιλαμβάνει δράσεις για τη βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου ως δημόσιου οργανισμού (ως φορέα παροχής συλλογικών αγαθών και υπηρεσιών αλλά και ως θεσμού διασφάλισης της υλοποίησης πολιτικών σε περιφερειακό επίπεδο, σύμφωνα με τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής, στο πλαίσιο των εθνικών και ευρωπαϊκών πολιτικών), με σκοπούς τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της νομιμοποίησης της λειτουργίας της. Ειδικότερα οι σχετικές δράσεις αποσκοπούν:

- στη βελτίωση της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη

- στη βελτίωση της παραγωγικής ικανότητας των υπηρεσιών της, της ανάπτυξης του υφιστάμενου προσωπικού, της μηχανοργάνωσης, της προμήθειας εξοπλισμού και της εξασφάλισης γης και κτιριακών εγκαταστάσεων
- στη βελτίωση της οικονομικής κατάστασης του Δήμου, μέσω του μεσοπρόθεσμου οικονομικού προγραμματισμού, της παρακολούθησης του κόστους των παρεχόμενων υπηρεσιών και της ορθολογικότερης οικονομικής διαχείρισης.

3. Συνοπτική παρουσίαση της διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου περιλαμβάνει²:

- A) στρατηγικές επιλογές,
- B) επιχειρησιακό σχέδιο και
- Γ) δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Το παρόν κείμενο αποτελεί το Στρατηγικό Σχεδιασμό του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Για την διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ακολουθήθηκαν τα προτεινόμενα βήματα του “Οδηγού κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος ΟΤΑ α' βαθμού” της Ε.Ε.Τ.Α.Α., προσαρμοσμένα στο υφιστάμενο ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Αναλυτικά, το προγραμματικό κείμενο κάθε επιχειρησιακού προγράμματος αποτελεί το προϊόν μιας διαδικασίας, η οποία οργανώνεται στα ακόλουθα βήματα:

ΒΗΜΑ 1^ο : Προετοιμασία και Οργάνωση

Σκοπός του βήματος είναι η προετοιμασία και οργάνωση της όλης διαδικασίας κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Για το σκοπό αυτό ενεργεί κατάλληλα το αρμόδιο Τμήμα Προγραμματισμού και Ανάπτυξης. Οι δήμοι μπορούν να συμβάλλονται με τους Αναπτυξιακούς Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή να αναθέτουν σε εξωτερικούς συμβούλους κατά τις κείμενες διατάξεις, τη συμβουλευτική επιστημονική υποστήριξη τους για την εκπόνηση επιχειρησιακού προγράμματος, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές κρίνονται απαραίτητες για την άρτια κατάρτισή του. Επίσης, για την καλύτερη παρακολούθηση και υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος δίνεται και η δυνατότητα συγκρότησης ομάδας έργου με στελέχη του Δήμου και με τη συμμετοχή του Τμήματος Προγραμματισμού και Ανάπτυξης

Σε αυτό το βήμα γίνεται η οργάνωση και η προετοιμασία της όλης διαδικασίας

² Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Ο.Τ.Α., ΕΕΤΑΑ, Αθήνα 2007

του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Το βήμα ολοκληρώνεται με τις εξής ενέργειες:

- Διατύπωση των αρχικών κατευθύνσεων της Δημοτικής Αρχής
- Προγραμματισμός του έργου
- Ενημέρωση του προσωπικού των υπηρεσιών και των ΝΠ του Δήμου για τη διαδικασία κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΒΗΜΑ 2^ο : Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

Σκοπός του βήματος είναι η αποτύπωση και αξιολόγηση τόσο της γενικής εικόνας της περιοχής του δήμου, όσο και του Δήμου ως Οργανισμού. Για το σκοπό αυτό, γίνεται συνοπτική περιγραφή της γενικής, μακροσκοπικής εικόνας της περιοχής του Δήμου και αναφέρονται τα γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά του Δήμου, καθώς και των σχέσεων και των αλληλεξαρτήσεων του με την ευρύτερη περιοχή. Έπειτα, αξιολογείται η κατάσταση της περιοχής και γίνεται εντοπισμός των κρίσιμων θεμάτων ανάπτυξης σε κάθε τομέα («Περιβάλλον και ποιότητα ζωής», «Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός», «Τοπική Οικονομία και Απασχόληση»). Επίσης, γίνεται χρήση και ανάλυση στατιστικών στοιχείων και βιβλιογραφικών πηγών καθώς και πρωτογενών στοιχείων από την αξιολόγηση μέσω ερωτηματολογίων των στελεχών του Δήμου που αφορούν σε συγκεκριμένα θεματικά πεδία σχετικά με την ειδικότητα και τις αρμοδιότητές τους. Συνοπτικά συγκεντρώνονται πληροφορίες για:

- την οργανωτική δομή και τα συστήματα λειτουργίας, το ανθρώπινο δυναμικό και τις συνεργασίες
- διαδικασίες, συστήματα και πρότυπα που υποστηρίζουν την ηλεκτρονική διακυβέρνηση την κτιριακή υποδομή και τον τεχνικό εξοπλισμό, οικονομικά στοιχεία και περιουσία.

Στη συνέχεια πραγματοποιείται αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου και της

οργάνωσης και λειτουργίας του, η οποία περιλαμβάνει μεταξύ άλλων (σε μία S.W.O.T ανάλυση) τα εξής:

- Τα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης (τοπικά και εσωτερικά), τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από το Δήμο μεσοπρόθεσμα, ιεραρχημένα κατά σειρά προτεραιότητας.
- Τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής του Δήμου ως προς τα κρίσιμα ζητήματα, τις ανάγκες των πολιτών καθώς επίσης και την εκτιμώμενη ζήτηση για την παροχή υπηρεσιών σε επίπεδο Δήμου.
- Τις δυνατότητες και τις υφιστάμενες αδυναμίες των υπηρεσιών του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του, σε σχέση α) με τις λειτουργίες που επιτελούν, το ανθρώπινο δυναμικό, την υλικοτεχνική τους υποδομή, την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, και β) με την οικονομική κατάσταση του Δήμου και των Νομικών Προσώπων του.
- Τις ευκαιρίες και τους περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).

ΒΗΜΑ 3^ο : Καθορισμός του οράματος και της στρατηγικής του Δήμου – Κατάρτιση Στρατηγικού Σχεδίου

Σκοπός του βήματος είναι η διατύπωση του οράματος, των κατευθυντήριων πολιτικών επιλογών της Δημοτικής Αρχής, καθώς και η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος. Επίσης, προσδιορίζονται οι Άξονες και τα Μέτρα, σύμφωνα με τα οποία θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές αναπτυξιακές προτεραιότητες. Με την ολοκλήρωση αυτού του βήματος, το αρμόδιο Τμήμα Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, με την υποστήριξη της ομάδας εργασίας, θα έχει συντάξει Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού του Δήμου και θα το υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.

ΒΗΜΑ 4^ο : Συνεργασία με όμορους Δήμους

Η Εκτελεστική Επιτροπή συνεργάζεται με τους όμορους δήμους για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων υπεριοπικής ανάπτυξης και την

προώθηση τυχόν διαδημοτικών συνεργασιών.

ΒΗΜΑ 5° : Έγκριση Στρατηγικού Σχεδίου και διαδικασίες διαβούλευσης

Το βήμα περιλαμβάνει την έγκριση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο μετά από εισήγηση της Εκτελεστικής Επιτροπής. Η συζήτηση και η ψήφιση του πραγματοποιούνται σύμφωνα με το σχέδιο της Εκτελεστικής Επιτροπής και τις τυχόν εναλλακτικές προτάσεις επιχειρησιακού προγράμματος που συντάσσονται και κατατίθενται από τους επικεφαλής των παρατάξεων. Στην συνέχεια ακολουθούν οι διαδικασίες διαβούλευσης του εγκεκριμένου κειμένου Στρατηγικού Σχεδιασμού. Συγκεκριμένα, το εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο τίθεται προς συζήτηση στη Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δυο εβδομάδες, με καταχώρηση στην ιστοσελίδα του Δήμου, καθώς και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

ΒΗΜΑ 6° : Κατάρτιση Επιχειρησιακού Σχεδίου

Με σκοπό την εφαρμογή της στρατηγικής του Δήμου, στο βήμα αυτό καταρτίζεται το Επιχειρησιακό Σχέδιο για την επίτευξη του οράματος του Στρατηγικού Σχεδίου. Για το σκοπό αυτό, αφού ληφθεί υπόψη το εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο, προτείνονται, κατ' αντιστοιχία προς τους Άξονες και τα Μέτρα του Στρατηγικού Σχεδίου, οι Στόχοι της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και οι Δράσεις για την επίτευξη των Στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.

ΒΗΜΑ 7° : 4ετής Προγραμματισμός των Δράσεων & Οικονομικός Προγραμματισμός του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Σκοπός του βήματος είναι η ιεράρχηση & ο προγραμματισμός των δράσεων, η εκτίμηση του προϋπολογισμού των δράσεων, καθώς και των εσόδων και των πηγών χρηματοδότησης, και τέλος η κατανομή των εσόδων στα έτη για την κάλυψη των δαπανών των δράσεων. Για το σκοπό αυτό, το αρμόδιο Τμήμα

Προγραμματισμού και Ανάπτυξης σε συνεργασία με την υπηρεσία που είναι αρμόδια για το κάθε Μέτρο και Στόχο, πραγματοποιεί οικονομικό προγραμματισμό, και συντάσσει τους Χρηματοδοτικούς Πίνακες του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΒΗΜΑ 8ο : Προσδιορισμός δεικτών παρακολούθησης και αξιολόγησης

Στο βήμα αυτό προσδιορίζονται οι δείκτες με βάση τους οποίους θα πραγματοποιείται η παρακολούθηση και αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΒΗΜΑ 9ο : Έγκριση Επιχειρησιακού Προγράμματος & Τελικές ενέργειες

Το αρμόδιο Τμήμα Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, αφού λάβει υπόψη τις γραπτές προτάσεις των υπηρεσιών, των συμβουλίων των δημοτικών κοινοτήτων, τις αποφάσεις των νομικών προσώπων του δήμου, καθώς και των προτάσεων που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης, ολοκληρώνει το σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος και το υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή. Αυτή με τη σειρά της, εισηγείται το σχέδιο Επιχειρησιακού Προγράμματος στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των ΔΣ των νομικών προσώπων του δήμου. Τέλος, το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταχωρείται στην ιστοσελίδα του Δήμου, και δημοσιοποιείται με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Σημειώνεται ότι, έπειτα από την αντικατάσταση του άρθρου 225 του ν.3852/2010 από το άρθρο 116 του ν.4555/2018, δεν αποστέλλονται πλέον για υποχρεωτικό έλεγχο νομιμότητας οι αποφάσεις των ΟΤΑ που αφορούν τις διαδικασίες κατάρτισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων.

4. Συνοπτική παρουσίαση του τρόπου συμμετοχής των υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων στην εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί μια αφορμή για την εισαγωγή διαδικασιών προγραμματισμού στο Δήμο και στις Υπηρεσίες του. Οι διαδικασίες αυτές δεν μπορεί παρά να στηρίζονται στη συμμετοχή του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην υλοποίηση.

Καταρχήν, με σκοπό τόσο την υποστήριξη του αρμόδιου Τμήματος Προγραμματισμού και Ανάπτυξης το οποίο είναι υποστελεχωμένο, όσο και την εξασφάλιση της ενεργού συμμετοχής του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου, ζητήθηκε η συνδρομή όλων των εργαζομένων με θέση ευθύνης του Δήμου. Η γενική εποπτεία της προόδου των εργασιών ανατέθηκε στη Γενική Γραμματέα του Δήμου ώστε να υπάρχει ένας συνεκτικός συντονισμός και παρακολούθηση του έργου. Παράλληλα για την επιστημονική επάρκεια του έργου, κρίθηκε αναγκαία η ανάθεση έργου για συμβουλευτική υποστήριξη στην εταιρεία PLANET A.E.

Στην συνέχεια, οι Υπηρεσίες του Δήμου και των νομικών του προσώπων ενεπλάκησαν ενεργά καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καθώς κλήθηκαν να συμπληρώσουν ερωτηματολόγια σχετικά με τη υφιστάμενη λειτουργία, τα προβλήματα και τις δυνατότητες βελτίωσης της υπηρεσίας τους (Παράρτημα 2 ερωτηματολόγια). Οι υπηρεσίες ανταποκρίθηκαν με το καλύτερο δυνατό τρόπο λαμβάνοντας υπόψη το φόρτο εργασίας τους καθώς και τις ιδιαίτερες συνθήκες εργασίας που έχει δημιουργήσει ο COVID. Η συμβαλλόμενη εταιρεία σε συνεργασία με το Τμήμα Προγραμματισμού και Ανάπτυξης και με την παρακολούθηση της Γενικής Γραμματέας ως επικεφαλής της ομάδας έργου επισκέφτηκαν αρκετές φορές τις υπηρεσίες βοηθώντας στην συμπλήρωση των ερωτηματολογίων και συλλέγοντας κάθε στοιχείο και μελέτη που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην καλύτερη κατανόηση της υφιστάμενης κατάστασης του Δήμου καθώς και στην διαμόρφωση της SWOT ανάλυσης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι στον Δήμο

απουσιάζει μια συστηματική καταγραφή δεδομένων για την εσωτερική λειτουργία του Δήμου όσο και στατιστικά στοιχεία παρακολούθησης της κοινωνικο-οικονομικής κατάστασης της πόλης. Τέλος, ειδικά διαμορφωμένα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν και στις δημοτικές παρατάξεις για την διατύπωση της γνώμης τους σχετικά με την αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος της πόλης στα πλαίσια ενίσχυσης των δημοκρατικών διαδικασιών που αποτελούν πρωταρχικές αξίες κάθε επιχειρησιακού προγράμματος.

5. Παρουσίαση των διαδικασιών διαβούλευσης

Μετά την ψήφιση του Στρατηγικού Σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο, ακολουθούν οι διαδικασίες διαβούλευσης. Συγκεκριμένα, το εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο υποβάλλεται στην Δημοτική Επιτροπή Διαβούλευσης του άρθρου 78 του ν.4555/2018, για γνωμοδότηση, ενώ παράλληλα πραγματοποιείται ηλεκτρονική διαβούλευση με τους πολίτες, μέσω του διαδικτύου.

Ο Δήμος, με σκοπό την ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας σχετικά με το περιεχόμενο του στρατηγικού σχεδιασμού, θα αξιοποιήσει κάθε διαθέσιμο μέσο επικοινωνίας, όπως τοπικά ΜΜΕ, ιστοσελίδα, πίνακες ανακοινώσεων κλπ. Καθώς προτεραιότητα του Δήμου είναι η ενεργή συμμετοχή των πολιτών και των φορέων, χωρίς κανένα αποκλεισμό, θα δοθεί περισσότερος χρόνος διαβούλευσης από τον ελάχιστο απαιτούμενο και επιπλέον οι δημότες και φορείς θα είναι σε θέση να υποβάλλουν τα σχόλια, τις προτάσεις και τις παρατηρήσεις τους είτε ηλεκτρονικά είτε εγγράφως.

Το αρμόδιο Τμήμα Προγραμματισμού και Ανάπτυξης, σε συνεργασία με την ομάδα εργασίας, θα επεξεργαστεί όλο το υλικό που θα προκύψει από τις διαδικασίες διαβούλευσης, και θα λάβει υπόψη τις σχετικές προτάσεις κατά τη σύνταξη του σχεδίου του επιχειρησιακού προγράμματος.

Μέρος Α': ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΙΑΝΙΑΣ

Ο Δήμος Παιανίας ανήκει διοικητικά στην Περιφέρεια Αττικής, στους 13 Δήμους της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής. Προέκυψε από τη συνένωση των προϋπαρχόντων Δήμων Παιανίας και Γλυκών Νερών μέσω του προγράμματος «Καλλικράτης» (Ν. 3852/2010). Περιλαμβάνει τις δημοτικές ενότητες Παιανίας και Γλυκών Νερών. Καταλαμβάνει συνολική έκταση 42.762 στρέμματα και ο πληθυσμός του είναι 26.668 κάτοικοι σύμφωνα με την απογραφή του 2011.

Ιστορικά Στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Παιανίας

Η ονομασία Παιανία είναι αρχαιοελληνική και αποτελεί το όνομα ενός από τους πλουσιότερους Δήμους της αρχαίας Αθήνας, του Δήμου Παιανίας. Στην αρχαιότητα ο Δήμος αυτός διακρίνονταν στην "Υπένερθεν Παιανία" και στην "Καθύπερθεν Παιανία" καλούμενος συχνά και "Δήμος Παιανιεύς", (όπως δηλαδή ο Πειραιάς, Πειραιεύς), ενώ ο κάτοικος ονομαζόταν Παιανεύς. Επιπλέον, η Παιανία ήταν ονομαστή λόγω του ότι υπήρξε η γενέτειρα του ρήτορα Δημοσθένη και άλλων επιφανών ανδρών της αρχαιότητας.

Κατά την τουρκοκρατία ακολούθησε στα Μεσόγεια κάθοδος Αρβανιτών που συνεβίωναν με τους Παιανείς όπου τότε η περιοχή αποκαλείτο από τους ίδιους "Λιόπεσι", ονομασία αρβανίτικης προέλευσης. Η ονομασία Λιόπεσι προέρχεται από τον αρβανίτη χωροδεσπότη εποικιστή του 15ου αι. Yorgi Lopesi όπως αυθεντικά μαρτυρείται από οθωμανικό κατάστιχο των ετών 1507-1528 της Σόφιας και δημοσιεύεται στην έγκριτη πραγματεία "Rural and Urban population in the Sancak of Euripos" της Ευαγγελίας Μπαλτά - Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών.

Η μετονομασία σε Παιανία έγινε με βασιλικό διάταγμα του 1915 πλην όμως καθιερώθηκε πολύ αργότερα. Ο κάτοικος της περιοχής ονομάζεται Παιανεύς

και στη νεοελληνική Παιανέας - Παιανέα (ή απλά κάτοικος Παιανίας), ενώ στον πληθυντικό αποκαλούνται Παιανείς.

Το έμβλημα του Δήμου απεικονίζει το Δημοσθένη τον Παιανέα και το χαρακτηριστικό φύλλο αμπέλου, οικείο στοιχείο της μεσογειακής χλωρίδας.

Η πόλη είναι οικοδομημένη στις παρυφές του Υμηττού, περιτριγυρισμένη από καλλιεργήσιμες εκτάσεις. Η περιοχή είναι άνυδρη με κλίμα ξηρό και μεσογειακό. Η χλωρίδα συνίσταται κυρίως σε αμπελώνες, ελαιόδενδρα και λοιπά καλλιεργήσιμα είδη.

Το 2004 με την εγκατάσταση του Διεθνούς Αεροδρομίου στην καρδιά των Μεσογείων και με τα έργα που επακολούθησαν απέκτησε καλή συγκοινωνιακή σύνδεση με τις γειτονικές περιοχές και την Αθήνα. Συγκεκριμένα απέκτησε πρόσβαση στην Αττική Οδό και την Περιφερειακή Υμηττού, στον Προαστιακό Σιδηρόδρομο και στο Αττικό Μετρό μέσω της στάσης "Κάντζα".

Οι κάτοικοι ασχολούνται μέχρι και σήμερα με τη γεωργία και την κτηνοτροφία, ενώ από το 2004 και έπειτα έχει παρατηρηθεί αύξηση του πληθυσμού από αστούς που αναζητούν κατοικία. Ο αυξανόμενος πληθυσμός της πόλης θέτει τα θεμέλια για μια πολιτιστική και οικονομική ανάδειξη της περιοχής μέσα από ανέγερση πνευματικού κέντρου, αθλητικών εγκαταστάσεων και βελτίωση των μορφωτικών δεικτών του πληθυσμού, χωρίς ωστόσο να χάνει την ιστορία της στην οικονομία της καλλιέργειας.

Ιστορικά Στοιχεία Δημοτικής Ενότητας Γλυκών Νερών

Η ονομασία Γλυκά Νερά προέρχεται από το ιδιαίτερα γλυκό νερό που είχε βρεθεί σε πηγάδι στο κτήμα του Ανδρικού Πηλιοκίτσου. Οι παλαιοί Παιανείς ονόμαζαν το πηγάδι Καλό Νερό – Γλυκό Νερό – Γλυκά Νερά – Γλυκάνερα – Λυκάνουρα.

Διοικητικά τα Γλυκά Νερά υπάγονται στο Δήμο Παιανίας και συνδέονται με την Αθήνα και την Ανατολική Αττική μέσω των Λεωφόρων Λαυρίου, Σπάτων

και Μαραθώνος. Η σύγχρονη πόλη εκτείνεται 13 χιλιόμετρα βορειοανατολικά των Αθηνών και 4 χιλιόμετρα νοτιοδυτικά της Παλλήνης.

Μεγάλη προσέλευση πληθυσμού παρατηρείται κατά τη δεκαετία του '80, ενώ στη δεκαετία του 1990 διαφαίνεται διστακτικότητα λόγω λειτουργίας του σταθμού και του κέντρου ερευνών της ΔΕΗ στα σύνορα με την Κάντζα. Αυτή η διστακτικότητα αναχαιτίζεται μετά τα σημαντικά έργα του 2004 που μετατρέπουν τα Γλυκά Νερά σε ιδιαίτερος προνομιούχο περιοχή μέσω της σύνδεσής τους με την Περιφερειακή Υμηττού, που ενώνει τα Μεσόγεια με το Λεκανοπέδιο, την Αττική Οδό, το Μετρό και τον Προαστιακό μέσω των Σταθμών "Δουκίσσης Πλακεντίας" και "Κάντζα".

Η πόλη χωρίζεται γεωγραφικά σε δύο τμήματα, το ένα εκ των οποίων είναι οικοδομημένο πέριξ του πευκόφυτου λόφου "Φούρεσι", περιοχή ιδιαίτερου κάλλους, όπου έχουν προγραμματιστεί έργα ανάπλασης του λόφου για την αξιοποίησή του από τους κατοίκους και στο οποίο λειτουργεί ιδιωτικό εκπαιδευτήριο. Το δεύτερο τμήμα εκτείνεται παράλληλα με την περιοχή προστασίας του ορεινού όγκου του Υμηττού. Και τα δύο αυτά τμήματα καθιστούν τα Γλυκά Νερά δημοφιλή προορισμό για κατοικία. Σταδιακά μετατρέπεται σε περιοχή αμιγούς κατοικίας με το εμπορικό κέντρο να εκτείνεται κατά μήκος της Λ. Λαυρίου στα σύνορα με την Κάντζα. Η αρχιτεκτονική της περιοχής παρουσιάζει ομοιομορφία, με χαμηλά οικοδομήματα στη φιλοσοφία της κεραμοσκεπούς, χαμηλού ύψους, αυτόνομης κατοικίας στα πρότυπα του Γέρακα και του Πατήματος.

Μεταξύ του λόφου του Φούρεσι και του όρους Υμηττού είναι οικοδομημένος ο Ιερός Ναός Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού που αποτελεί αξιοθέατο της πόλης. Σημαντικό αξιοθέατο αποτελεί επίσης και η Ιερά Μονή Αγίου Ιωάννου Προδρόμου ή «Κυνηγού» Γλυκών Νερών, όπως καθιερώθηκε να ονομάζεται από τους Παιανιείς ή αλλιώς των «Φιλοσόφων».

Οι δύο οικιστικές ζώνες ενώνονται στον οδικό κόμβο του δαχτυλιδιού, ενώ στην εσοχή του βουνού εκτείνονται τα άσπρα χώματα. Το νότιο τμήμα της πόλης

επεκτείνεται στη περιοχή Μιχούλι που έχει ενταχθεί στο σχέδιο πόλεως προσεγγίζοντας την Παιανία, ενώ τα Νταμάρια εκτείνονται κατά μήκος της Λεωφόρου Λαυρίου στο ύψος του δαχτυλιδιού.

Στα πλεονεκτήματα της περιοχής συγκαταλέγεται η ομοιομορφία στη δόμηση, καθώς οι κάτοικοι διαμένουν σε μονοκατοικίες και αυτόνομες μεζονέτες, ή σε καλαίσθητα κτιριακά συγκροτήματα στο κέντρο, ενώ στα αρνητικά της περιοχής ο διαχωρισμός της πόλης στα δύο και η παραμονή σταθμού της ΔΕΗ στα σύνορα με την Κάντζα, με κεραίες υπερυψηλής τάσης εμποδίζουν την περαιτέρω ανάπτυξη της περιοχής. Στην περιοχή δε των Μεσογείων έχει καθυστερήσει αρκετά η δημιουργία οργανωμένου αποχετευτικού συστήματος.

A1.1. Δημογραφικά – Πληθυσμιακά Στοιχεία

Στο παρόν τμήμα, επιχειρείται η διερεύνηση των δημογραφικών στοιχείων σύμφωνα με τα τελευταία επίσημα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ του έτους 2011. Με τη χρήση βασικών δεικτών και με την αποτύπωση σε διαγράμματα των βασικών συμπερασμάτων που προκύπτουν από την επεξεργασία των στοιχείων, απεικονίζονται οι σχετικές τάσεις τόσο του πληθυσμού στο σύνολο του όσο και των επιμέρους ηλικιακών ομάδων.

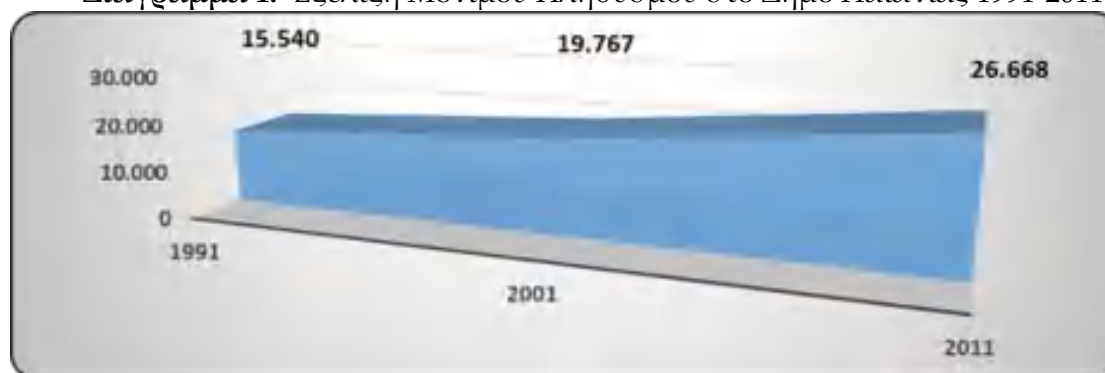
Προκειμένου να υπάρξει μια ομοιομορφία και δυνατότητα σύγκρισης των στατιστικών δεδομένων ανά χρονικές περιόδους, τα στατιστικά στοιχεία που υπάρχουν πριν την συνένωση των δυο Δήμων Παιανίας και Γλυκών Νερών (έτος 2010), αθροίζονται και αναλύονται από κοινού.

Επισημαίνεται ότι το έλλειμμα αξιόπιστων, επίκαιρων και διαθέσιμων στατιστικών δεδομένων σε επίπεδο Δήμου αποτελεί σημαντικό πρόβλημα στη διερεύνηση και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης για το σύνολο των ΟΤΑ Α' Βαθμού. Περαιτέρω, για τους Δήμους της Αττικής παρατηρείται σοβαρό ζήτημα σχετικά με τον μόνιμο πληθυσμό καθώς εμφανίζεται συνεχώς μειούμενος με ρυθμούς πολύ μεγαλύτερους από τους αντίστοιχους εθνικούς.

Σχετικά προβληματικά πεδία στην Απογραφή του 2011 αποτελούν επίσης ο αριθμός ειδικών ομάδων του πληθυσμού (πχ Ρομά), ο αριθμός των μεταναστών και τα επίπεδα ανεργίας – απασχόλησης. Δεδομένου δε ότι η τακτική χρηματοδότηση των ΟΤΑ Α' Βαθμού συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τα πληθυσμιακά δεδομένα κρίνεται σκόπιμο, ενόψει της επόμενης απογραφής, η ανάπτυξη στρατηγικής επικοινωνίας και μηχανισμού απογραφής για την όσο το δυνατόν καλύτερη και αξιόπιστη αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στο Δ. Παιανίας.

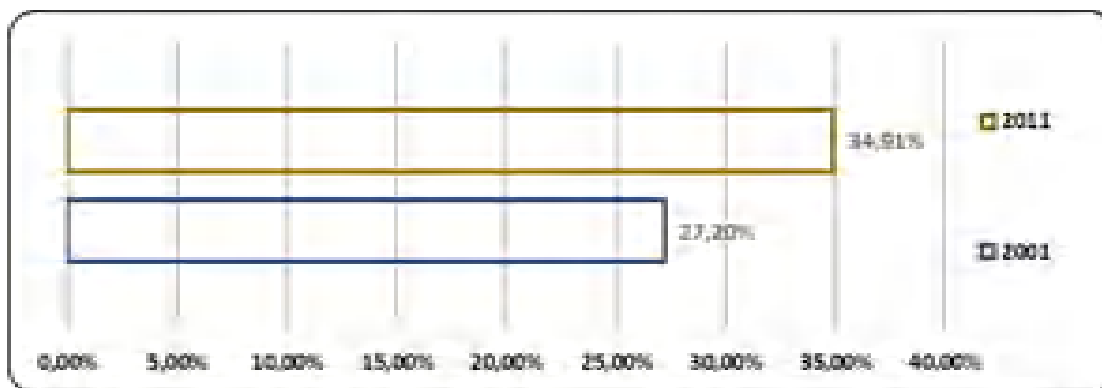
Από τη διαχρονική μελέτη της εξέλιξης του πληθυσμού στο Δήμο Παιανίας, με βάση τα στοιχεία των απογραφών της ΕΛ.ΣΤΑΤ. στο διάστημα 1991-2011, παρατηρείται μία αυξητική πορεία κατά τη διάρκεια όλης αυτής της περιόδου. Στην τελευταία απογραφή, προ περίπου μίας δεκαετίας (2011), ο πληθυσμός ανέρχεται σε 26.668 κατοίκους, αυξημένος κατά 6.901 άτομα συγκριτικά με τον πληθυσμό του 2001 (19.767 κάτοικοι). Σε σχέση με το 2001, η αύξηση του πραγματικού πληθυσμού στο Δήμο Παιανίας το 2011 είναι της τάξης του 34,91%, ενώ αντίστοιχα στο επίπεδο της Περιφέρειας Αττικής παρατηρείται μείωση κατά 1,7% και στο επίπεδο της χώρας μείωση κατά 1,08%. Εκ των 26.668 κατοίκων, οι 15.619 ανήκουν στην Δημοτική Ενότητα Παιανίας, ενώ οι 11.049 στην Δημοτική Ενότητα Γλυκών Νερών.

Διάγραμμα 1: Εξέλιξη Μόνιμου Πληθυσμού στο Δήμο Παιανίας 1991-2011



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 1991 - 2011

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία Πληθυσμιακή Μεταβολή στο Δήμο Παιανίας ανά Δεκαετία



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 1991 – 2011

Πίνακας 1: Μόνιμος Πληθυσμός ανά δεκαετία (1991-2011) και ποσοστιαία μεταβολή

Περιοχή	Μόνιμος Πληθυσμός			Μεταβολή		
	1991	2001	2011	1991-2001	2001-2011	1991-2011
Χώρα	10.223.392	10.934.097	10.816.286	6,95%	-1,08%	5,80%
Περιφέρεια Αττικής	3.594.817	3.894.573	3.828.434	8,34%	-1,70%	6,50%
Δήμος Παιανίας	15.540	19.766	26.668	27,20%	34,91%	71,61%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 1991 – 2011

Επιπλέον, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, σε επίπεδο χώρας και σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής παρουσιάζεται σημαντική μείωση του πληθυσμού. Στον Πίνακα 2, αποτυπώνεται ότι για τα έτη 2011-2019 η συνολική μείωση του πληθυσμού στην Περιφέρεια Αττικής, σύμφωνα με την μεθοδολογική προσέγγιση της ΕΛΣΤΑΤ, ανέρχεται σε 6,28%.

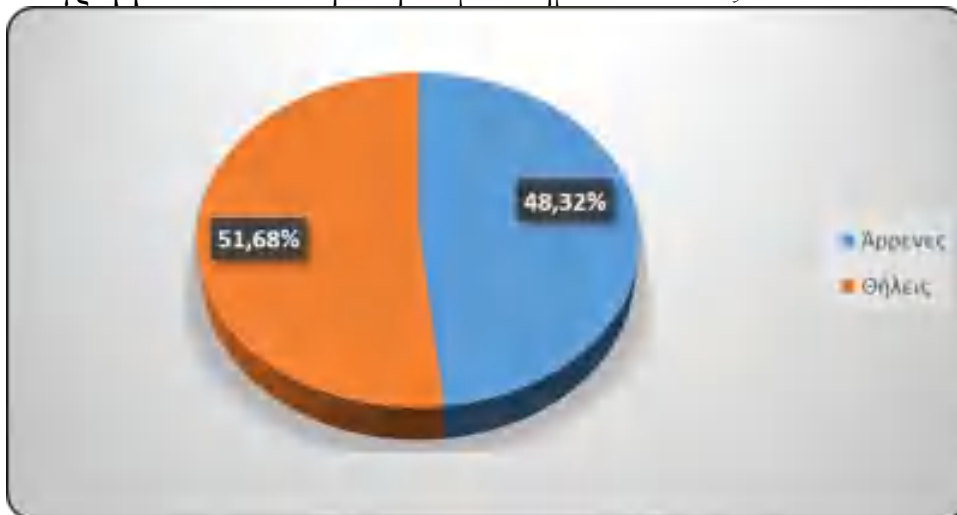
Πίνακας 2: Υπολογιζόμενος Πληθυσμός την 1^η Ιανουαρίου των ετών 2011-2019

	1.1.2011	1.1.2012	1.1.2013	1.1.2014	1.1.2015	1.1.2016	1.1.2017	1.1.2018	1.1.2019
ΣΥΝ ΟΛΟ ΧΩΡ ΑΣ	11.123.392	11.086.406	11.003.615	10.926.807	10.858.018	10.783.748	10.768.193	10.741.165	10.724.599
		-0,33%	-0,75%	-0,70%	-0,63%	-0,68%	-0,14%	-0,25%	-0,15%
	-3,59%								
ΠΕΡΙ ΦΕΡ ΕΙΑ ΑΤΤΙ ΚΗΣ	3.992.912	3.963.887	3.912.849	3.863.763	3.822.843	3.781.274	3.773.559	3.756.453	3.742.235
		-0,73%	-1,29%	-1,25%	-1,06%	-1,09%	-0,20%	-0,45%	-0,38%
	-6,28%								

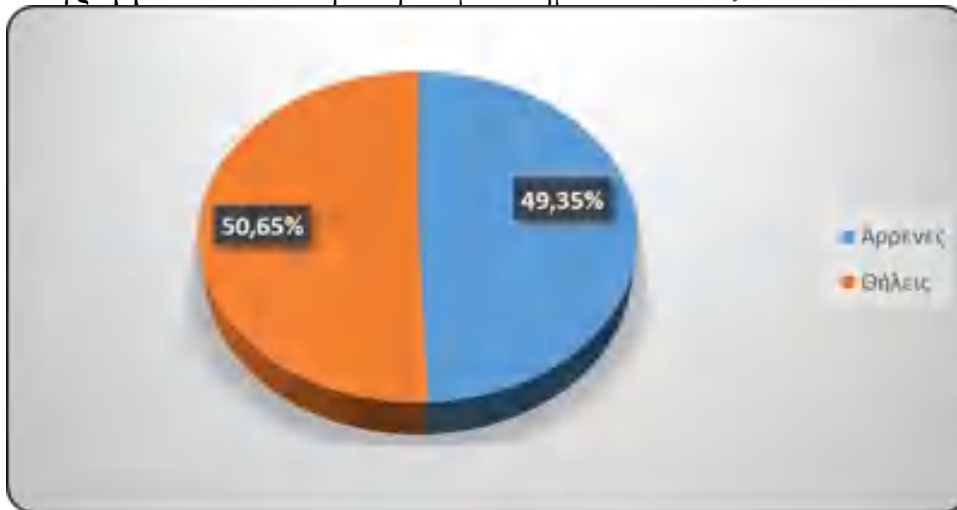
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Από τα επόμενα Διαγράμματα γίνεται εύκολα κατανοητό ότι η σύνθεση του πληθυσμού του Δήμου Παιανίας, αναφορικά με το φύλο, παρουσιάζει μια σχετική ισορροπία καθ' όλο το χρονικό διάστημα 1991 μέχρι το 2011. Το 2011 ο ανδρικός πληθυσμός αποτελεί το 49,47% του συνόλου και ο γυναικείος το υπόλοιπο 50,53%.

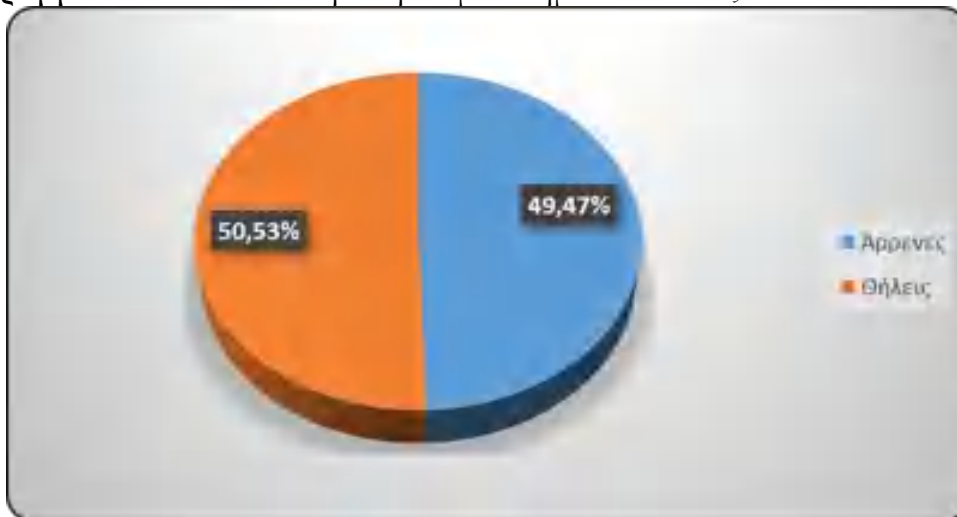
Διάγραμμα 3: Σύνθεση Πληθυσμού Δήμου Παιανίας ανά Φύλο 1991



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 1991 – 2011

Διάγραμμα 4: Σύνθεση Πληθυσμού Δήμου Παιανίας ανά Φύλο 2001

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 1991 – 2011

Διάγραμμα 5: Σύνθεση Πληθυσμού Δήμου Παιανίας ανά Φύλο 2011

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 1991 – 2011

A1.2. Σύνθεση Νοικοκυριών

Στο τμήμα της έκθεσης που ακολουθεί, επιδιώκεται η ανάλυση στοιχείων της απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) των ετών 2001 και 2011 τα οποία αναφέρονται στη σύνθεση των νοικοκυριών του Δήμου Παιανίας. Συγκεκριμένα, δίνεται έμφαση στην ανάλυση στατιστικών στοιχείων σχετικά με το μέγεθος και αριθμό των μελών των νοικοκυριών, ανά έτος απογραφής.

Από το Διάγραμμα που ακολουθεί, παρατηρούμε πως το έτος 2001

απογράφηκαν 5.914 νοικοκυριά ενώ το 2011 ο αριθμός των νοικοκυριών ήταν 9.288. Υπήρξε δηλαδή αύξηση στον αριθμό νοικοκυριών κατά 57,1% ενώ ταυτόχρονα παρατηρείται αύξηση στον αριθμό των μελών τους (κατά 40,2%). Η αναλογία μελών ανά νοικοκυριό το 2011 ήταν 2,8 : 1 σε σύγκριση με την απογραφή του 2001 όπου η αναλογία ήταν μεγαλύτερη και συγκεκριμένα 3,2 : 1, στοιχείο το οποίο επίσης συνδέεται με το φαινόμενο της υπογεννητικότητας. Το συγκεκριμένο φαινόμενο παρά το γεγονός ότι προϋπήρχε, επιδεινώθηκε από τις αρνητικές οικονομικές συγκυρίες και την έντονη κρίση που εκδηλώθηκε στον ελληνικό χώρο μετά το 2010, περίοδο την οποία η απογραφή του 2011 δεν καλύπτει επί της ουσίας.

Διάγραμμα 6: Νοικοκυριά και μέλη αυτών που διαμένουν σε κανονικές κατοικίες



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 2001 – 2011

Τα παραπάνω στοιχεία μπορούν να συνδυαστούν με τα στατιστικά στοιχεία που αφορούν στον αριθμό μελών των νοικοκυριών του Δήμου Παιανίας το έτος 2011, στα οποία αναδεικνύεται πως η πλειοψηφία των νοικοκυριών του Δήμου αποτελείται από διμελή (26,6%), τριμελή (24,3%) και τετραμελή (23,3%) νοικοκυριά τα οποία αθροιστικά αποτελούν την πλειοψηφία των νοικοκυριών του Δήμου (74,2%). Ακολουθούν τα μονομελή νοικοκυριά (17,1%) και με μικρά ποσοστά τα 5μελή (6,4%) και τα άνω των 6 μελών νοικοκυριά με ποσοστό 2,4%.

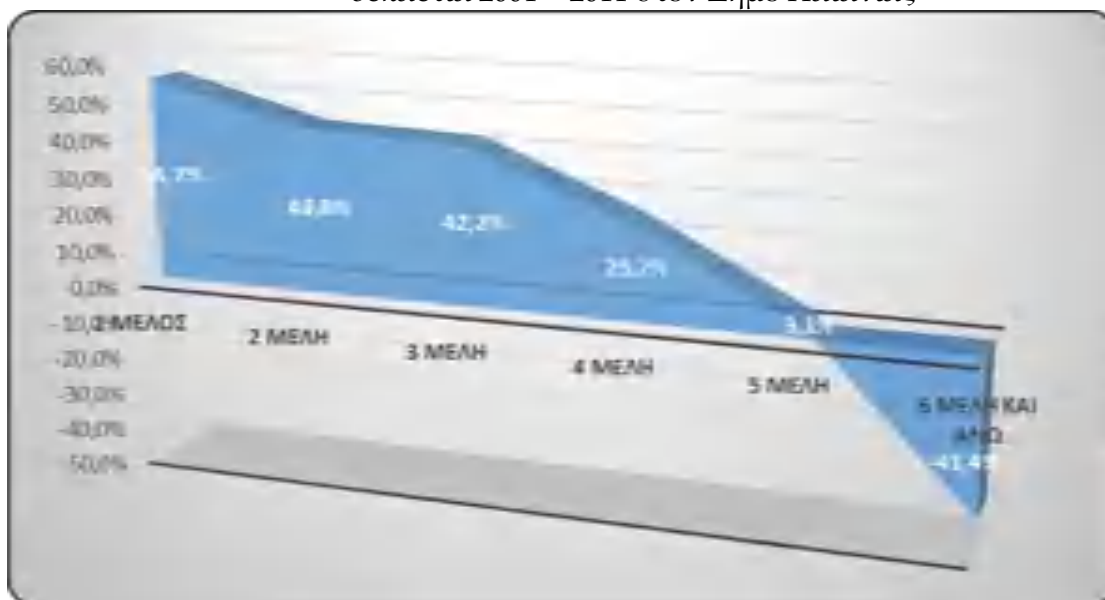
Πίνακας 3: Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών στο Δήμο Παιανίας

Σύνολο		Νοικοκυριά κατά αριθμό μελών					
Νοικοκυριά	Μέλη	1	2	3	4	5	6 μέλη και άνω
9.288	26.300	1.588	4.932	6.771	8.668	2.950	1.391

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Συμπερασματικά υποστηρίζεται ότι υπήρξε σημαντική μείωση των πολυμελών νοικοκυριών και αύξηση των ολιγομελών, επηρεάζοντας το δημογραφικό προφίλ του Δήμου στο οποίο κυριαρχούσαν τα πολυμελή νοικοκυριά. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει η κατακόρυφη αύξηση των μονομελών νοικοκυριών η οποία χρήζει περαιτέρω διερεύνησης ως προς την ανάλυση του φαινομένου.

Διάγραμμα 7: Ποσοστιαία Μεταβολή των νοικοκυριών ανά αριθμό μελών κατά τη δεκαετία 2001 - 2011 στον Δήμο Παιανίας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφών 2001 – 2011

A1.3. Εκπαιδευτικό επίπεδο

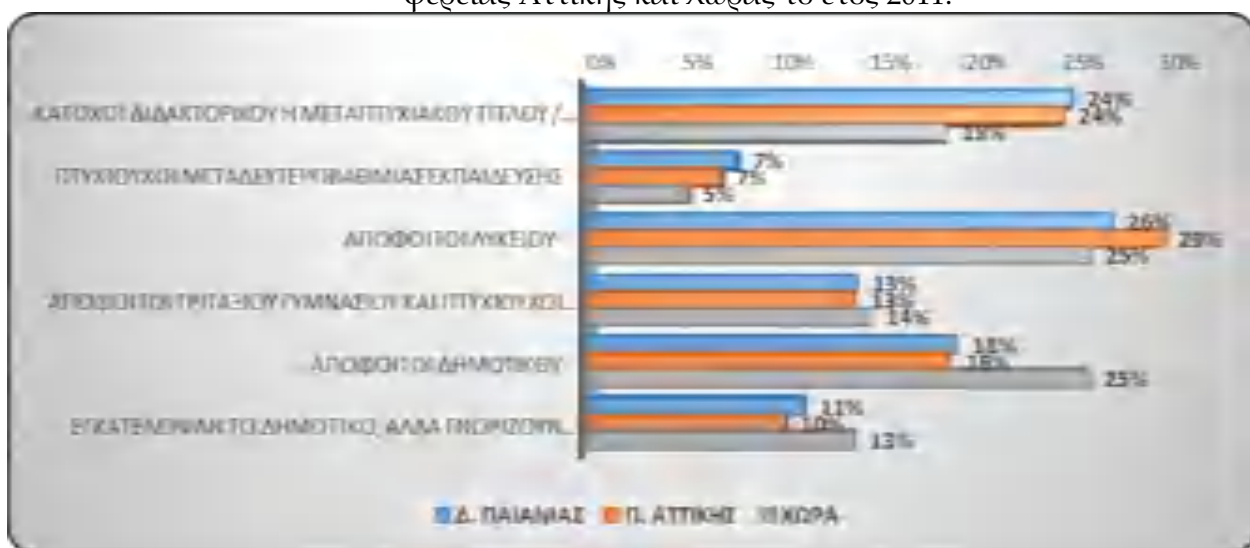
Από τη μελέτη του παρακάτω σχετικά με το επίπεδο εκπαίδευσης³, παρατηρούμε ότι οι απόφοιτοι μέσης και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης συνιστούν τον κύριο κορμό του πληθυσμού του Δήμου Παιανίας με ποσοστά 26% και 24%

³ Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ, οι ηλικίες για τη σύνθεση του πραγματικού πληθυσμού στη σχετική κατηγορία ξεκινούν από τα 10 έτη.

αντίστοιχα. Σε απόλυτες τιμές, οι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης προσεγγίζουν τα 6.402 άτομα ενώ οι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, τα 5.912 άτομα. Τρίτοι κατατάσσονται, με ποσοστό 18% ή 4.498 άτομα οι απόφοιτοι δημοτικού ενώ μικρότερα ποσοστά συναντάμε στις επιμέρους κατηγορίες, Γ' τάξης του Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών με 13% ή 3.283 άτομα, εκείνων που δεν τελείωσαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν ή δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση με 11% ή 2.638 άτομα και τέλος πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με 7% ή 1.825 άτομα. Η εικόνα αυτή δε διαφέρει σχεδόν καθόλου από τα αντίστοιχα ποσοστά της Περιφέρειας Αττικής.

Σε επίπεδο Χώρας, ο Δήμος Παιανίας εμφανίζει μεγαλύτερο ποσοστό απόφοιτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε σχέση με το αντίστοιχο μέσο όρο της χώρας. Δεν παρουσιάζονται διαφοροποιήσεις στους απόφοιτους τριτάξιου Γυμνασίου και πτυχιούχους Επαγγελματικών Σχολών ενώ στους απόφοιτους του Δημοτικού και σε αυτούς που δεν τελείωσαν το Δημοτικό αλλά γνωρίζουν ή δεν γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση ο Δήμος έχει σαφέστερα χαμηλότερα ποσοστά συγκριτικά με το επίπεδο Χώρας.

Διάγραμμα 8: Εκπαιδευτικό επίπεδο μόνιμου πληθυσμού Δήμου Παιανίας, Περιφέρειας Αττικής και Χώρας το έτος 2011.



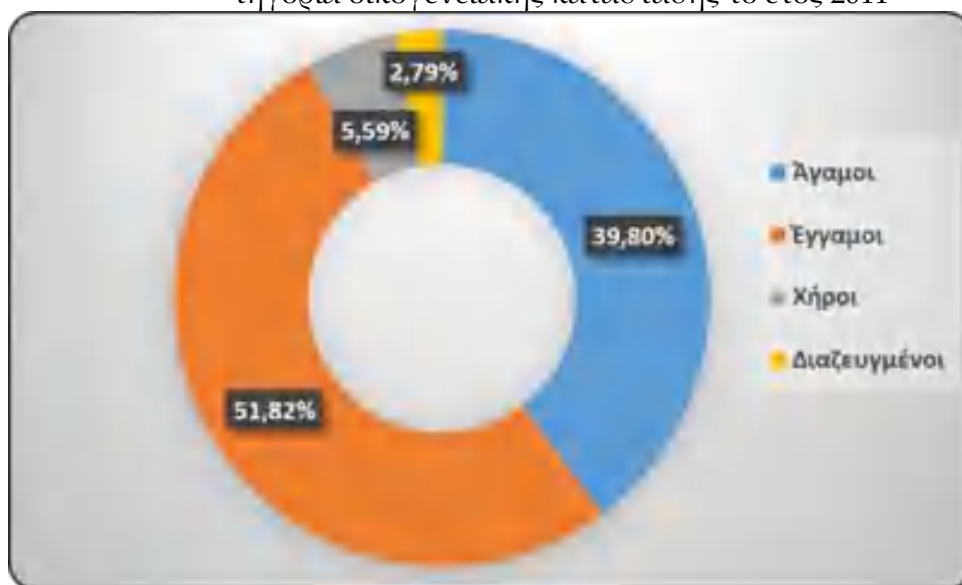
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Α2. Κοινωνικό Περιβάλλον

Α2.1. Οικογενειακή Κατάσταση

Σύμφωνα με τα στοιχεία για την Οικογενειακή Κατάσταση όπως αυτά αποτυπώνονται κατά την απογραφή του 2011 στο Δήμο Παιανίας, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού κατατάσσεται στην κατηγορία των έγγαμων, καταλαμβάνοντας ένα ποσοστό της τάξης του 51,82% επί του συνολικού πληθυσμού. Ακολουθεί η κατηγορία των άγαμων που αποτελεί το 39,80% του πληθυσμού και έπονται οι κατηγορίες των χήρων και των διαζευγμένων με ποσοστά 5,59% και 2,79% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 9: Ποσοστιαία σύνθεση μόνιμου πληθυσμού Δήμου Παιανίας ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης το έτος 2011

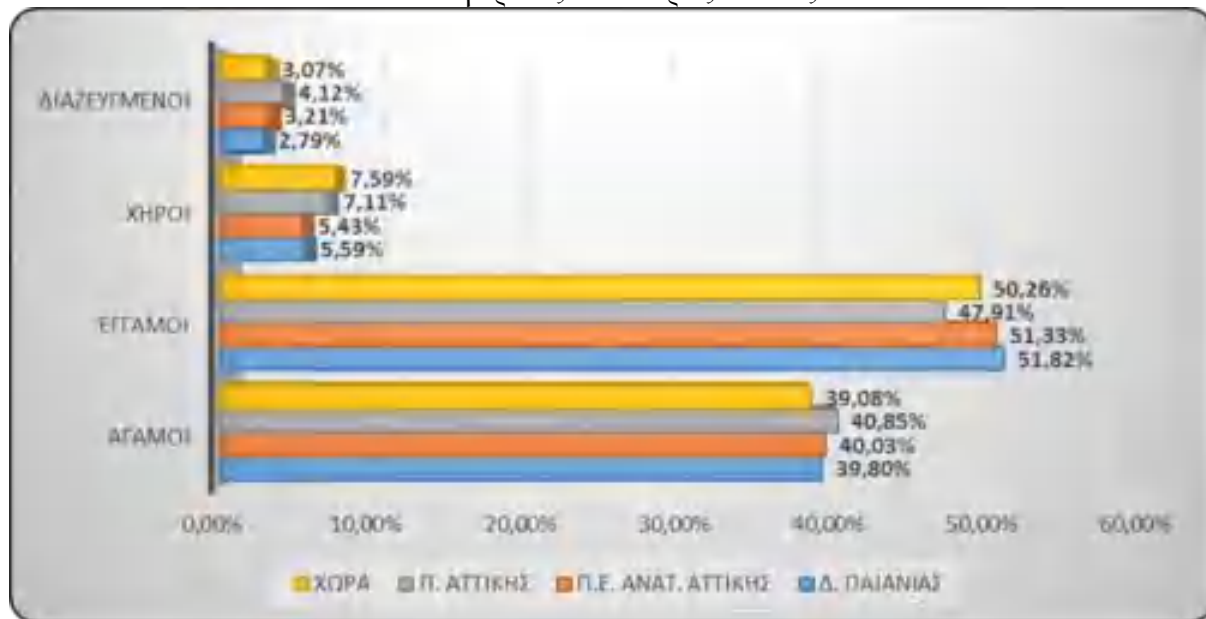


Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Όπως μπορούμε να διακρίνουμε στο Διάγραμμα που ακολουθεί, τα αντίστοιχα ποσοστά σύνθεσης του πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης στο επίπεδο της Χώρας είναι 50,26% για τους έγγαμους, 39,08% για τους άγαμους, 7,59% για τους χήρους και 3,07% για τους διαζευγμένους. Στην Περιφέρεια Αττικής, τα αντίστοιχα ποσοστά διαμορφώνονται σε 47,91%, 40,85%, 7,11% και 4,12% αντίστοιχα. Συνολικά, οι αποκλίσεις που

παρατηρούνται σε σχέση με τον Δήμο Παιανίας δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερη σημασία με εξαίρεση την κατηγορία των χήρων όπου στο Δήμο εμφανίζονται υψηλότερα ποσοστά σε σχέση με όλα τα υπόλοιπα επίπεδα.

Διάγραμμα 10: Ποσοστιαία σύνθεση πραγματικού πληθυσμού ανά κατηγορία οικογενειακής κατάστασης σε επίπεδο Δήμου, Περιφερειακής Ενότητας, Περιφέρειας και Χώρας το έτος 2011



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

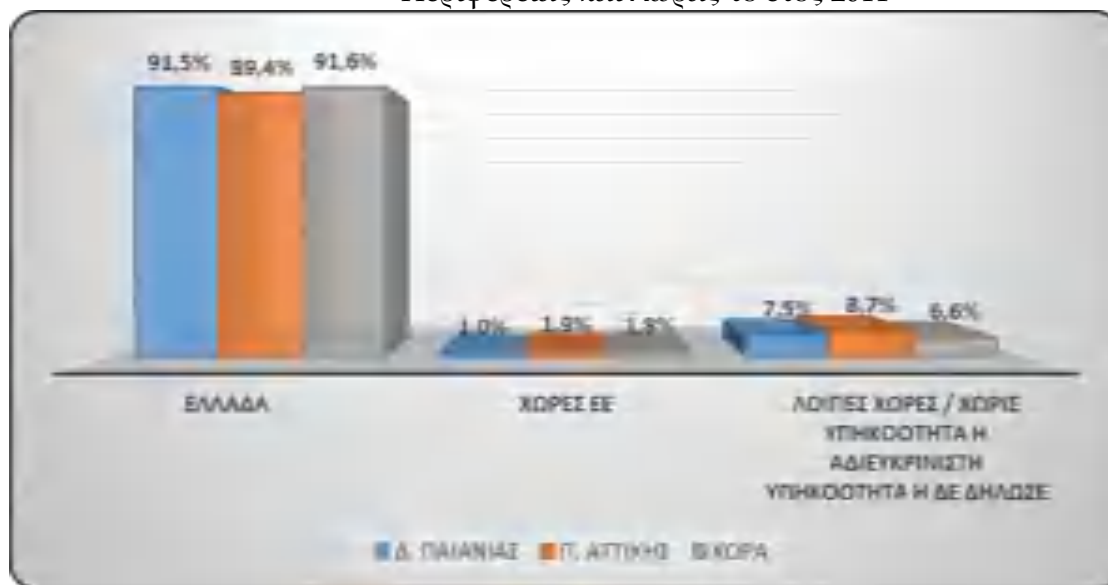
A2.2. Πληθυσμός ανά υπηκοότητα

Από το παρακάτω διάγραμμα, σχετικά με τη σύνθεση του πληθυσμού ανά υπηκοότητα το 2011, παρατηρείται ότι στον Δήμο Παιανίας το 91,5% του πληθυσμού (24.398 κάτοικοι) είναι Ελληνικής υπηκοότητας, το 1% (276 κάτοικοι) είναι υπηκοότητας από χώρες της Ε.Ε., ενώ το 7,5% (1.994 κάτοικοι) είναι από λοιπές χώρες / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα ή δε δήλωσαν. Στην Περιφέρεια Αττικής και στο σύνολο της Χώρας, το 89,4% και 91,6% του πληθυσμού αντίστοιχα είναι Ελληνικής υπηκοότητας, το 1,9% και 1,8% του πληθυσμού αντίστοιχα είναι υπηκοότητας από χώρες της Ε.Ε. και τέλος το 8,7% και 6,6% του πληθυσμού αντίστοιχα είναι από λοιπές χώρες / Χωρίς υπηκοότητα ή αδιευκρίνιστη υπηκοότητα ή δε δήλωσαν.

Η σύγκριση της σύνθεσης του πληθυσμού του Δήμου Παιανίας με την

αντίστοιχη της Περιφέρειας, υποδεικνύει ότι η πληθυσμιακή σύνθεση του Δήμου εμφανίζει μικρή διαφοροποίηση ως προς τις διαφορετικές κατηγορίες, εμφανίζοντας μεγαλύτερο ποσοστό Ελληνικής υπηκοότητας σε σχέση με την Περιφέρεια (91,5% και 89,4% αντίστοιχα) και μικρότερο ποσοστό από λοιπές χώρες (7,5% και 8,7% αντίστοιχα). Αξίζει να σημειωθεί ότι το ποσοστό των αλλοδαπών που διαμένουν στον Δήμο Παιανίας ξεπερνάει τον γενικό μέσο όρο της χώρας κατά 0,9% (7,5% και 6,6% αντίστοιχα).

Διάγραμμα 11: Μόνιμος Πληθυσμός κατά ομάδες υπηκοοτήτων σε επίπεδο Δήμου, Περιφέρειας και Χώρας το έτος 2011



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

A2.3. Ευάλωτες κοινωνικές ομάδες

Έρευνες και μελέτες τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η φτώχεια σε τοπικό επίπεδο σχετίζεται με παράγοντες όπως η σχέση του ατόμου με την αγορά εργασίας (ανεργία, απασχόληση), το χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης, την ηλικία, το φύλο (γυναίκες), τον τύπο νοικοκυριού (μόνοι γονείς, πολυμελείς οικογένειες), τον τύπο κατοικίας (έτος παλαιότητας, ιδιοκτησία κατοικίας, αριθμός δωματίων, ύπαρξη κεντρικής θέρμανσης, ύπαρξη wc/ μπάνιου) κ.λπ.. Για την κατανόηση και τον προσδιορισμό των παραγόντων που συνιστούν αιτίες των εν λόγω φαινομένων, καθώς δεν υπάρχει μία μοναδική και γενικότερα αποδεκτή

θεωρία, η καταγραφή σε τοπικό επίπεδο στα πλαίσια του οποίου η φτώχεια μπορεί να χαρακτηριστεί σχετική ή «ακραία», πρέπει και να περιστοιχίζεται από επιπλέον στοιχεία μη-εισοδηματικά, τα οποία φανερώνουν πολλαπλή στέρηση ή/και κοινωνικό αποκλεισμό.

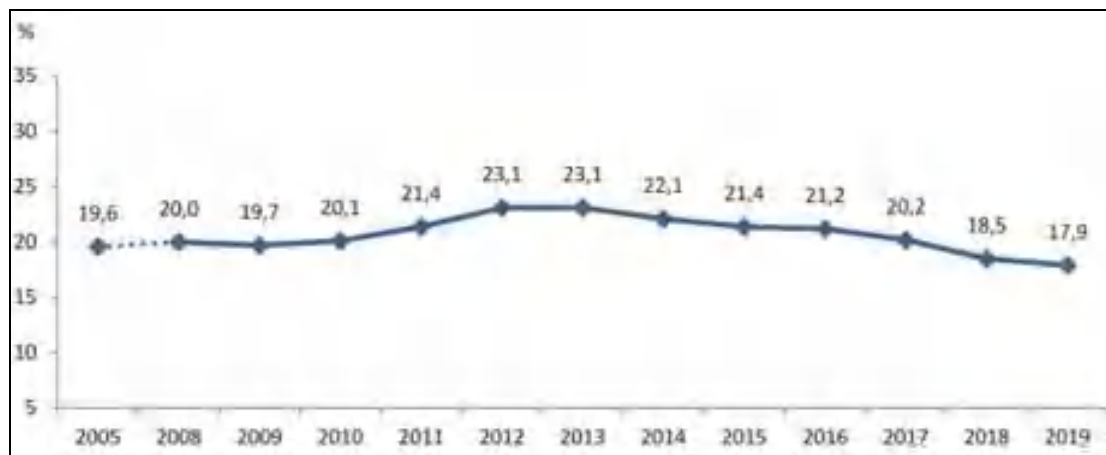
Οι πολιτικοκοινωνικές συνθήκες στην Ελλάδα από το 2009 έως σήμερα έχουν δημιουργήσει ένα ασταθές οικονομικό περιβάλλον για τους πολίτες της χώρας. Ενώ την τελευταία τριετία είχαν παρατηρηθεί σημάδια σταθεροποίησης της οικονομίας, τα μέτρα που ελήφθησαν για τον περιορισμό της έξαρσης της νόσου Covid-19 δημιούργησαν συνθήκες που διαφέρουν σημαντικά από τις συνθήκες της αγοράς που ισχύουν κανονικά. Οι ζημιές των επιχειρήσεων και η έλλειψη ρευστότητας που αυτές αντιμετωπίζουν επηρεάζουν αρνητικά όλο τον πληθυσμό και ιδιαίτερα και πρωτίστως τους πληθυσμούς που αντιμετώπιζαν ήδη προβλήματα κοινωνικό-οικονομικής ένταξης καθώς και τις περιοχές με καθυστέρηση στην ανάπτυξη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της «Έρευνας Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών» της ΕΛΣΑΤ, το έτος 2019 (περίοδος αναφοράς εισοδήματος 2018), το 17,9% του συνολικού πληθυσμού της Χώρας ήταν σε κίνδυνο φτώχειας⁴. Ο δείκτης αυτός που κατά το έτος 2005 (με περίοδο αναφοράς εισοδήματος το έτος 2004) ανερχόταν στο 19,6%, σημείωσε αυξητική πορεία έως το έτος 2012 όπου εκτιμήθηκε στο 23,1% ενώ άρχισε να μειώνεται από το έτος 2014.

Διάγραμμα 12: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας: 2005, 2008 – 2019⁵ σε επίπεδο Χώρας

⁴ Ως κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ορίζεται το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του 60% του εθνικού διάμεσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος

⁵ Επισημαίνεται ότι η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο έτος από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλ. στα αντίστοιχα έτη 2004 και 2007-2018



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

Επίσης, σύμφωνα με την ίδια έρευνα, σε εθνικό επίπεδο τα νοικοκυριά που βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας εκτιμώνται σε 698.454 σε σύνολο 4.123.242 νοικοκυριών και τα μέλη τους σε 1.881.600 στο σύνολο των 10.534.857 ατόμων του πληθυσμού της Χώρας.

Η σημασία του επιπέδου εκπαίδευσης στη μείωση του κινδύνου φτώχειας εμφανίζεται στο παρακάτω διάγραμμα. Όσο υψηλότερο είναι το επίπεδο εκπαίδευσης τόσο μικρότερο είναι το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας. Για το έτος 2019 ο κίνδυνος φτώχειας εκτιμάται για όσους έχουν ολοκληρώσει προσχολική, πρωτοβάθμια και το πρώτο στάδιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε 22,7%, για όσους έχουν ολοκληρώσει το δεύτερο στάδιο της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε 18,0%, ενώ για όσους έχουν ολοκληρώσει το πρώτο και το δεύτερο στάδιο της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε 7,7%.

Διάγραμμα 13: Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω σε κίνδυνο φτώχειας κατά επίπεδο εκπαίδευσης που έχει ολοκληρώσει : 2008- 2019, σε επίπεδο Χώρας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

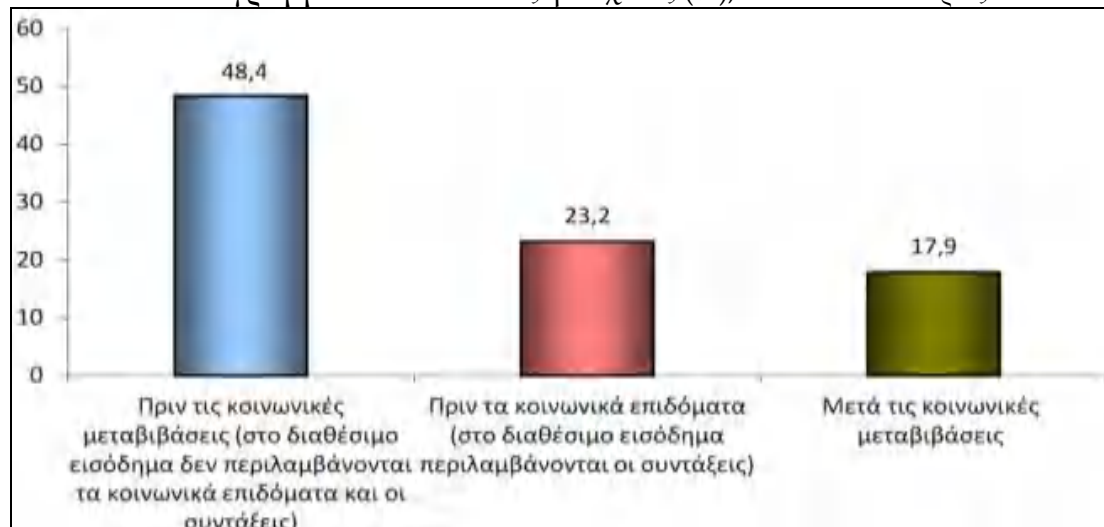
Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας πριν από όλες τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (δηλαδή μη συμπεριλαμβανομένων των κοινωνικών επιδομάτων⁶ και των συντάξεων⁷ στο συνολικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών) ανέρχεται σε 48,4% ενώ, όταν περιλαμβάνονται μόνο οι συντάξεις και όχι τα κοινωνικά επιδόματα, μειώνεται στο 23,2%. Αναφορικά με τα κοινωνικά επιδόματα, επισημαίνεται ότι αυτά περιλαμβάνουν παροχές κοινωνικής βοήθειας (όπως το κοινωνικό μέρισμα, το επίδομα μακροχρόνια ανέργων κ.λπ.), οικογενειακά επιδόματα (όπως επιδόματα τέκνων), καθώς και επιδόματα ή βοηθήματα ανεργίας, ασθένειας, αναπηρίας ή ανικανότητας, ή και εκπαιδευτικές παροχές. Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις ανέρχεται σε 17,9%, διαπιστώνεται ότι τα κοινωνικά επιδόματα συμβάλλουν στη μείωση του ποσοστού του κινδύνου φτώχειας κατά 5,3 ποσοστιαίες μονάδες ενώ, εν

⁶ **Κοινωνικά επιδόματα** είναι η κοινωνική βοήθεια (Κοινωνικό Μέρισμα, Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης, ΕΚΑΣ, επίδομα θέρμανσης, εισοδηματικές ενισχύσεις οικογενειών ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, καθώς και οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα και τέκνα υποχρεωτικής εκπαίδευσης, παροχές παλιννοστούντων, προσφύγων, αποφυλακισμένων, τοξικομανών, επίδομα μακροχρόνια ανέργων ηλικίας 20-66 ετών, βοηθήματα για αντιμετώπιση πρώτων αναγκών ατόμων πληγέντων από σεισμό, πλημμύρα κλπ.), τα οικογενειακά επιδόματα, τα επιδόματα/βοηθήματα ανεργίας, τα επιδόματα/βοηθήματα ασθένειας, τα επιδόματα/βοηθήματα αναπηρίας - ανικανότητας και οι εκπαιδευτικές παροχές.

⁷ **Ως συντάξεις** θεωρούνται οι συντάξεις γήρατος από εργασία και οι συντάξεις/βοηθήματα από τον/τη σύζυγο.

συνεχεία, οι συντάξεις κατά 25,2 ποσοστιαίες μονάδες. Το σύνολο των κοινωνικών μεταβιβάσεων μειώνει το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας κατά 30,5 ποσοστιαίες μονάδες (Διάγραμμα 14).

Διάγραμμα 14: Κίνδυνος φτώχειας (%), σε επίπεδο Χώρας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

Στους πίνακες που ακολουθούν, γίνεται μια προσπάθεια εξειδίκευσης ανά ηλικία και υπηκοότητα του κινδύνου φτώχειας.

Πίνακας 4: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και φύλο

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο πληθυσμού	Γυναίκες	Άνδρες
Σύνολο	30,0	30,8	29,2
0-17	30,5	-	-
18-64	33,1	34,1	32,0
65+	21,1	23,2	18,4

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

Πίνακας 5: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και υπηκοότητα:

Ομάδες ηλικιών	Χώρα γέννησης	Ποσοστό %
18-64	Ελλάδα	30,9
	Άλλη χώρα	53,7
	Χώρα ΕΕ των 28 (εκτός Ελλάδος)	31,4
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 28	58,8
18+	Ελλάδα	28,0
	Άλλη χώρα	52,3
	Χώρα ΕΕ των 28 (εκτός Ελλάδος)	30,1
	Χώρα εκτός χωρών ΕΕ των 28	57,6

8

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

Πίνακας 6: Ποσοστό αλλοδαπών σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό, κατά ομάδες ηλικιών και χώρα γέννησης σε επίπεδο Χώρας

Ομάδες ηλικιών	Υπηκοότητα	Ποσοστό %
18-64	Ημεδαποί	31,4
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	53,7
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	35,3
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	57,1
18+	Ημεδαποί	28,4
	Αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα	52,6
	Αλλοδαποί χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	32,7
	Αλλοδαποί εκτός χωρών ΕΕ των 28, που διαμένουν στην Ελλάδα	56,7

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

Πίνακας 7: Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, σε επίπεδο Χώρας

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Γυναίκες	Άνδρες
Σύνολο	17,9	18,0	17,7
0-17	21,1	-	-
18-64	18,9	19,2	18,7
65+	12,2	13,4	10,9

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

⁸ Για τους Πίνακες 5 και 6 οι οποίοι προέρχονται από τη Στατιστική Υπηρεσία αυτούσιοι, θεωρούμε ότι εκ παραδρομής έχει γίνει λάθος και το 18+ αφορά το 65+.

Πίνακας 8: Κίνδυνος φτώχειας ηλικιωμένων μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, σε επίπεδο Χώρας

%			
Ομάδες ηλικιών	Σύνολο	Γυναίκες	Άνδρες
60+	13,4	13,8	12,8
75+	12,7	15,4	9,3
0-59	19,6	19,7	19,5
0-74	18,4	18,3	18,6

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., 2019

Σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες διαπιστώνουμε ότι:

- Ο κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικός αποκλεισμός είναι υψηλότερος στην περίπτωση των ατόμων ηλικίας 18-64 ετών (33,1%).
- Από τον πληθυσμό ηλικίας 18-64 ετών που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό εκτιμάται ότι το 31,4% είναι Έλληνες και το 53,7% είναι αλλοδαποί που διαμένουν στην Ελλάδα.
- Από τους αλλοδαπούς που διαμένουν στην Ελλάδα, ηλικίας 18-64 ετών και βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό το 53,7% γεννήθηκαν σε άλλη χώρα, ενώ το 30,9% είναι αλλοδαποί που γεννήθηκαν και διαμένουν στην Ελλάδα.
- Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε 21,1% σημειώνοντας μείωση κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2018, ενώ για τις ομάδες ηλικιών 18-64 ετών και 65 ετών και άνω ανέρχεται σε 18,9% και 12,2%, αντίστοιχα.
- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας το 2019 είναι ελαφρώς υψηλότερο για τις γυναίκες (18,0%) σε σχέση με τους άνδρες (17,7%). Τα έτη 2014 και 2015 διαμορφώθηκε σε παρόμοια επίπεδα, υψηλότερο κατά 0,2 και 0,3 ποσοστιαίες μονάδες αντίστοιχα για τους άνδρες, ενώ κατά τα έτη 2016-2018, εμφανίζεται ίδιο μεταξύ ανδρών και γυναικών και το ίδιο συμβαίνει με το ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (και για τα δύο φύλα).
- Το ποσοστό κινδύνου φτώχειας για τους άνδρες σημείωσε μείωση κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες το 2019 σε σχέση με το 2018, ενώ το ποσοστό των γυναικών μειώθηκε κατά 0,5 ποσοστιαίες μονάδες.

- Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 65 ετών εκτιμάται σε 13,4% για τις γυναίκες και σε 10,9% για τους άνδρες.
- Ο κίνδυνος φτώχειας για άτομα ηλικίας άνω των 75 ετών εκτιμάται σε 12,7% ενώ για άτομα ηλικίας κάτω των 75 ετών σε 18,4%.
- Ο κίνδυνος φτώχειας για τις γυναίκες άνω των 75 ετών εκτιμάται σε 15,4%, ενώ για τους άνδρες της αντίστοιχης ομάδας ηλικιών εκτιμάται σε 9,3%.

Όπως θα δούμε στη συνέχεια, και λαμβάνοντας υπόψη ότι το κοινωνικο-οικονομικό προφίλ του Δήμου είναι αντίστοιχο αυτού της Περιφέρειας Αττικής, οι παραπάνω διαπιστώσεις ισχύουν κατά αναλογία και για τον υπό μελέτη Δήμο.

A2.4. Δείκτες Φτώχειας

Αποτελεί κοινή παραδοχή ότι οι συνέπειες της οικονομικής κρίσης που έπληξε τη χώρα την τελευταία δεκαετία και η πρωτοφανής κατάσταση που προκάλεσε η πανδημία συνέβαλαν στην κατακόρυφη αύξηση των ατόμων τα οποία ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας και χρήζουν ουσιαστικής υποστήριξης από τους επίσημους φορείς της πολιτείας. Αντίστοιχη ήταν η επιδείνωση των συνθηκών διαβίωσης και άλλων ευπαθών πληθυσμιακών ομάδων οι οποίες επίσης χρήζουν σημαντικής υποστήριξης.

Δυστυχώς ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα στην άσκηση των τοπικών πολιτικών για τη διαχείριση και αντιμετώπιση της φτώχειας είναι κυρίως το έλλειμμα δεδομένων αλλά και δευτερευόντως μηχανισμών για την επεξεργασία τους. Τα πιο πρόσφατα στοιχεία σχετικά με την κατάσταση των 66 δήμων της Περιφέρειας Αττικής περιλαμβάνονται στην ανάλυση της Περιφερειακής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ένταξη και την Καταπολέμηση της Φτώχειας η οποία δημοσιεύθηκε το 2015 (ΠΕΣΚΕ, 2015). Στη συγκεκριμένη μελέτη χρησιμοποιήθηκαν δύο μεθοδολογίες, αυτή του δείκτη Στέρησης του Townsend και του Συνθετικού Δείκτη Ανθρώπινης Φτώχειας (Human Poverty Index, HPI) του ΟΗΕ. Σύμφωνα λοιπόν με τον πρώτο, μέσω του οποίου

αποτυπώνεται ότι όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του συγκεκριμένου συνθετικού δείκτη για ένα Δήμο, τόσο περισσότερο "φτωχοί" από υλικά αγαθά είναι οι κάτοικοι του Δήμου αυτού σε σχέση με τους άλλους δήμους. Ο συγκεκριμένος δείκτης για τον **Δήμο Παιανίας βρίσκεται πολύ χαμηλά κατατάσσοντας τον στη 54η θέση σε σχέση με τους 66 δήμους της Αττικής γεγονός που υποδεικνύει ότι οι κάτοικοι της περιοχής δεν ανήκουν στον πιο «φτωχό» από υλικά αγαθά πληθυσμό.**

Επίσης, ενδιαφέρον παρουσιάζει η θέση της πόλης, σύμφωνα με την προσαρμοσμένη μεθοδολογία του Συνθετικού Δείκτη Ανθρώπινης Φτώχειας (Human Poverty Index, HPI) του ΟΗΕ στο ίδιο στρατηγικό κείμενο (ΠΕΣΚΕ, 2015). Όσο μεγαλύτερη είναι η τιμή του συνθετικού δείκτη φτώχειας για ένα δήμο, τόσο αυξάνεται η ανθρώπινη φτώχεια του πληθυσμού του δήμου αυτού σε σχέση με τους άλλους δήμους. Οι τιμές που μπορεί να πάρει ο δείκτης δεν έχουν συγκεκριμένα όρια, γι' αυτό η περιφερειακή στατιστική ανάλυση αφορά στην ιεράρχηση (ranking) των τιμών του δείκτη από τη μικρότερη προς την μεγαλύτερη.

Σύμφωνα λοιπόν με τον σύνθετο αυτό δείκτη του ΟΗΕ και την μεθοδολογία που υιοθετεί, ο Δήμος Παιανίας κατατάσσεται 42ος μεταξύ των 66 δήμων της Αττικής, θέση ελαφρώς μειωμένη από την αντίστοιχη που κατέχει σύμφωνα με το δείκτη Στέρησης Townsend. Είναι εμφανές όπως προκύπτει και από τους δύο δείκτες ότι οι τιμές που λαμβάνει ο Δήμος Παιανίας είναι σημαντικά χαμηλότερες από τη μεγάλη πλειοψηφία των δήμων τη Αττικής, γεγονός το οποίο αναδεικνύει και την έλλειψη υψηλού βαθμού φτώχειας στην περιοχή.

Σημαντικό διευκρινιστικό στοιχείο το οποίο θα πρέπει να ληφθεί υπόψη σχετικά με τα αποτελέσματα τα οποία προκύπτουν από τις δύο προαναφερόμενες μεθοδολογίες, είναι ότι στην μεν πρώτη αποτυπώνεται το επίπεδο φτώχειας / στέρησης υλικών αγαθών και στη δεύτερη το μέσο επίπεδο ανθρώπινης φτώχειας. Σε αυτό το πλαίσιο λοιπόν δεν προκύπτει σε καμία περίπτωση ότι όλοι οι κάτοικοι ενός Δήμου με υψηλή τιμή δείκτη, είναι φτωχοί, και όλοι οι κάτοικοι ενός Δήμου με χαμηλή τιμή δείκτη, είναι πλούσιοι.

Ο Δήμος όντας ο εγγύτερος προς την τοπική κοινωνία φορέας και έχοντας αναπτύξει ταυτόχρονα σημαντική τεχνογνωσία, εμπειρία και αποτελεσματικές δομές στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, τουλάχιστον τις δύο τελευταίες δεκαετίες, διαθέτει συνολικότερη εικόνα για τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι δημότες και κάτοικοι της πόλης, δυνατότητα πρόσβασης τόσο στην τοπική κοινότητα όσο και στους κοινωνικούς εταίρους που δραστηριοποιούνται στην πόλη. Οι σχετικές υπηρεσίες του δήμου διαθέτουν ήδη επαρκή σύνδεση και δικτύωση με τους δυνητικά ωφελούμενους στοιχείο πολύτιμο για την παροχή αποτελεσματικών υπηρεσιών και με την χρονική αμεσότητα που είναι αναγκαία.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία που συλλέγει και διατηρεί το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικής Προστασίας, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς του Δήμου Παιανίας, οι ευάλωτες ομάδες του εντοπίζονται στον υπο-μελέτη δήμο είναι οι εξής :

- **Νεόπτωχες οικογένειες:** Τις τελευταίες δεκαετίες, στο Δήμο Παιανίας κατοικούσαν αστικές και μεσοαστικές οικογένειες. Το μεγαλύτερο ποσοστό των μεσοαστικών οικογενειών εργάζονταν ως ελεύθεροι επαγγελματίες, ειδικότερα σε επαγγέλματα που σχετίζονται άμεσα με την οικοδομική δραστηριότητα και τον κατασκευαστικό τομέα (οικοδόμοι, πλακάδες, ηλεκτρολόγοι, ξυλουργοί κ.α.) Με την έλευση της κρίσης το 2010 και την συνεπακόλουθη αναστολή της κατασκευαστικής δραστηριότητας, οι οικογένειες αυτές βρέθηκαν σε κατάσταση φτώχειας. Πολλές από αυτές για πολλά έτη, δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν στην κάλυψη βασικών αναγκών όπως αυτές της τροφής και της ένδυσης. Ταυτόχρονα, πολλές επιχειρήσεις έκλεισαν με αποτέλεσμα οικογένειες που διαμένουν σε ιδιόκτητη κατοικία πολλών τετραγωνικών, να είναι πλέον υπερχρεωμένες και σε κατάσταση φτώχειας. Συνολικά πάρα πολλά νοικοκυριά με μέλη παραγωγικής ηλικίας 35 - 65 ετών και με τέκνα ηλικίας 0- 25 ετών παραμένουν άνεργα επειδή έχουν πληγεί από την οικονομική κρίση και τον τελευταίο χρόνο από την πανδημία.
- **Μετανάστες κυρίως αλβανικής και ινδικής καταγωγής.** Οι περισσότεροι μετανάστες (κυρίως δεύτερης γενιάς) έχουν οικογένεια και είναι ενταγμένοι στο κοινωνικό

σύνολο. Ωστόσο λόγω των κοινωνικοοικονομικών αλλαγών της οικονομικής κρίσης έχουν επέλθει σε κατάσταση φτώχειας και ταυτόχρονα αδυνατούν να επιστρέψουν στη χώρα καταγωγής τους, αφού πολλές φορές η οικογένεια ανήκει στη δεύτερη γενιά μεταναστών.

- Οικογένειες ΡΟΜΑ (περίπου 30 οικογένειες, 100 άτομα) οι οποίες διαμένουν σε άτυπο καταυλισμό στην Παιανία και λίγοι νοικιάζουν σπίτια.
- ΑΜΕΑ
- Επιπρόσθετα, σύμφωνα με την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου, τα τελευταία χρόνια, ήδη από το 2009 όπου ξεκίνησε η οικονομική κρίση και συνεχίζεται μέχρι σήμερα λόγω και της πανδημίας, υπάρχει σημαντική αύξηση στην ενδοοικογενειακή βία. Επίσης υπάρχει αύξηση στις καταχρήσεις (κυρίως αλκοόλ) και χρήση βενζοδιαζεπινών (αύξηση καταθλιπτικών επεισοδίων, ψυχώσεων).

Η επίδραση του Covid-19 στην κοινωνία – Αντιλήψεις των πολιτών⁹

Μέσα σε λίγους μήνες του 2020 η οικονομική δραστηριότητα και η κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα όλων των χωρών του κόσμου έχουν επηρεαστεί σημαντικά. Ένα περίπου έτος μετά την εμφάνιση του ιού COVID-19 (Δεκέμβριος 2019) στην Κίνα, η Παγκόσμια κοινότητα εξακολουθεί να πασχίζει να τον αντιμετωπίσει με αμφιλεγόμενα προς το παρόν αποτελέσματα, αν και η παραγωγή πλέον του εμβολίου διαμορφώνει ένα νέο τοπίο ως προς την μελλοντική προοπτική. Παρά το γεγονός ότι η εμπειρία του πρώτου κύματος της εξάπλωσης της πανδημίας και η διαχείριση της θεωρήθηκαν ότι σε μεγάλο βαθμό θα αποτελούσαν βασικούς παράγοντες για την αποτροπή της επανάληψης του φαινομένου με την ίδια ένταση, δυστυχώς τα στοιχεία που προκύπτουν μοιάζει να μην επιβεβαιώνουν τη συγκεκριμένη αντίληψη, τουλάχιστον σε ότι αφορά μία σειρά κρατών κάποια εκ των οποίων μάλιστα στην πρώτη φάση θεωρήθηκε ότι διαχειρίστηκαν με επιτυχία το φαινόμενο, μεταξύ των οποίων και η Ελλάδα.

⁹ <https://www.dianeosis.org/2020/10/epta-mines-pandimia-pws-zoun-oi-elllines/>

Παρά το γεγονός ότι στο πρώτο κύμα της κρίσης, οι δράσεις και οι ευθύνες επικεντρώθηκαν στις παρεμβάσεις των κεντρικών κυβερνήσεων, με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές να έχουν την ευθύνη να εφαρμόσουν τα μέτρα που στοχεύουν στη διαφύλαξη ζωών, από τότε έχει καταστεί προφανές ότι οι στρατηγικές εξόδου δεν θα μπορούσαν να εκτελεστούν με επιτυχία χωρίς τον κρίσιμο ρόλο όλων των επιπέδων της αυτοδιοίκησης¹⁰.

Αναφορικά με τις επιπτώσεις που προκάλεσε η πανδημία στον ελληνικό χώρο εκτός των σημαντικών απωλειών σε ανθρώπινες ζωές, παρά τις σχετικά καλές επιδόσεις της χώρας, τουλάχιστον κατά τη διάρκεια του πρώτου κύματος, ενδεικτικά είναι τα στοιχεία της τελευταίας έκθεσης των τριμηνιαίων εθνικών λογαριασμών της ΕΛΣΤΑΤ¹¹.

Με βάση τη συγκεκριμένη έκθεση το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) το 3ο τρίμηνο του 2020 σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 παρουσίασε μείωση κατά 11,7%. Την περίοδο της κορύφωσης του πρώτου κύματος δηλαδή κατά το 2ο τρίμηνο (Απρίλιος-Ιούνιος) η μείωση του ΑΕΠ σε σχέση με την περσινή περίοδο ήταν 14,2 %. Τα στοιχεία αυτά σε εθνικό επίπεδο όπως γίνεται αντιληπτό δεν αφήνουν ανεπηρέαστο τον Δήμο Παιανίας ο οποίος επλήγη αντίστοιχα.

Σχετικά με το δεύτερο κύμα της πανδημίας σύμφωνα με έκθεση της ΕΤΕ¹², η επίδραση στην οικονομία αναμένεται να μετριαστεί, λόγω α) της μεγαλύτερης ετοιμότητας ενός σημαντικού ποσοστού των επιχειρήσεων να λειτουργήσουν υπό ειδικές συνθήκες (λ.χ. τηλεργασία, ηλεκτρονικές πωλήσεις), β) της αυξημένης εξοικείωσης των νοικοκυριών με τα περιοριστικά μέτρα, γεγονός που ελαττώνει τις διαταραχές στον προγραμματισμό των νοικοκυριών, όπως υποδεικνύεται και από την αύξηση των λιανικών πωλήσεων τις μέρες που προηγήθηκαν της 2ης επιβολής περιοριστικών μέτρων, γ) της μειωμένης εποχικής επίδρασης στο ΑΕΠ από την υποχώρηση του τουρισμού συγκριτικά

¹⁰ CEMR, Congress of European Municipalities and Regions, 2020

¹¹ <https://www.statistics.gr/documents/20181/55a6b503-0edd-092b-e4f5-148db4f582fe>

¹² Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος

με το 2ο και 3ο τρίμηνο του 2020 και δ) της ενδεχόμενης ανάκαμψης της οικονομίας από την ροή χρηματοδοτήσεων της Ε.Ε. και τα πρώτα θετικά νέα σχετικά με το εμβόλιο κατά του Covid-19.

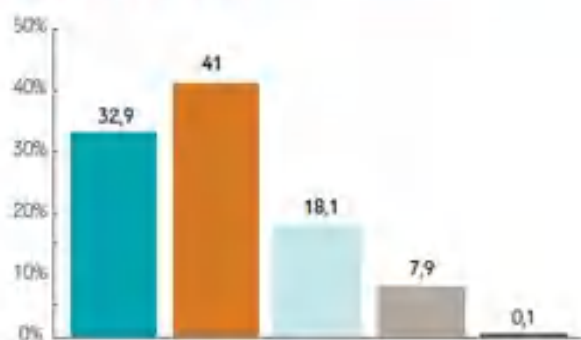
Σημαντικά είναι και τα ευρήματα που προκύπτουν σχετικά με τις συνθήκες διαβίωσης των Ελλήνων την περίοδο της πανδημίας που διεξήγαγε η διαNEΟσις, σε συνεργασία με την εταιρεία Metron Analysis το διάστημα 15-22 Σεπτεμβρίου 2020.

Τα βασικά συμπεράσματα είναι :

- Το 73,9% παραδέχονται ότι η ζωή τους έχει αλλάξει "πάρα πολύ" ή "αρκετά". Δεν υπάρχει πληθυσμιακή ομάδα, ηλικιακό γκρουπ, κοινωνική τάξη ή ιδεολογικό γκρουπ που να δηλώνει κατά πλειοψηφία ότι δεν έχει αλλάξει η ζωή τους. Και, βέβαια, αυτό δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο.
- Επιπλέον, οι μισοί Έλληνες (53,1%) δηλώνουν ότι φέτος το καλοκαίρι πήγαν λιγότερες διακοπές από ό,τι τις προηγούμενες χρονιές. Ένας στους τρεις (36,3%) δηλώνει ότι στις φετινές διακοπές πέρασε χειρότερα, εξαιτίας της πανδημίας..
- Το 60,6% δηλώνουν ότι στην καθημερινότητά τους συναντιούνται και συνομιλούν με λιγότερους ανθρώπους από ό,τι θα έκαναν αν δεν υπήρχε πανδημία.
- Οι μισοί (50,5%) δηλώνουν ότι ο τρόπος δουλειάς τους έχει αλλάξει κατά τη διάρκεια της πανδημίας.
- Σχεδόν οι μισοί (45,5%) δηλώνουν ότι οι σχέσεις τους με τους φίλους και τους γνωστούς τους έχουν αλλάξει.

Το **73,9%** παραδέχονται ότι η ζωή τους έχει αλλάξει "πολύ" ή "αρκετά".

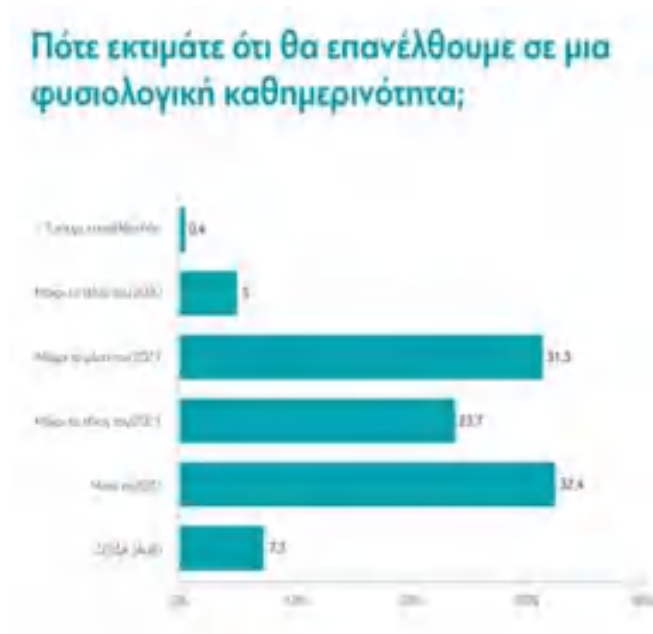
Πόσο έχει αλλάξει η καθημερινή σας ζωή εξαιτίας της πανδημίας;



Τι σημαίνει "η ζωή έχει αλλάξει";



Οι μισοί Έλληνες δηλώνουν ότι φέτος το καλοκαίρι πήγαν **λιγότερες διακοπές** από ό,τι τις



Το 73% των Ελλήνων πιστεύουν ότι "έρχονται δυσκολότερες ημέρες" και μόλις το 18,8% θεωρούν ότι "τα χειρότερα έχουν περάσει".

Το 57,2% εκτιμούν ότι η ελληνική οικονομία σε ένα χρόνο από σήμερα θα βρίσκεται σε χειρότερη κατάσταση. Και τα υπόλοιπα οικονομικά και εργασιακά ερωτήματα, πάντως, βγάζουν χρήσιμα συμπεράσματα.

Το 72,7% των εργαζομένων το μήνα Σεπτέμβριο του 2020 δήλωναν πως εργάζονται κανονικά στον χώρο εργασίας τους και μόνο 12,2% με τηλεργασία (τα αντίστοιχα ποσοστά τον Απρίλιο, επί lockdown, ήταν 25,4% και 26,2%).

Το ποσοστό των εργαζόμενων που βρίσκονται σε αναστολή εργασίας, εργάζονται με μειωμένο ωράριο ή εκ περιτροπής ή είναι σε άδεια (κανονική ή ειδικού σκοπού) φτάνει το 13% του συνόλου, από 46,8% επί lockdown.

Το 40,9% των πολιτών δηλώνουν ότι η οικονομική τους κατάσταση έχει χειροτερεύσει από τότε που άρχισαν τα μέτρα αντιμετώπισης της πανδημίας.

Ένας στους πέντε (20,7%) δηλώνουν ότι αισθάνονται λιγότερο παραγωγικοί στη δουλειά τους, από ό,τι ήταν πριν.

Το ποσοστό των ανέργων που δηλώνουν ότι έχασαν τη δουλειά τους μετά από

την 1η Μαρτίου 2020 φτάνει το 18,4% (από 11,4% τον Απρίλιο του 2019).

Α3. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση

Στην παρούσα ενότητα αναλύεται η διάρθρωση της οικονομίας της περιοχής μελέτης. Αρχικά καταγράφεται η διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφέρεια, στον Δήμο και κατόπιν αναλύεται η τοπική οικονομία και επιχειρηματικότητα.

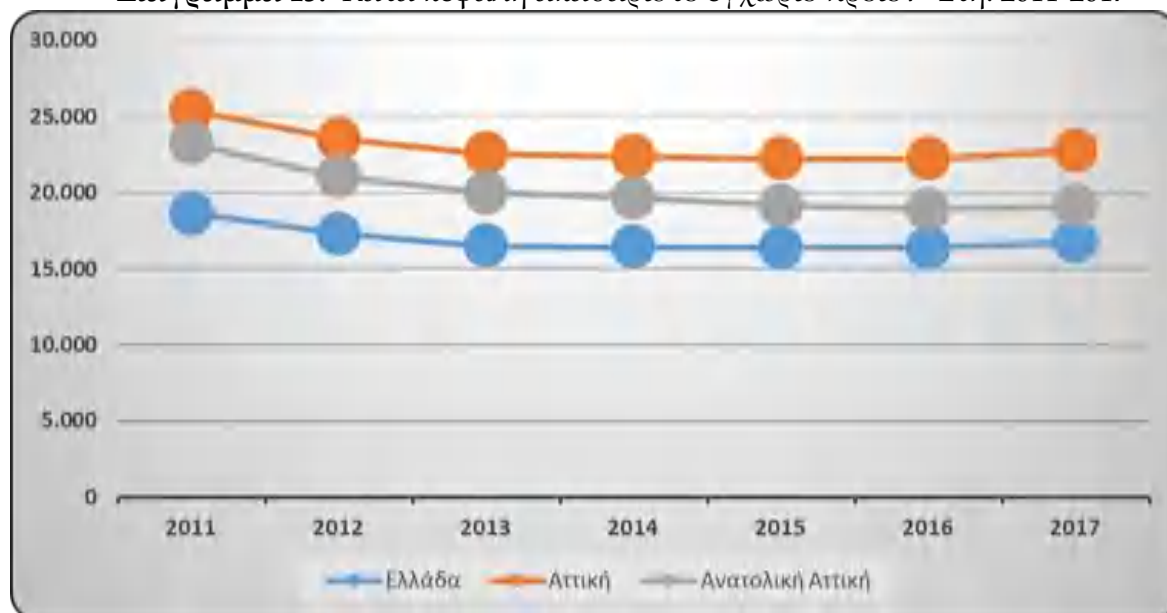
Α3.1. Κατά κεφαλή Α.Ε.Π. στην Π.Ε. Ανατολικής Αττικής

Δεδομένου ότι σε επίπεδο Δήμων δεν δημοσιεύονται στοιχεία σχετικά με το τοπικό ΑΕΠ, στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας θεωρήθηκε σημαντικό να παρατεθούν ενδεικτικά ορισμένα επίσημα στοιχεία που έχει δημοσιεύσει η ΕΛΣΤΑΤ για την Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής η οποία και αποτελεί το άμεσο περιβάλλον της πόλης και στην οποία εντάσσεται ο Δήμος Παιανίας, προκειμένου να αποτυπωθεί η συμβολή του στη διαμόρφωση του ΑΕΠ.

Πίνακας 9: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια και νομό (Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές)

	ΕΤΗ						
	2011*	2012*	2013*	2014*	2015*	2016*	2017*
ΕΛΛΑΔΑ	18.643	17.311	16.475	16.402	16.381	16.378	16.757
ΑΤΤΙΚΗ	25.380	23.530	22.540	22.389	22.229	22.204	22.784
Βόρειος Τομέας Αθηνών	28.747	26.974	25.694	25.261	24.961	25.269	25.742
Δυτικός Τομέας Αθηνών	12.938	11.822	11.321	11.277	11.351	11.352	11.523
Κεντρικός Τομέας Αθηνών	33.845	32.278	31.448	31.667	31.783	32.031	33.002
Νότιος Τομέας Αθηνών	21.166	19.578	18.729	18.506	18.317	18.323	18.726
Ανατολική Αττική	23.212	21.056	19.972	19.633	19.146	18.879	19.096
Δυτική Αττική	31.966	26.004	24.673	24.111	23.997	22.888	24.401
Πειραιάς, Νήσοι	20.989	19.422	18.398	18.481	18.354	18.365	19.286

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ, 2011-2017

Διάγραμμα 15: Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν Έτη: 2011-2017

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2011-2017

Από τους παραπάνω πίνακες γίνεται κατανοητό ότι στην Ανατολική Αττική υπάρχει μια μείωση του κατά κεφαλή ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος (από 23.212 ευρώ το 2011 σε 19.096 ευρώ το 2017). Αξίζει να σημειωθεί ότι η μείωση αυτή είναι μεγαλύτερη συγκριτικά με το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής, ωστόσο επιδεικνύει στοιχεία σταθεροποίησης.

A3.2. Εργατικό Δυναμικό – Απασχόληση – Ανεργία

Συνοπτική επισκόπηση της αγοράς εργασίας στην Περιφέρεια Αττικής σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορά το έτος 2019 για την απασχόληση¹³

Η Περιφέρεια Αττικής με έδρα την Αθήνα διαιρείται σε 8 Περιφερειακές Ενώτητες: Κεντρικού Τομέα Αθηνών, Νότιου Τομέα Αθηνών, Βόρειου Τομέα

¹³

<https://ec.europa.eu/eures/main.jsp?catId=47&lmi=Y&acro=lmi&lang=el&recordLang=el&parentId=&countryId=GR®ionId=GR4&nuts2Code=GR42&nuts3Code=null&mode=text®ionName=%CE%91%CF%84%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE>

Αθηνών, Δυτικού Τομέα Αθηνών, Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής, Πειραιά και Νήσων Αττικής. Αποτελεί την πολυπληθέστερη περιφέρεια της χώρας, καθώς συγκεντρώνει περισσότερο από το 1/3 (περίπου 36%) του συνολικού πληθυσμού. Κατατάσσεται πρώτη τόσο ως προς το μέγεθος του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας όσο και ως προς τον αριθμό των ανέργων της (που καταγράφεται στο 36,51% στο σύνολο της χώρας) και των διαθέσιμων θέσεων εργασίας.

Ο δείκτης ανεργίας για το τελευταίο τρίμηνο του 2019 έκλεισε στο επίπεδο του 15,7% έναντι 16,5% του προηγούμενου τριμήνου και του 18,9% του αντίστοιχου τριμήνου του 2018. Η ανεργία είναι υψηλότερη στις γυναίκες και στους νεοεισερχομένους στην αγορά εργασίας.

Τον υψηλότερο αριθμό επιχειρήσεων συγκεντρώνουν οι κλάδοι του χονδρικού και λιανικού εμπορίου, της επισκευής οχημάτων, ο κλάδος της εφοδιαστικής, των εκμισθώσεων και άλλων εμπορικών δραστηριοτήτων και τέλος των μεταποιητικών βιομηχανιών.

Σύμφωνα με τα στοιχεία των καταγεγραμμένων θέσεων εργασίας στην Αττική παρουσιάζεται δημιουργία θέσεων για υπαλλήλους γραφείου (απόφοιτους ΑΕΙ αλλά και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης) και για απασχολούμενους στην παροχή υπηρεσιών και την εξυπηρέτηση πελατών. Ακολουθούν οι πωλητές και οι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα. Τέλος, εμφανίζεται τάση αύξησης θέσεων μισθωτής απασχόλησης σε πλανόδιους πωλητές και ανειδίκευτους εργάτες.

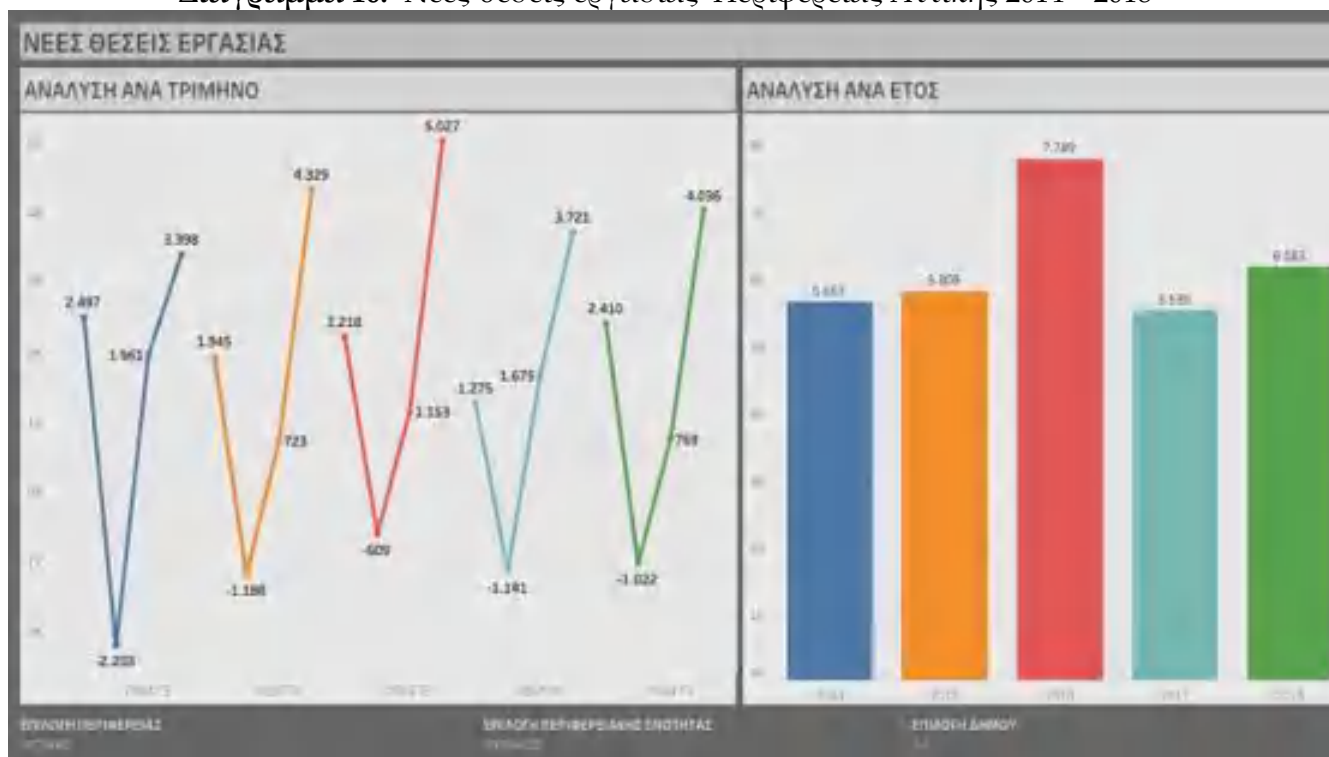
Νέες θέσεις εργασίας

Στα παρακάτω διαγράμματα παρουσιάζονται οι νέες θέσεις¹⁴ εργασίας ανά τρίμηνο και έτος σε επίπεδο Περιφέρειας Αττικής, Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής και Δήμου Παιανίας. Οι νέες θέσεις προκύπτουν από την διαφορά προσλήψεων απολύσεων. Η επεξεργασία πραγματοποιήθηκε από το

¹⁴ Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας 2014-2018»

Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού με βάση τα στοιχεία προσλήψεων απολύσεων που συλλεγεί το πληροφοριακό Σύστημα Εργάνη. Τα στοιχεία αυτά δεν αφορούν αποκλειστικά το εργατικό δυναμικό του Δήμου αλλά αφορούν το εργατικό δυναμικό που εργάζεται σε επιχειρήσεις του Δήμου Παιανίας.

Διάγραμμα 16: Νέες θέσεις εργασίας Περιφέρειας Αττικής 2014 – 2018



Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας 2014-2018»

Διάγραμμα 17: Νέες θέσεις εργασίας Περιφερειακής Ενότητα Ανατολικής Αττικής 2014 – 2018



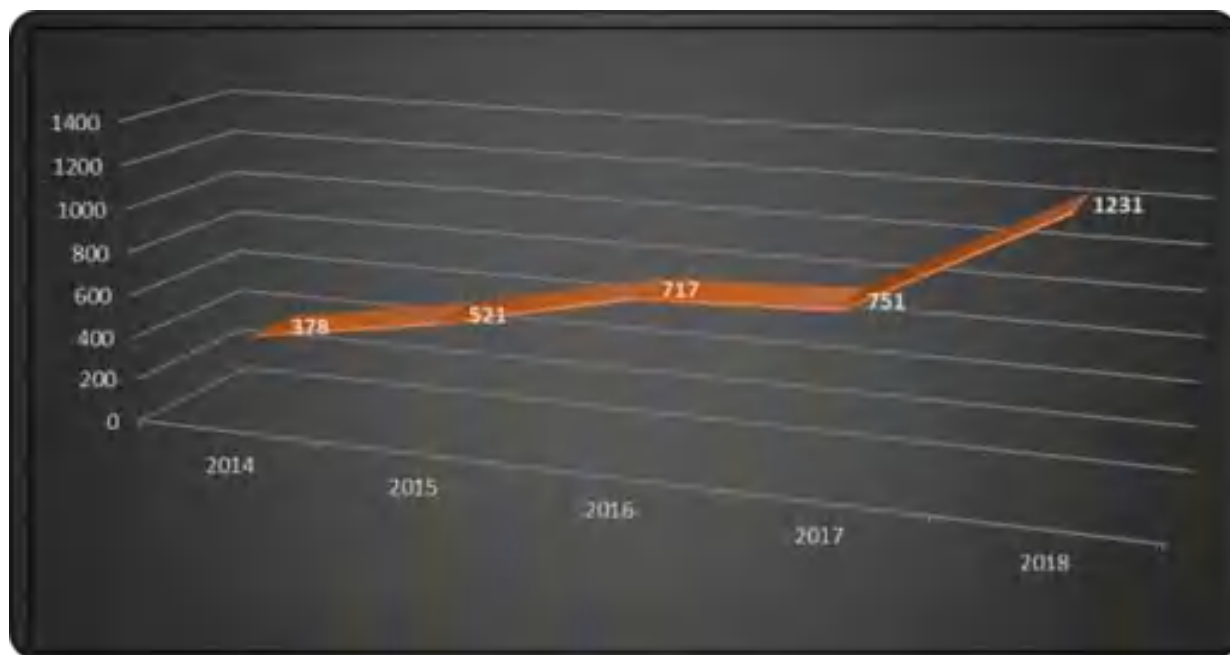
Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας 2014-2018»

Διάγραμμα 18: Νέες θέσεις εργασίας Δήμου Παιανίας Αττικής 2014 – 2018



Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας 2014-2018»

Διάγραμμα 19: Διαχρονική εξέλιξη νέων θέσεων εργασίας στο Δήμο Παιανίας 2014 – 2018



Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας 2014-2018»

Όπως γίνεται εμφανές στα διαγράμματα αποτυπώνεται μία σημαντική αύξηση των νέων θέσεων στον Δήμο Παιανίας το έτος 2018 της τάξεως του 64% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Ροές Μισθωτής Απασχόλησης

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι ροές μισθωτής απασχόλησης στον Δήμο Παιανίας για το χρονικό διάστημα Ιανουάριος του 2018 με Δεκέμβριο του 2020.

Διάγραμμα 20: Ροές Μισθωτής Απασχόλησης Δήμου Παιανίας 2018 – 2020



Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Ροές Μισθωτής Απασχόλησης 2018 - 2020»

Η διαγραμματική αποτύπωση των τριών ετών 2018, 2019 και 2020 παρουσιάζει κάποιες ομοιότητες ως προς τις περιόδους μελέτης, όπου το ισοζύγιο των θέσεων εργασίας γίνεται αρνητικό και αντίστοιχα θετικό. Παρατηρούμε ότι περιοδικά κάθε Φεβρουάριο οι προσλήψεις υπερβαίνουν τις απολύσεις με την κατάσταση να διατηρείται θετική μέχρι τα μέσα Ιουλίου, με εξαίρεση το 2020 όπου ουσιαστικά το αρνητικό ισοζύγιο ξεκινά από το τέλος του προηγούμενου έτους με σχετικά όμως ηπιότερη ένταση. Το στοιχείο αυτό ενδεχομένως συνδέεται με τους κυρίαρχους οικονομικούς κλάδους στην περιοχή μελέτης και στοιχεία εποχικότητας τα οποία αυτοί διαθέτουν.

Ροές Μισθωτής Εργασίας και Εγγεγραμμένη Ανεργία

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι ροές μισθωτής εργασίας και

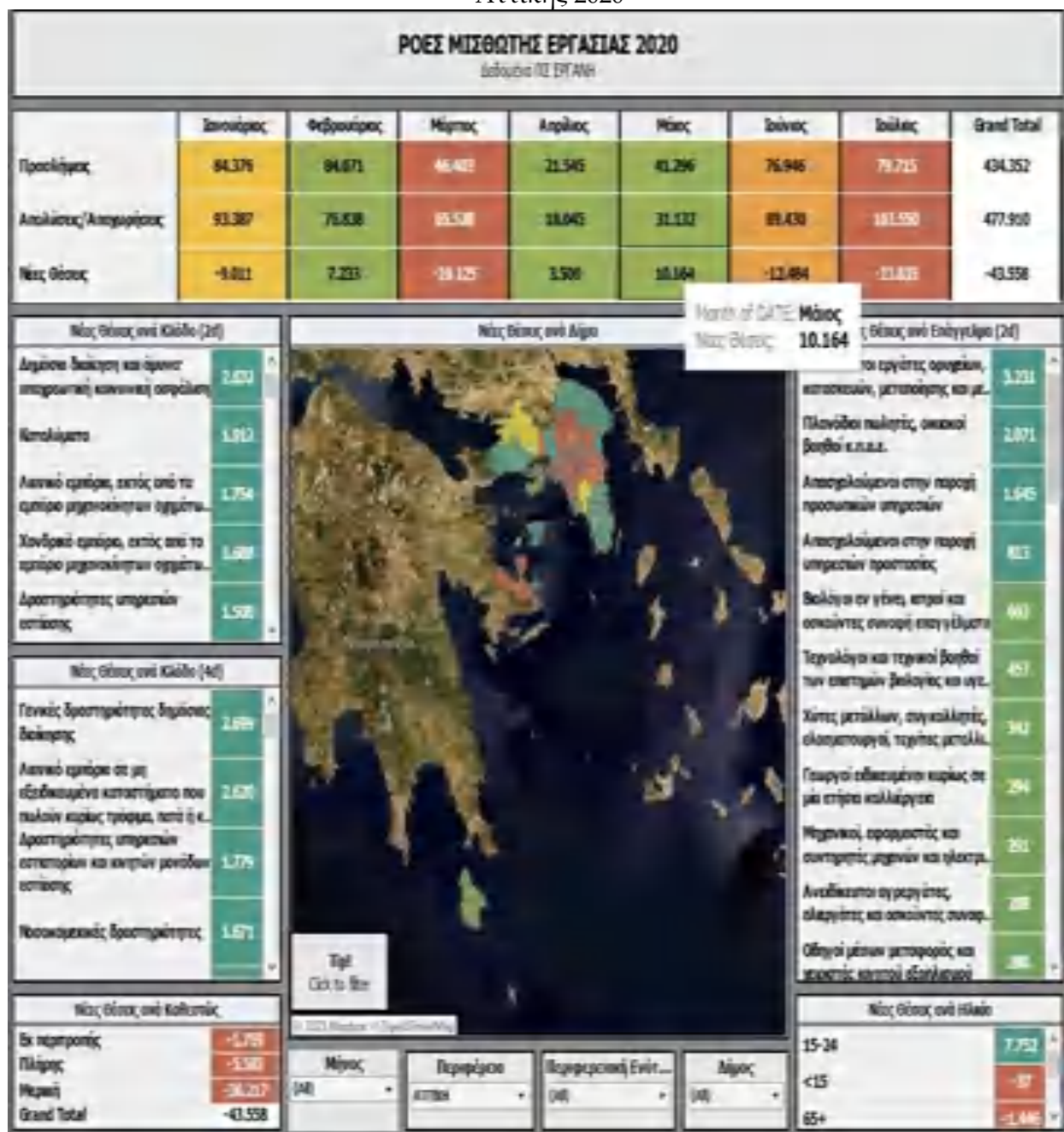
εγγεγραμμένης ανεργίας στον Δήμο Παιανίας για το έτος 2020. Είναι εμφανές ότι το ισοζύγιο των θέσεων το πρώτο επτάμηνο του 2020 είναι αρνητικό κατά 1.464 θέσεις (αναλογία προσλήψεων - απολύσεων 7,8 στις 10), στοιχείο το οποίο συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με τις επιπτώσεις της πανδημίας παρά τις όποιες κεντρικές παρεμβάσεις στο πεδίο της υποστήριξης της απασχόλησης. Η αντίστοιχη αναλογία σε επίπεδο Περιφέρειας από Ιανουάριο έως και Ιούλιο του 2020 ήταν 9,1 προσλήψεις για κάθε 10 απολύσεις γεγονός που οδηγεί στη διαπίστωση ότι ο Δήμος Παιανίας αποδείχθηκε πιο ευάλωτος και επιρρεπής στη παρούσα κρίση.

Διάγραμμα 21: Ροές Μισθωτής Εργασίας και Εγγεγραμμένη Ανεργία Δήμου Παιανίας 2020

ΡΟΕΣ ΜΙΣΘΩΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2020 Ισοζύγιο ΓΣ ΕΡΓΑΝΗ								
	Ιανουάριος	Φεβρουάριος	Μάρτιος	Απρίλιος	Μάιος	Ιούνιος	Ιούλιος	Grand Total
Προσλήψεις	797	753	357	205	239	489	717	3.557
Απολύσεις/Αποχωρήσεις	637	594	423	139	190	2.148	890	5.021
Νέες Θέσεις	160	159	-66	66	49	-1.659	-173	-1.464

Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Ροές Μισθωτής Εργασίας και Εγγεγραμμένη Ανεργία 2020»

Διάγραμμα 22: Ροές Μισθωτής Εργασίας και Εγγεγραμμένη Ανεργία Περιφέρειας Αττικής 2020



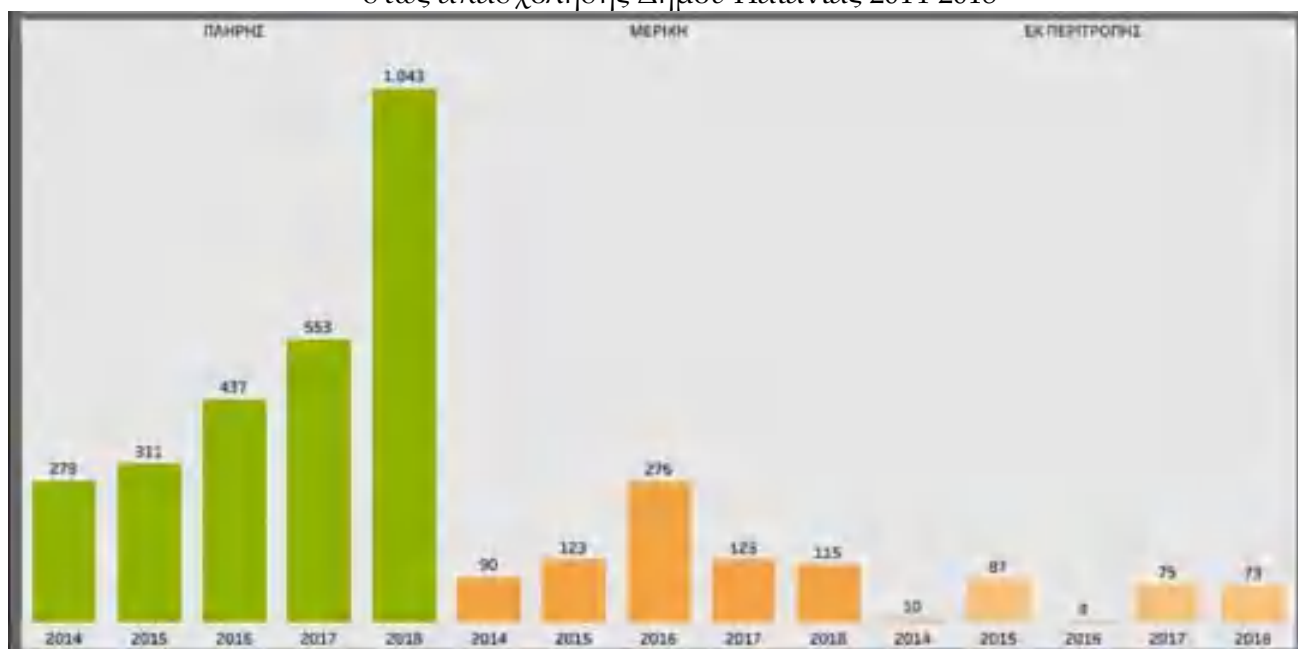
Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Ροές Μισθωτής Εργασίας και Εγγεγραμμένη Ανεργία 2020»

Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας ανά καθεστώς απασχόλησης

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζονται οι νέες θέσεις μισθωτής εργασίας που δημιουργήθηκαν, ανά καθεστώς απασχόλησης, την τελευταία πενταετία στον Δήμο Παιανίας. Είναι εμφανής η μετατόπιση προς την πλήρη

απασχόληση ενώ οι πιο ευέλικτες μορφές εργασίας παραμένουν σταθερές σε όλο το χρονικό διάστημα 2014-2018. Στις ευέλικτες μορφές εργασίας παρατηρείται επίσης προτίμηση του μοντέλου της μερικής απασχόλησης και δευτερευόντως της εκ περιτροπής εργασίας.

Διάγραμμα 23: Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας που δημιουργήθηκαν, ανά καθεστώς απασχόλησης Δήμου Παιανίας 2014-2018



Πηγή: Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου δυναμικού (ΕΙΕΑΔ) «Νέες θέσεις μισθωτής εργασίας ανά καθεστώς απασχόλησης 2014 - 2018»

Στη συνέχεια επιχειρώντας να αποτυπωθεί η διάρθρωση της απασχόλησης ανά οικονομική δραστηριότητα στην ευρύτερη περιοχής μελέτης παρατίθενται τα στοιχεία του αριθμού των απασχολουμένων, ανά οικονομική δραστηριότητα, στην Περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής από το 2012-2017.

Πίνακας 10: Αριθμός των απασχολουμένων ανά οικονομική δραστηριότητα, στην Περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής από το 2012- 2017

Κωδικός NACE	Περιγραφή	2012	2013	2014	2015	2016	2017
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	2.213	2.276	5.138	5.524	5.881	5.311
B	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	181	163	178	136	129	115
Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	33.533	32.526	29.365	29.020	30.106	30.655
Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	493	499	332	276	342	405
E	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	230	287	380	396	503	453
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	10.276	9.931	8.779	6.336	7.028	6.022
Z	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	52.429	59.260	53.078	51.766	54.947	55.134
H	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	12.175	14.377	12.823	12.967	13.303	13.128
Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	10.132	12.401	13.734	15.027	17.787	18.554
I	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	6.169	6.396	8.354	7.925	8.374	8.243
K	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1.688	1.484	2.227	1.884	1.939	1.706
Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	918	928	775	948	1.067	1.133
M	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	12.458	12.626	12.879	10.529	11.283	9.650
N	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	3.536	3.803	3.829	3.769	4.521	4.385
Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	1.305	1.300	3.149	3.069	3.144	4.647
Ο	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	5.004	4.908	8.585	8.691	9.908	17.332
Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	3.835	4.019	6.027	5.582	6.080	6.831
P	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	3.288	3.273	4.401	4.299	4.091	4.299
Σ	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	2.437	2.376	3.446	2.927	3.180	3.121
Ω	ΑΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	71	47	44	82	67	151

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων, 2012 – 2017

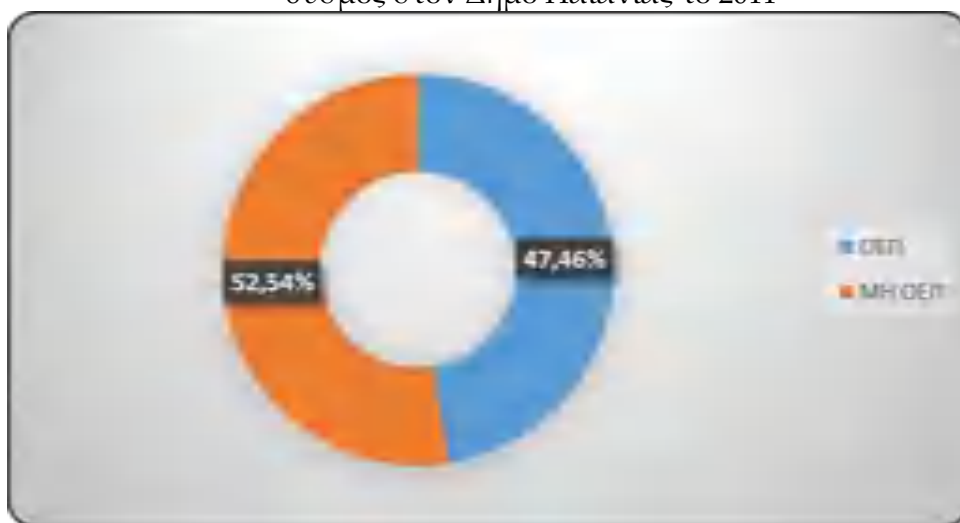
Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι ο τομέας της μεταποίησης και το

χονδρικό –λιανικό εμπόριο καταλαμβάνει τη μερίδα του λέοντος στον αριθμό των απασχολούμενων (30.655 και 55.134 αντίστοιχα το 2017). Αξιοσημείωτη είναι και η αύξηση του πρωτογενή τομέα στην τελευταία εξαετία. (από 2.213 απασχολούμενος το 2012 σε 5.311 απασχολούμενος το 2017) καθώς και του τομέα των υπηρεσιών καταλύματος και εστίασης (από 10.132 απασχολούμενους το 2012 σε 18.554 το 2017). Αν και δεν υπάρχουν αντίστοιχα στοιχεία για το Δήμο Παιανίας, υποθέτουμε ότι ο Δήμος ακολουθεί ανάλογη πορεία ως προς τη σχέση απασχολούμενων ανά τομέα δραστηριότητας.

Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός (ΟΕΠ)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής του 2011, ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός (ΟΕΠ)¹⁵ του Δήμου ανερχόταν στα 12.657 άτομα ή στο 47,46% του συνολικού πραγματικού πληθυσμού, εμφανίζοντας λίγο ποιο βελτιωμένο ποσοστό σε σχέση με την Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής (45,07%).

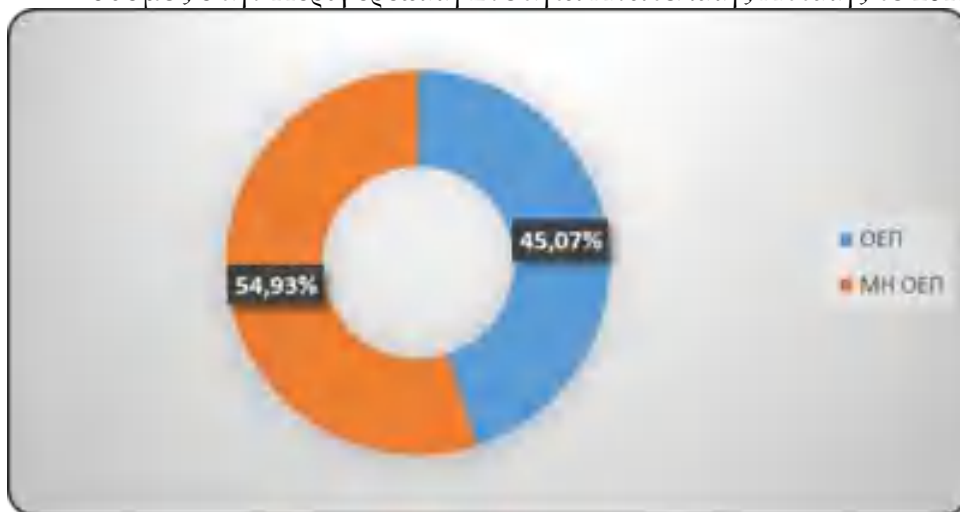
Διάγραμμα 24: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός στον Δήμο Παιανίας το 2011



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

¹⁵ Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα εκείνα τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν

Διάγραμμα 25: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός και μη οικονομικά ενεργός πληθυσμός στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής το 2011



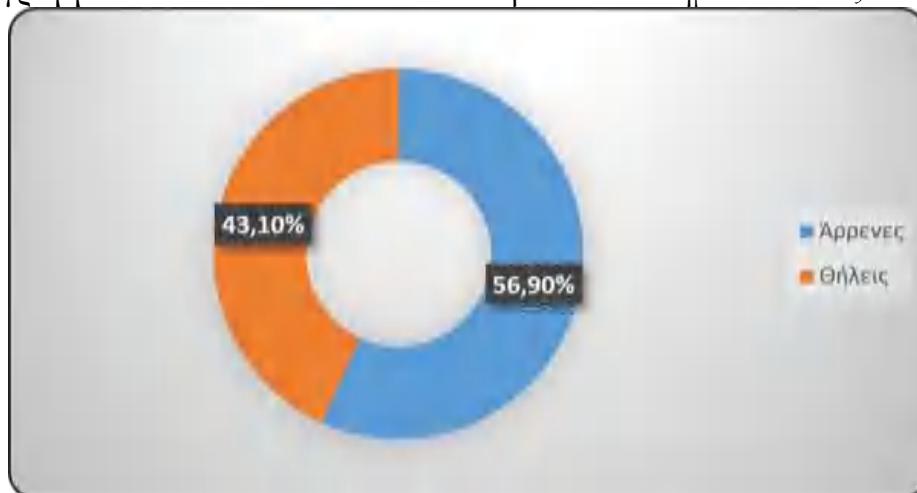
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Όσον αφορά τη διάρθρωση του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού για το 2011 παρατηρείται ότι:

1. Η μεγαλύτερη ομάδα του μη ΟΕΠ (4.904) είναι οι συνταξιούχοι.
2. Εντάσσεται ένας σημαντικός αριθμός σπουδαστών / μαθητών στη συγκεκριμένη κατηγορία (4.387) και τέλος
3. με 4.720 άτομα, εντάσσονται οι λοιπές κατηγορίες (άεργοι, άτομα που ασχολούνται με το νοικοκυριό).

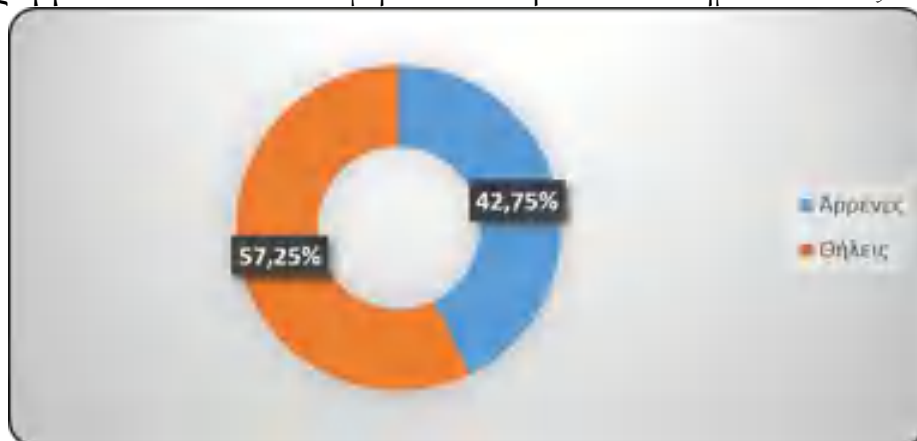
Το τελευταίο αναδεικνύεται και από την περαιτέρω ανάλυση της κατά φύλο σύνθεσης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (ΟΕΠ) του Δήμου Παιανίας το έτος 2011. Ο ανδρικός πληθυσμός (7.202 άτομα), με ποσοστό 56,90%, εξακολουθεί να αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό του ΟΕΠ του Δήμου, ενώ ο γυναικείος πληθυσμός (5.455. άτομα) υπολείπεται σε ποσοστό 43,10% το 2011. Αντίστροφα είναι τα ποσοστά για τον μη οικονομικά ενεργό πληθυσμό με τον ανδρικό πληθυσμό να αποτελεί το 42,75% (5.990) ενώ ο γυναικείος αποτελεί το 57,25% (8.021).

Διάγραμμα 26: Ποσοστό ΟΕΠ ανά φύλο στον Δήμο Παιανίας το 2011



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Διάγραμμα 27: Ποσοστό μη ΟΕΠ ανά φύλο στον Δήμο Παιανίας το 2011



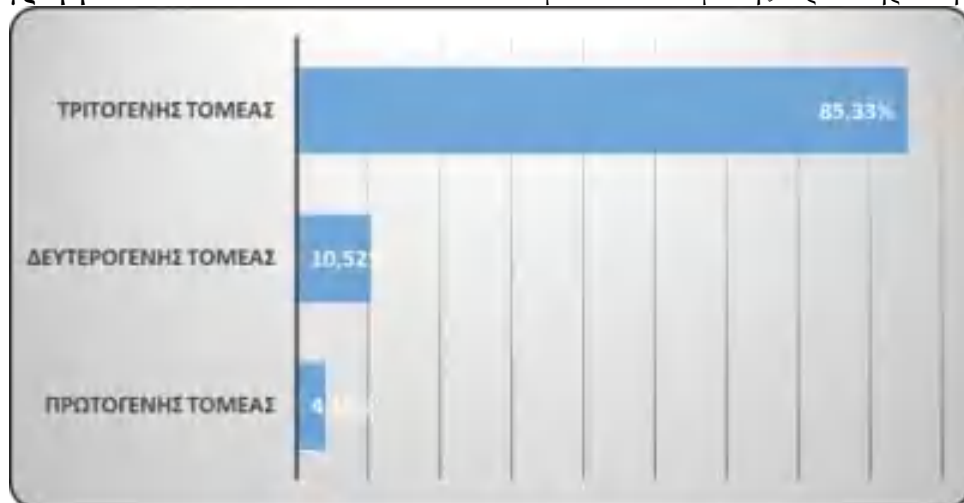
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Η διάρθρωση του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατά τομέα και κλάδο οικονομικής δραστηριότητας

Το κύριο χαρακτηριστικό της Περιφέρειας Αττικής είναι η τριτογενοποίηση της παραγωγικής δομής, καθώς από το 1981 και μετά, το μεγαλύτερο μέρος του οικονομικά ενεργού πληθυσμού συγκεντρώνεται στον τριτογενή τομέα παραγωγής. Ανάλογη εξέλιξη παρουσιάζεται και στον Δήμο Παιανίας, καθώς

ο ΟΕΠ στον τριτογενή τομέα παραγωγής συνεχώς αυξάνεται, ενώ ο δευτερογενής τομέας παρουσιάζει διαχρονικά συνεχιζόμενη κάμψη μέχρι και το 2011. Συμπερασματικά, το κύριο χαρακτηριστικό της απασχόλησης στον Δήμο Παιανίας είναι η αύξηση του ποσοστού του ΟΕΠ που απασχολείται στο εμπόριο, στην εστίαση και στην δημόσια διοίκηση –εκπαίδευση.

Διάγραμμα 28: Ποσοστό ΟΕΠ ανά Τομέα Οικονομικής Δραστηριότητας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Πίνακας 11: Κατανομή του ΟΕΠ ανά κλάδο παραγωγής 2011

ΚΛΑΔΟΣ	ΟΕΠ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ	% ΟΕΠ 2011
Α. ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	297	2,76%
ΣΤ. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	753	6,99%
Ζ. ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	2.105	19,55%
Η. ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	602	5,59%
Θ. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	432	4,01%
Ν. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	363	3,37%

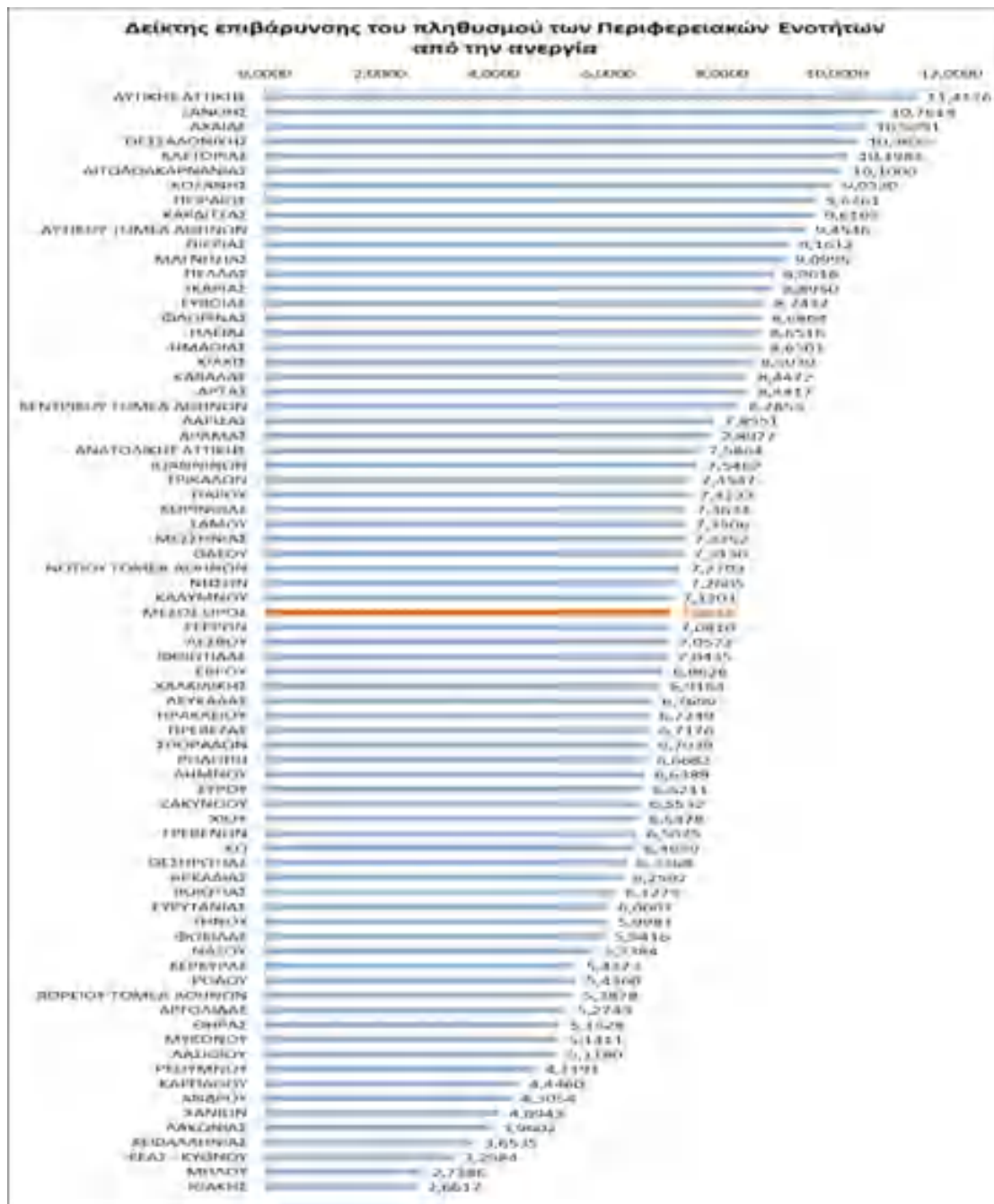
Ξ. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	1.065	9,89%
Ο. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	760	7,06%
Π. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	782	7,26%
ΛΟΙΠΟΙ ΚΛΑΔΟΙ	3.609	33,52%
ΣΥΝΟΛΟ	10.768	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Το Φαινόμενο της Ανεργίας

Σύμφωνα με την έρευνα του ΟΑΕΔ: Μηχανισμός Διάγνωσης Αναγκών 2019 με τα διαθέσιμα στοιχεία σε επίπεδο Επικράτειας και σε επίπεδο Αττικής, τα βασικά μεγέθη ανεργίας αποτυπώνονται στο παρακάτω διάγραμμα. Ειδικότερα, ο δείκτης επιβάρυνσης της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής, ανέρχεται σε 7,59 και είναι λίγο μεγαλύτερος από το εθνικό μέσο όρο, ήτοι 7,08. Ωστόσο είναι βελτιωμένος με άλλες χωρικές ενότητες της Αττικής όπως της Δυτικής Αττικής και του δυτικού τομέα Αθήνας όπου οι δείκτες είναι αντίστοιχα 11,4 και 9,4.

Διάγραμμα 29: Δείκτης επιβάρυνσης πληθυσμού από την ανεργία



Πίνακας 12: Περιφέρεια Αττικής - Χαρακτηριστικά Εγγεγραμμένων ανέργων

	2019	2020				
Περιφέρεια Αττικής	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΤΥΠΙΚΗ ΑΠΟΚΛΙΣΗ
ΗΛΙΚΙΑ	307.154	360.856	15	75	45	13
ΜΗΝΕΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ	307.154	360.856	0	371	30	38

Πηγή: Έρευνα ΟΑΕΔ, 2019 - 2020

Πίνακας 13: Εγγεγραμμένοι άνεργοι ανά Περιφερειακή Ενότητα

	2019		2020	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΠΛΗΘΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	85.299	27,77%	102.435	28,39%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	46.297	15,07%	52.805	14,63%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	43.221	14,07%	49.256	13,65%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΟΤΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	38.520	12,54%	46.125	12,78%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	38.110	12,41%	43.873	12,16%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΒΟΡΕΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΩΝ	31.922	10,39%	37.634	10,43%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	18.366	5,98%	21.044	5,83%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΝΗΣΩΝ	5.419	1,76%	7.684	2,13%
ΣΥΝΟΛΟ	307.154		360.856	

Πηγή: Έρευνα ΟΑΕΔ, 2019 - 2020

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι η περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής παρουσιάζει μια αύξηση της ανεργίας κατά 12, 16% το τελευταίο χρόνο, αύξηση ωστόσο που βρίσκεται στο διάμεσο σε σχέση με το σύνολο των περιφερικών ενότητων της Αττικής. Σε συνδυασμό με το παραπάνω διάγραμμα που αφορά το δείκτη επιβάρυνσης του πληθυσμού από την ανεργία στο σύνολο της χώρας, κατανοούμε ότι η υπό μελέτη περιφερειακή ενότητα αν και έχει επιβαρυνθεί από την οικονομική κρίση και τις επιπτώσεις του COVID διατηρεί μια σχετική ανθεκτικότητα στο επίπεδο της ανεργίας παρουσιάζοντας ενδιάμεσες τιμές στο σύνολο της Περιφέρειας Αττικής και της Ελλάδας.

Α3.3. Επιχειρηματικότητα – Οικονομική Δραστηριότητα

Παρακάτω παρουσιάζεται ο αριθμός νομικών μονάδων, κύκλος εργασιών και απασχολούμενων ανά μονοψήφιο κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής σύμφωνα με το Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων της ΕΛ.ΣΤΑΤ. για τα έτη 2012 – 2017.

Πίνακας 14: Αριθμός νομικών μονάδων, κύκλος εργασιών και απασχολούμενοι ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας στην Π.Ε. Ανατολικής Αττικής (2017)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ		ΑΡΙΘΜΟΣ ΝΟΜΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (σε χιλιάδες ευρώ)	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜ ΕΝΩΝ
Κωδικός NACE Αναθ.2	Περιγραφή			
A	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΔΑΣΟΚΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑ	3.933	269.377	5.311
B	ΟΡΥΧΕΙΑ ΚΑΙ ΛΑΤΟΜΕΙΑ	19	16.581	115
Γ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ	2.700	4.042.247	30.655
Δ	ΠΑΡΟΧΗ ΗΛΕΚΤΡΙΚΟΥ ΡΕΥΜΑΤΟΣ, ΦΥΣΙΚΟΥ ΑΕΡΙΟΥ, ΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΥ	250	67.338	405
E	ΠΑΡΟΧΗ ΝΕΡΟΥ· ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΛΥΜΑΤΩΝ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	91	30.470	453
ΣΤ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	2.879	448.245	6.022
Z	ΧΟΝΔΡΙΚΟ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ· ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΩΝ	9.513	10.259.110	55.134
H	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ	2.667	1.964.792	13.128
Θ	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΑΡΟΧΗΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	2.318	442.163	18.554
I	ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	988	1.032.093	8.243
K	ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	979	75.043	1.706
Λ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	569	63.311	1.133
M	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	5.816	558.276	9.650
N	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	1.041	263.757	4.385

Ξ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΜΥΝΑ· ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗ	33	37.178	4.647
Ο	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	949	98.759	17.332
Π	ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ	2.350	117.030	6.831
Ρ	ΤΕΧΝΕΣ, ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΗ ΚΑΙ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ	1.197	89.087	4.299
Σ	ΑΛΛΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.301	49.335	3.121
Ω	ΑΓΝΩΣΤΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	212	386	151

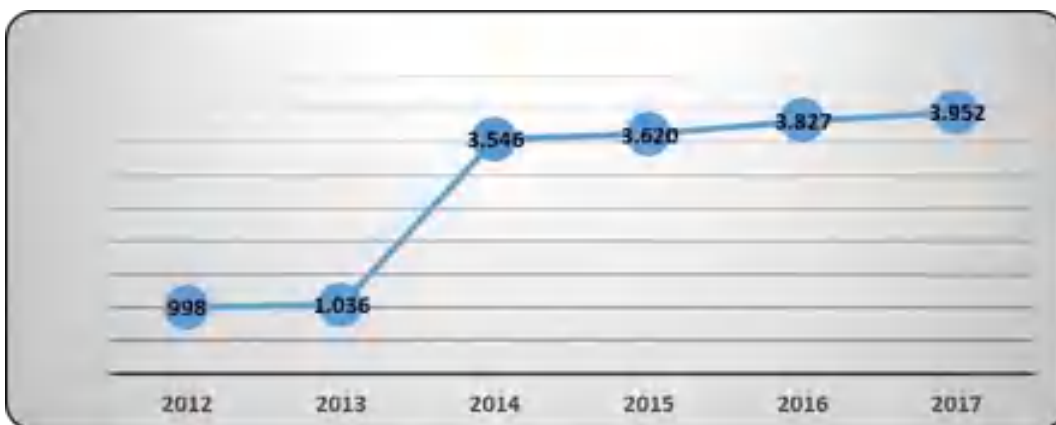
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2011

Παρατηρούμε ότι το λιανικό/ χονδρικό εμπόριο και η μεταποίηση αποτελούν τις κύριες οικονομικές δραστηριότητες. Ωστόσο στο λιανικό/χονδρικό εμπόριο παρατηρούμε ένα μεγάλο αριθμό μονάδων με μεγάλο κύκλο εργασιών ενώ στην μεταποίηση ο αριθμός μονάδων είναι αναλογικά μικρότερος σε σχέση με το κύκλο εργασιών. Αξίζει να σημειωθεί ο κατακερματισμός της αγροτικής δραστηριότητας με πολλές μονάδες και μικρό κύκλο εργασιών, γεγονός που ενισχύει την αντίληψη για την ανάπτυξη δικτιών και συνεργασιών μεταξύ των παραγωγών.

Τα διαγράμματα που ακολουθούν, παρουσιάζουν σε απόλυτους αριθμούς τη διαχρονική εξέλιξη των οικονομικών τομέων στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017. Η ανάλυση γίνεται ανά αριθμό νομικών μονάδων και ανά ετήσιο κύκλο εργασιών του κάθε τομέα.

Πρωτογενής Τομέας

Διάγραμμα 30: Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού νομικών μονάδων του Πρωτογενή Τομέα στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

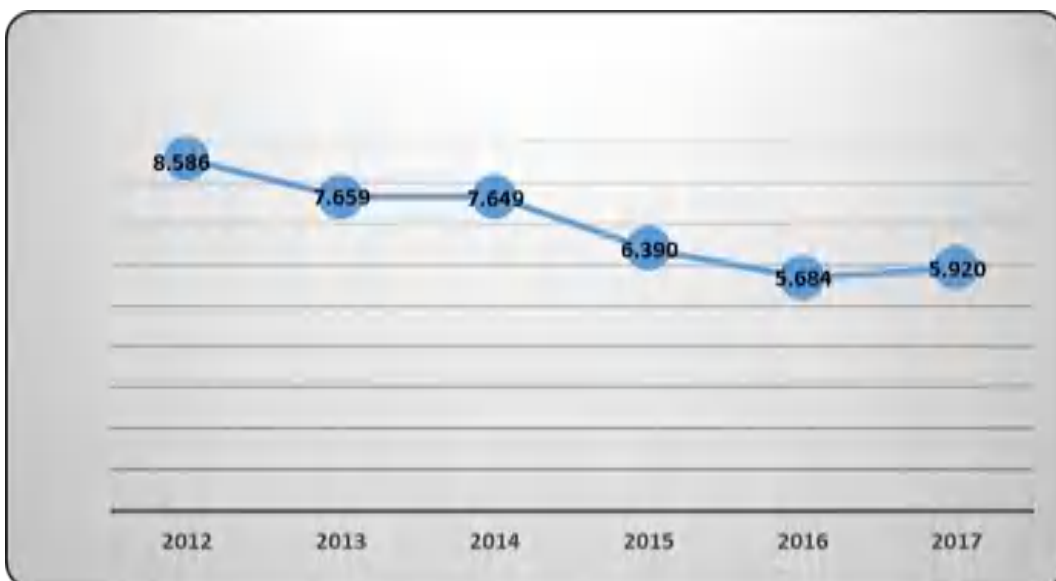
Διάγραμμα 31: Διαχρονική εξέλιξη του κύκλου εργασιών του Πρωτογενή Τομέα στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Δευτερογενής τομέας

Διάγραμμα 32: Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού νομικών μονάδων του Δευτερογενή Τομέα στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

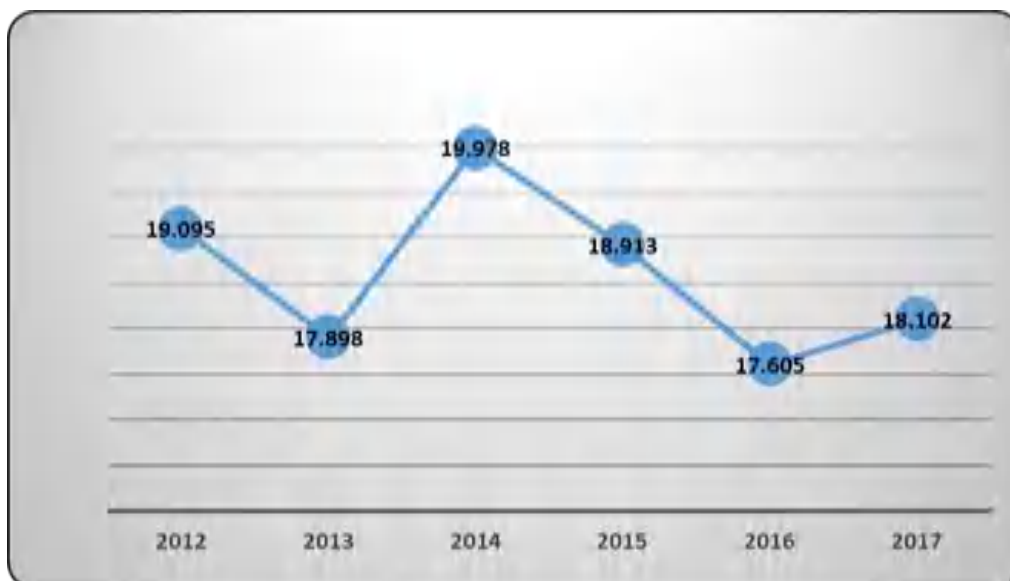
Διάγραμμα 33: Διαχρονική εξέλιξη του κύκλου εργασιών του Δευτερογενή Τομέα στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Τριτογενής

Διάγραμμα 34: Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού νομικών μονάδων του Τριτογενή Τομέα στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Διάγραμμα 35: Διαχρονική εξέλιξη του κύκλου εργασιών του Τριτογενή Τομέα στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Καταλύματα και Εστίαση

Διάγραμμα 36: Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού νομικών μονάδων του Τομέα Καταλυμάτων και Εστίασης στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Διάγραμμα 37: Διαχρονική εξέλιξη του κύκλου εργασιών του Τομέα Καταλυμάτων και Εστίασης στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Εμπόριο (Χονδρικό – Λιανικό)

Διάγραμμα 38: Διαχρονική εξέλιξη του αριθμού νομικών μονάδων του Τομέα του Εμπορίου (Χονδρικό – Λιανικό) στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Διάγραμμα 39: Διαχρονική εξέλιξη του κύκλου εργασιών του Τομέα του Εμπορίου (Χονδρικό – Λιανικό) στην Περιφερειακή Ενότητα Ανατολικής Αττικής για τα έτη 2012 – 2017



Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Στατιστικό Μητρώο Επιχειρήσεων 2012 - 2017

Συνολικά μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η μείωση του αριθμού των επιχειρήσεων ανά τομέα δεν επιφέρει και αντίστοιχη μείωση του κύκλου εργασιών. Αντιθέτως παρατηρούμε ότι στην πλειοψηφία των τομέων, η μείωση του αριθμού των νομικών προσώπων επιφέρει αύξηση του κύκλου εργασιών των υπολοίπων νομικών προσώπων που εξακολουθούν να δραστηριοποιούνται στον τομέα. Παρατηρούμε ότι κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης της τελευταίας δεκαετίας, συρρικνώθηκαν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις με την υπερσυγκέντρωση δραστηριοτήτων σε λίγες μεγάλες επιχειρήσεις.

Αξίζει να σημειωθεί επίσης η διαχρονική αύξηση του πρωτογενή τομέα τόσο σε σχέση με το κύκλο εργασιών όσο και με τον αριθμό των νομικών προσώπων. Ταυτόχρονα, διαβλέπουμε μείωση του τομέα της μεταποίησης στον αριθμό μονάδων και μια σταθεροποίηση του κύκλου εργασιών. Τέλος, αναφορικά με τον τριτογενή τομέα παρατηρούμε μια μικρή αύξηση του κύκλου εργασιών με μια παράλληλη σταθεροποίηση του αριθμού των νομικών προσώπων.

Αν εστιάσουμε ειδικότερα στο εμπόριο, παρατηρούμε ότι παρουσιάζει έντονη αρνητική τάση στον αριθμό των νομικών προσώπων ενώ ταυτόχρονα μια αυξητική τάση στο κύκλο εργασιών. Η συρρίκνωση του αριθμού των μονάδων στο εμπόριο (Χονδρικό - Λιανικό) μπορεί να θεωρηθεί ιδιαίτερα αρνητική εξέλιξη με σημαντικές επιπτώσεις για την τοπική οικονομία δεδομένης της σημασίας κάποιων κλάδων όπως το Λιανικό εμπόριο για την ανάπτυξη μιας περιοχής. Το συγκεκριμένο στοιχείο επίσης συνδέεται με αλλά βασικά μεγέθη όπως είναι η απασχόληση και η ανεργία.

Από την άλλη πλευρά, θετικά μπορεί να ερμηνευτεί η αύξηση που παρουσιάζεται στον κύκλο εργασιών στον τομέα των καταλυμάτων και της εστίασης σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία για τις γνωστοποιήσεις καταστημάτων 2018-2020 στο Δήμο Παιανίας, μπορούσε να υποθέσουμε ότι αντίστοιχη αύξηση παρατηρούμε και στο Δήμο Παιανίας, αποκλειστικά όμως στην εστίαση εφόσον από τις περίπου 80

κοινοποιήσεις καταστημάτων, 44 αφορούν τη μαζική εστίαση.

Η επίδραση του Covid-19 στις Μικρές και Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις ¹⁶

Σύμφωνα με την εξαμηνιαία έρευνα οικονομικού κλίματος στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, η 24η κατά σειρά, αποτυπώνει τις επιπτώσεις της υγειονομικής κρίσης στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Μετά από την σταθερή σε γενικές γραμμές βελτίωση που είχε καταγραφεί στις προηγούμενες έξι εξαμηνιαίες έρευνες οικονομικού κλίματος του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, η οικονομική κατάσταση των μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων αντιστράφηκε απότομα και σε βάθος. Δεδομένου ότι σε μεγάλο βαθμό η επιχειρηματικότητα στο Δήμο Παιανίας εντάσσεται στο συγκεκριμένο μοντέλο, με τις όποιες διαφοροποιήσεις υφίσταντο σε επίπεδο κλάδων κυρίως, κρίθηκε σημαντικό να παρατεθούν τα βασικά στοιχεία της έρευνας.

Τα κυριότερα ευρήματα της έρευνας του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, είναι τα εξής:

Βασικοί οικονομικοί δείκτες – Υποχρεώσεις/οφειλές

- 8 στις 10 μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις δήλωσαν πως η οικονομική κατάσταση της επιχείρησής τους επιδεινώθηκε κατά το προηγούμενο εξάμηνο έναντι μόλις του 4,9% που δήλωσε ότι βελτιώθηκε και 15,1% που δήλωσε πως παρέμεινε αμετάβλητη
- Ο δείκτης οικονομικού κλίματος διαμορφώνεται στις 20,1 μονάδες καταγράφοντας πτώση 46 μονάδων μόλις μέσα σε ένα εξάμηνο γεγονός που αποτυπώνει το βάθος της οικονομικής κρίσης
- 8 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν πως ο τζίρος τους μειώθηκε κατά το προηγούμενο εξάμηνο έναντι μόλις 5,6% που δήλωσε ότι αυξήθηκε. Μέσος όρος μείωσης του κύκλου εργασιών 46,4%.
- 8 στις 10 επιχειρήσεις δήλωσαν πως μειώθηκε η ρευστότητα τους, έναντι μόλις του 5,4% δήλωσε ότι αυξήθηκε.

¹⁶ ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, «Εξαμηνιαίο Δελτίο Οικονομικού Κλίματος μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων Α' εξάμηνο 2020»

- 1 στις 4 επιχειρήσεις δήλωσε πως έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς την εφορία (ΦΠΑ, ΦΜΥ κλπ)
- 1 στις 4 επιχειρήσεις δήλωσε πως έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τον πρώην ΟΑΕΕ
- 1 στις 6 επιχειρήσεις δήλωσε πως έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το πρώην ΙΚΑ
- 1 στις 3 επιχειρήσεις που έχει ενοίκιο δήλωσε πως έχει καθυστερημένες οφειλές.
- 1 στις 5 επιχειρήσεις δήλωσε πως έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές προς τις τράπεζες
- 1 στις 4 επιχειρήσεις δήλωσε πως έχει καθυστερημένες οφειλές προς προμηθευτές
- 1 στις 4 επιχειρήσεις έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές σε λογαριασμούς ενέργειας (ΔΕΗ, φυσικό αέριο), ενώ 1 στις 5 έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές σε λοιπούς λογαριασμούς (τηλέφωνο, ύδρευση).

Απασχόληση

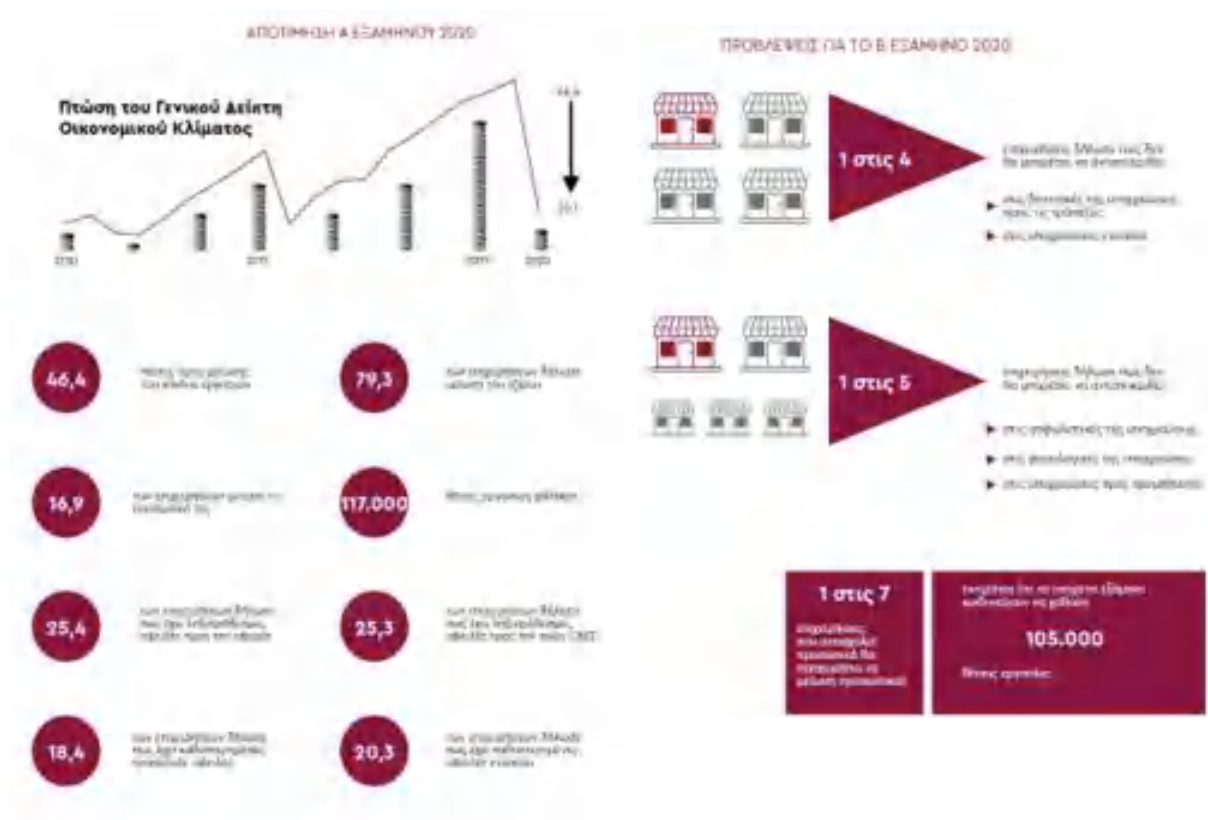
- 1 στις 6 των επιχειρήσεων που απασχολούν προσωπικό προχώρησαν σε μείωση των θέσεων απασχόλησης κατά το Α' εξάμηνο του 2020. Με βάση τα στοιχεία της έρευνας εκτιμάται ότι χάθηκαν 117.000 θέσεις απασχόλησης.
- 1 στις 7 των επιχειρήσεων που απασχολούν προσωπικό θα προχωρήσει σε μείωση των θέσεων απασχόλησης το επόμενο διάστημα, έναντι 6,7% που θα κάνει προσλήψεις.
- Από την επεξεργασία των επιμέρους στοιχείων εκτιμάται ότι το επόμενο εξάμηνο κινδυνεύουν να χαθούν 105.000 θέσεις απασχόλησης.

Βιωσιμότητα επιχειρήσεων

- 1 στις 3 μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις εκφράζουν τον φόβο για ενδεχόμενη διακοπή της δραστηριότητας τους κατά το επόμενο διάστημα.
- 1 στις 2 επιχειρήσεις αναμένει περαιτέρω επιδείνωση της κατάστασης το επόμενο εξάμηνο έναντι μόλις του 10,7% που αναμένει βελτίωση και του 26,9% που δεν περιμένει καμία μεταβολή

- 1 στις 4 επιχειρήσεις δήλωσε ότι το επόμενο διάστημα δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις δανειακές της υποχρεώσεις προς τις τράπεζες
- 1 στις 4 επιχειρήσεις δήλωσε ότι το επόμενο διάστημα δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις ενοικίου
- 1 στις 5 επιχειρήσεις δήλωσε πως δεν θα μπορέσει να ανταποκριθεί:
 - ο στις φορολογικές της υποχρεώσεις
 - ο στις ασφαλιστικές της υποχρεώσεις (πρώην ΟΑΕΕ και ΙΚΑ)
 - ο στις υποχρεώσεις προς προμηθευτές
 - ο στις υποχρεώσεις για λογαριασμούς ενέργειας και λοιπούς λογαριασμούς

Διάγραμμα 40: Αποτίμηση 1ου εξαμήνου 2020 και πρόβλεψη 2ου εξαμήνου 2020 για το οικονομικό κλίμα μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων



Πηγή: ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ

A3.4. Πηγές Χρηματοδότησης Ιδιωτών

Η συμβολή στην τόνωση της παραγωγικότητας από διάφορους κεντρικούς φορείς (προγράμματα ΟΑΕΔ, προγράμματα ΕΣΠΑ κ.λ.π.) προσφέρουν κάποιες δυνατότητες ανάπτυξης των επιχειρήσεων. Όμως η παρατεταμένη ύφεση της Ελληνικής οικονομίας, το γεγονός ότι τα προγράμματα του ΕΣΠΑ απαιτούν τη

συμμετοχή με ίδια κεφάλαια ή δανεισμό, ο αποκλεισμός του κλάδου του εμπορίου από σειρά αναπτυξιακών προγραμμάτων και οι χρονοβόρες διαδικασίες, αποκλείουν ουσιαστικά τη επιχορήγηση των επιχειρήσεων της περιοχής. Έτσι, ενώ η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αντιμετωπίζει προβλήματα βιωσιμότητας, δε φαίνεται να απολαμβάνουν τα οφέλη των προγραμμάτων επιχορήγησης.

Επιπλέον, ακόμα και στην περίπτωση που κάποια επιχείρηση του Ιδιωτικού Τομέα εντάσσεται σε κάποιο πρόγραμμα χρηματοδότησης («κρατική ενίσχυση»), αυτό είτε εξελίσσεται με πολύ αργούς ρυθμούς είτε είναι δύσκολη έως αδύνατη η καταβολή της ίδιας συμμετοχής.

Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ¹⁷, στην περιοχή του Δήμου Παιανίας καταγράφονται τα παρακάτω στοιχεία σε σχέση με το ύψος των «Κρατικών Ενισχύσεων» από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ της περιόδου 2014 – 2020 με ημερομηνία ενημέρωσης Φεβρουάριος 2021 (Παράρτημα 3).

Πίνακας 15: Ύψος των «Κρατικών Ενισχύσεων» από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του ΕΣΠΑ της περιόδου 2014 – 2020 στην περιοχή του Δήμου Παιανίας

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα	Συνολικός Προϋπολογισμός Εγκεκριμένων Προτάσεων	Προϋπολογισμός Επιχορήγησης	Ύψος Πραγματοποιημένων πληρωμών (02/2021)
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση - Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)	62.100,00€	62.100,00€	14.187,00€
Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία - Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ)	10.872.435,00€	5.567.221,00€	977.667,00€
Αττική	400.000,00 €	199.999,00 €	0,00 €

Πηγή: Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ, 2020

Από το παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι ένα μικρό ποσοστό επιχειρήσεων στο Δήμο Παιανίας στρέφεται σε κρατική επιδότηση από τα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

¹⁷ www.ggde-espas.gov.gr

A4. Περιβάλλον – Χωροταξία – Υποδομές

Ο Δήμος Παιανίας αποτελεί έναν από τους πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης-Ο.Τ.Α. της Περιφερειακής Ενότητας Ανατολικής Αττικής, ο οποίος διοικητικά ανήκει στην Περιφέρεια Αττικής. Σύμφωνα με την απογραφή του 2011, ο πληθυσμός του είναι 26.668 κάτοικοι ενώ η πυκνότητα του μόνιμου πληθυσμού εκτιμάται στους 504,12 κάτοικοι/ τ.χλμ. Αποτελεί κωμόπολη της Ανατολικής Αττικής στην κοιλάδα των Μεσογείων, στις ανατολικές παρυφές του Υμηττού, σε μέσο υψόμετρο περίπου 180 μέτρων και σε απόσταση 17 χιλιομέτρων ανατολικά των Αθηνών.¹⁸

Ο Δήμος Παιανίας συνορεύει βόρεια με τους Δήμους Παλλήνης και Αγίας Παρασκευής, νότια με το Δήμο Κρωπίας, δυτικά με το όρος Υμηττού και πέραν αυτού με τους Δήμους Παπάγου - Χολαργού, Ζωγράφου και Καισαριανής ενώ ανατολικά με το Δήμο Σπάτων - Αρτέμιδας και νοτιοανατολικά με το Δήμο Μαρκοπούλου. Ο Δήμος εκτείνεται μέχρι τις εγκαταστάσεις του Διεθνούς Αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος», ενώ εντός των διοικητικών ορίων του διέρχεται η Αττική Οδός. Έτσι απέκτησε καλή συγκοινωνιακή σύνδεση με τις γειτονικές περιοχές και την Αθήνα. Συγκεκριμένα απέκτησε πρόσβαση στην Αττική Οδό και την Περιφερειακή Υμηττού, στον Προαστιακό σιδηρόδρομο και στο Αττικό Μετρό μέσω της στάσης «Κάντζα».

A4.1. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

A4.1.1. Ποιότητα περιβάλλοντος – Προβλήματα ρύπανσης

Από το 1830 μέχρι το πρόσφατο παρελθόν, η διοικητική έκταση των ορίων της Παιανίας οριζόνταν από την κορυφογραμμή του Υμηττού μέχρι τις νότιες πλαγιές της Πεντέλης, τα βόρεια των Σπάτων και τη ράχη της Βραυρώνας. Σήμερα, τα όρια της πόλης έχουν συρρικνωθεί λόγω της σύστασης και επέκτασης γειτονικών Δήμων όπως της Αγίας Παρασκευής, τη δημιουργία

¹⁸ Γρηγοριάδης Σ., 2017

νέων Δήμων όπως του Γέρακα - Παλλήνης και τέλος των κρατικών απαλλοτριώσεων λόγω του Διεθνούς Αερολιμένα των Αθηνών, το οποίο επέβαλε την απαλλοτρίωση μεγάλων τμημάτων καλλιεργήσιμης γης.

Η πόλη είναι οικοδομημένη στις παρυφές του Υμηττού, περιτριγυρισμένη από καλλιεργήσιμες εκτάσεις, αποτελείται από την παλαιά πόλη ή «Πλάκα», με πετρόχτιστα σπίτια του 19ου αιώνα και στενούς δρόμους ελικοειδούς μορφής, και το νεώτερο τμήμα της, το οποίο έχει πολεοδομηθεί σε μεταγενέστερες περιόδους από το 1934 μέχρι και σήμερα. Η μεγάλη αγροτική έκταση, η οποία κατέχει οφείλεται σε παλαιότερες απαλλοτριώσεις των αγροκτημάτων Καρελά, Βραώνος, Παλλήνης, Βακαλόπουλου, Γέρακα κ.ά¹⁹.

Οι περιοχές εντός του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδιασμού με βάση το παλαιό ΓΠΣ και το διάταγμα ρυμοτομίας περιλάμβανε μόνο το κέντρο της πόλης της Δημοτικής Ενότητας Παιανίας και αναφέρονταν σε συνολική έκταση 2.000 στρεμμάτων. Μετέπειτα και έως σήμερα εντάχθηκε στο ΓΠΣ επιπλέον συνολική έκταση 5.000 στρεμμάτων, ενώ βρίσκονται υπό πολεοδόμηση και άλλα 2.500 στρέμματα. Οι περιοχές της Δημοτικής Ενότητας Παιανίας που βρίσκονται εκτός του ΓΠΣ χωρίζονται σε ζώνες:

1. Ζώνες προστασίας ορεινού όγκου Υμηττού, όπως Ζώνη Α,Β,Γ,Δ,Ε:
2. Ζώνες Οικιστικού Ελέγχου (ΖΟΕ) (ΦΕΚ 199Δ/2003), όπως:
 - Ζώνη Γ1 Ειδικής Ενίσχυσης Παραδοσιακών Καλλιεργειών, το Αττικό Πάρκο
 - Ζώνη Γ2 Γεωργική γη
 - Ζώνη Περιορισμένης Ανάπτυξης (ΖΠΑ) αεροδρομίου²⁰.

Τα Γλυκά Νερά αποτελούν ένα σύγχρονο και αναπτυσσόμενο προάστιο της Μεσογαίας, το πλησιέστερο προς την Αθήνα και παράλληλα πέρασμα προς το Λεκανοπέδιο των Αθηνών. Η σύγχρονη πόλη των Γλυκών Νερών εκτείνεται 13 χιλιόμετρα βορειοανατολικά των Αθηνών με μέσο υψόμετρο 215 μέτρων. Χωρίζεται σε δύο τμήματα, το ένα εκ των οποίων είναι οικοδομημένο γύρω του

¹⁹ www.paiania.gov.gr

²⁰ Φίλης, Χρ., 2012

λόφου Φούρεσι και το δεύτερο στις πλαγιές του Υμηττού. Στα νότια επικοινωνεί με την Παιανία μέσω της Λεωφόρου Λαυρίου, στα βόρεια διασχίζεται από την Περιφερειακή Υμηττού που ενώνει τα Μεσόγεια με το Λεκανοπέδιο και στα ανατολικά γειτνιάζει με την πευκόφυτη Κάντζα της Παλλήνης. Η βόρεια πλευρά του Δήμου διαθέτει αστικό οδικό δίκτυο εν μέρει κυκλικής μορφής με κάθετους δρόμους και εν μέρει ορθογωνικό, με αρκετούς πεζόδρομους και περικλείεται από κεντρικές λεωφόρους όπως την Περιφερειακή Υμηττού στα νότια, την Λαυρίου στα δυτικά, την Μαραθώνος στα βόρεια, και από τη Σπάτων στα ανατολικά, ενώ τέλος συνορεύει με το Δήμο του Γέρακα - Παλλήνης. Η προνομιακή θέση της βόρειας πλευράς, καθορίζεται από το γεγονός ότι είναι οικοδομημένη γύρω από το πευκόφυτο λόφο "Φούρεσι".

Το σχέδιο πόλεως επεκτείνεται σταδιακά έως την περιοχή Μιχούλη, προς την Παιανία και συνορεύει δυτικά με ζώνες προστασίας του Υμηττού. Σταδιακά μετατρέπεται σε περιοχή αμιγούς κατοικίας και το κέντρο του Δήμου συγκεντρώνεται επί της Λεωφ. Λαυρίου, όπου γειτνιάζει και με την Κάντζα²¹.

Η περιοχή του Δήμου Παιανίας εμφανίζει δύο βασικά προβλήματα ρύπανσης:

- Ρύπανση υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα.

Ο υπόγειος υδροφορέας της περιοχής παρουσιάζει σήμερα συστηματική υποβάθμιση που οφείλεται κατά κύριο λόγο στην έλλειψη δικτύων. Ειδικά η έλλειψη δικτύου αποχέτευσης σε συνδυασμό με την ολοένα αυξανόμενη αστικοποίηση της περιοχής και την εγκατάσταση βιοτεχνικών, βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων, έχει ως αποτέλεσμα ένα μεγάλο μέρος των αστικών και βιομηχανικών λυμάτων να έρχεται σε επαφή και να ρυπαίνει τον υπόγειο υδροφόρο. Σε αυτό συνεισφέρουν σε μικρότερο βαθμό οι γεωργικές δραστηριότητες καθώς και η λειτουργία του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών (τα

²¹ ΣΔΑΕ Δήμου Παιανίας, 2012

λύματα του οποίου επιβαρύνουν γενικότερα την περιοχή των Μεσογείων Ανατολικής Αττικής).

- Αέρια ρύπανση.

Η ραγδαία οικιστική ανάπτυξη του Δήμου Παιανίας σε συνδυασμό με την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής των Μεσογείων Ανατολικής Αττικής τα τελευταία χρόνια (μετά το 2002) έχει οδηγήσει σε συχνά φαινόμενα κυκλοφοριακής συμφόρησης στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου. Το προηγούμενο σε συνδυασμό με τη λειτουργία του Διεθνούς Αερολιμένα Αθηνών και τη διέλευση της Αττικής Οδού στα όρια του Δήμου έχει επιφέρει αύξηση των αέριων ρύπων στην περιοχή.

Χλωρίδα και Πανίδα

Όταν αναφερόμαστε σε χλωρίδα και πανίδα στον Δήμο Παιανίας, εκτός από τα οικόσιτα κατοικίδια που υπάρχουν και την φύτευση που γίνεται σε κατοικίες, πάρκα και δημόσιους χώρους, αναφερόμαστε κυρίως στο οικοσύστημα του Υμηττού.

Οι ιδιαιτερότητες αυτού του οικοσυστήματος (η χλωρίδα αλλά και η πανίδα) διαφοροποιούνται από αυτές παρόμοιων οικοσυστημάτων, δεν είναι οικονομικά εκμεταλλεύσιμες και αποτελούν δείγματα μοναδικά για την Ελλάδα που χρήζουν προστασίας. Ο Υμηττός, παρά την έντονη ανθρώπινη επέμβαση, είναι ακόμη και σήμερα ένας ζωντανός φυσικός χώρος, με λειτουργίες που επιτρέπουν την ύπαρξη ερπετών, θηλαστικών και ενός σημαντικού αριθμού εντόμων.

Η υψηλότερη κορυφή του λέγεται Εύζωνας με υψόμετρο 1026 μέτρα. Το Κορακοβούνι είναι ένα από τα πιο μεγάλα συνβουνά του Υμηττού με την κορυφή του να αγγίζει τα 728 μέτρα. Ακολουθούν οι κορυφές του Προφήτη Ηλία με 659 μέτρα, το Μαυροβούνι με 770 μέτρα και το Στρώμα με 735 μέτρα.

Αξιόλογα φυσικά μνημεία του Υμηττού είναι τα σπήλαια που σχηματίζονται στις πλαγιές του. Σημαντικότερο και μεγαλύτερο είναι το σπήλαιο Κουτούκι, που βρίσκεται στις ανατολικές πλαγιές του βουνού, πάνω από την Παιανία.

Άλλο μικρότερο σπήλαιο του Υμηττού είναι το σπήλαιο Λιοντάρι που βρίσκεται στα βόρεια του βουνού, δυτικά των Γλυκών Νερών.

Η χλωρίδα του όρους περιλαμβάνει περίπου 650 ταξινομικές μονάδες (είδη και υποείδη) Πτεριδοφύτων και Σπερματοφύτων, οι 54 είναι ενδημικές της Ελλάδας ενώ οι 59 προστατεύονται από την ελληνική νομοθεσία και διεθνείς συμβάσεις ή περιλαμβάνονται σε καταλόγους απειλούμενων ειδών.

Στο αισθητικό δάσος Υμηττού έχουν καταγραφεί περισσότερα από 40 είδη ορχιδέων, μία από τις υψηλότερες πυκνότητες ορχεοειδών της Ευρώπης αναλογικά με την έκταση, ενώ στο βουνό μπορεί να βρει κανείς και ενδημικά είδη *Crocus* και *Centaurea*.

Οι αναδασωτικές επεμβάσεις στο σύνολο του Αισθητικού Δάσους από τη Φιλοδασική Ένωση Αθηνών είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός μωσαϊκού βλάστησης όπου κυριαρχεί η τραχεία πεύκη σε αμιγείς συστάδες ή σε ανάμειξη με κυπαρίσσι και με πλατύφυλλα είδη όπως η κουτσουπιά, η χαρουπιά και η χνοώδης δρυς.

Στον Υμηττό έχουν καταγραφεί πολλά είδη θηλαστικών, αρκετά από αυτά σπάνια και προστατευόμενα, όπως διάφορα είδη νυχτερίδων (όλα προστατευόμενα), αλεπούδες, σκαντζόχοιροι, κουνάβια, νυφίτσες, μυγαλές. Επίσης έχουν καταγραφεί 112 είδη πτηνών, τα οποία είναι επιδημητικά, μεταναστευτικά, χειμερινοί επισκέπτες και περιστασιακά εμφανιζόμενα. Ο αριθμός αυτός είναι το ¼ των ειδών που υπάρχουν στην Ελλάδα. Υπάρχουν αρκετά είδη ερπετών (όλα προστατευόμενα), ανάμεσά τους δύο από τα τρία είδη χερσαίων χελωνών που υπάρχουν στην Ελλάδα 2 είδη χελώνας, 3 είδη φιδιών, αρκετές σαύρες, πολλά είδη αμφιβίων κυρίως βάτραχοι και φρύνοι.

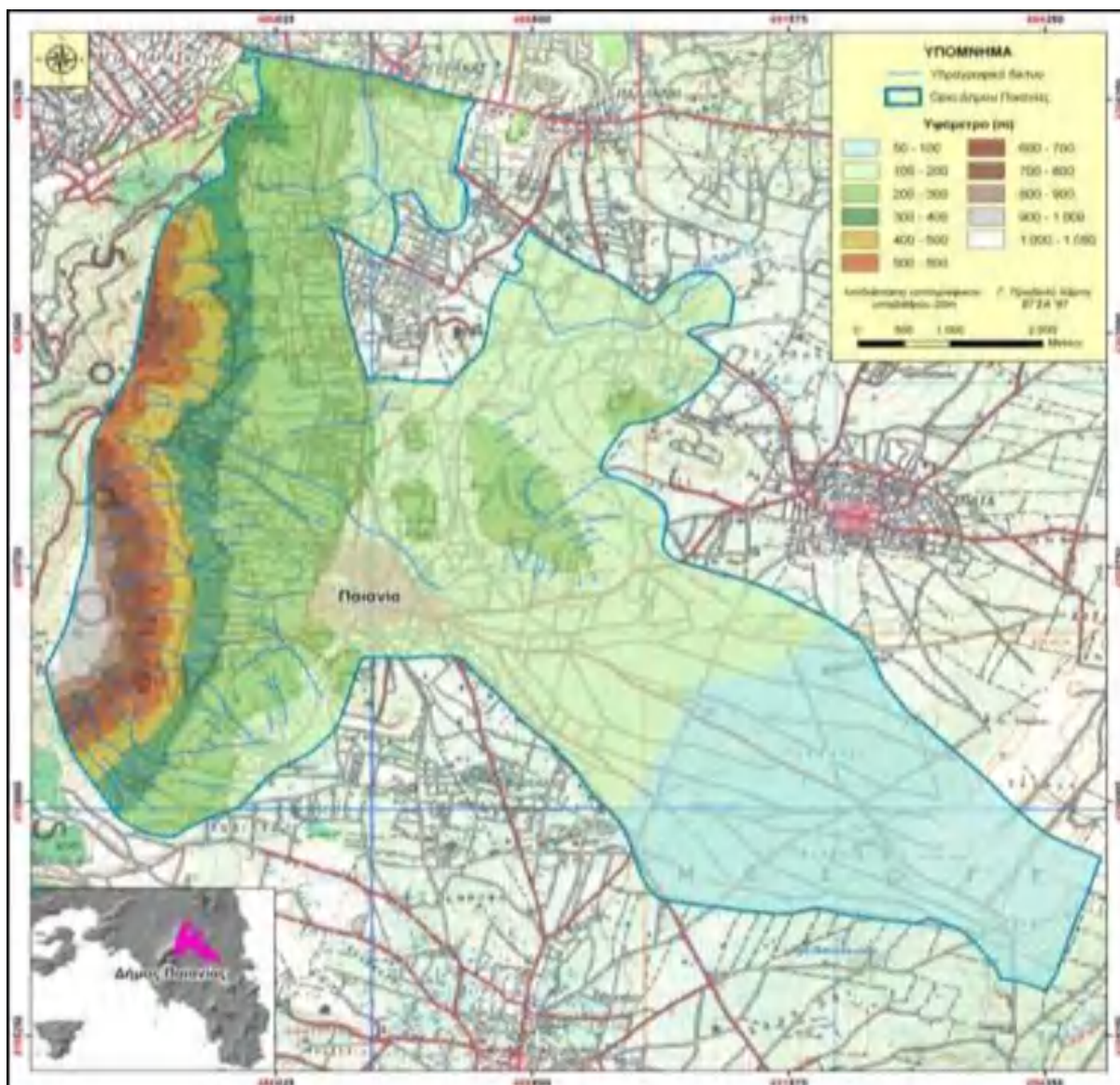
Εκτός από τον Υμηττό υπάρχουν και οι καλλιεργήσιμες εκτάσεις όχι μόνο του Δήμου αλλά και της ευρύτερης περιοχής των Μεσογείων και αποτελούνται από αμπέλια και ελαιόδενδρα.

A4.1.2. Μορφολογικά και γεωλογικά χαρακτηριστικά

Φυσικό όριο του Δήμου Παιανίας με τους όμορους Δήμους στο μεγαλύτερο

τουλάχιστον τμήμα τους, αποτελεί ο υδροκρίτης του όρους Υμηττού. Αναλυτικότερα, από βορρά προς νότο, διέρχεται από τις κορυφές Κορακοβούνι (692η) και Εύζωνος (1.026η). Αυτό έχει ως απόρροια την διάκριση δύο ζωνών σχετικά με το ανάγλυφο του Δήμου. Αφετηρία της πρώτης ζώνης είναι περίπου 1 χλμ. δυτικά της λεωφόρου Λαυρίου έως και τον υδροκρίτη του όρους και χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα απότομο ανάγλυφο. Ξεκινά από τα 0,300 χλμ. και καταλήγει να ξεπερνά το 1 χλμ. σε πολύ μικρή οριζόντια απόσταση²².

²² Φίλης, Χρ., 2011

Εικόνα 1: Τρισδιάστατο Μοντέλο Ανάγλυφου (DEM) Δήμου Παιανίας

Πηγή: Φίλης, Χρ., 2011

Σε αντίθεση, η δεύτερη ζώνη περιλαμβάνει το εν απομείναντα τμήμα του Δήμου και χαρακτηρίζεται από πολύ ομαλό ανάγλυφο. Τα υψόμετρα κυμαίνονται από 50 έως 200 μέτρα, κυρίως προς τα νοτιοανατολικά.

Στα δυτικά της Λεωφόρου Λαυρίου (περίπου 1.000η) των υπωρειών του όρους Υμηττού με το καθαυτό όρος, οι τιμές των μορφολογικών κλίσεων ξεπερνούν το 15% φτάνοντας έως το 95% στα ανατολικά της κορυφής του Εύζωνος. Επίσης, υψηλές τιμές μορφολογικών κλίσεων, οι οποίες ξεπερνούν το 35% παρουσιάζονται και στις περιοχές των υψωμάτων Λοφίο, Πυργάρθι, Δάσος και Μπούρα στα βορειοανατολικά του οικισμού της Παιανίας. Στο υπόλοιπο τμήμα

του Δήμου (προς τα νοτιοανατολικά), οι τιμές των μορφολογικών κλίσεων δεν ξεπερνούν το 5%.

Στην Δημοτική Ενότητα των Γλυκών Νερών, δηλαδή στο βόρειο τμήμα του Δήμου Παιανίας, η λεκάνη απορροής του Μεγάλου Ρέματος ή Ρέματος της Ραφήνας, περιλαμβάνει όλη τη νότια Πεντέλη, το βορειοανατολικό τμήμα του Υμηττού και τα βόρεια Μεσόγεια μέχρι τον Εθνικό Αερολιμένα Αθηνών (Σπάτα) και καταλαμβάνει έκταση 150 τετρ. χλμ. Το νότιο και κεντρικό τμήμα του Δήμου Παιανίας ανήκει η λεκάνη απορροής του Ερασείνου έκτασης 204 τετρ. χλμ και είναι αποδέκτης απορροής της κεντρικής και της νότιας περιοχής των Μεσογείων (Παιανία, Κορωπί, νότια ζώνη Σπάτων και αντίστοιχα Μαρκόπουλο, Κουβαράς). Οριοθετείται βόρεια από τον υδροκρίτη του ρέματος Ραφήνας, δυτικά από την οροσειρά του Υμηττού και μεταξύ των ραχιαίων υψωμάτων Ψηλόβραχος, Κορυφή, Μερέντα, Κερατοβούνι, Πάνειο όρος, Στρογγυλοπούλα, Ζυγός και Κόντρα στα νότια. Τα τρία βασικά ρέματα, των οποίων συγκεντρώνει την απορροή είναι του υδρορεύματος Αγίου Γεωργίου, του υδρορεύματος Αγ.Κωνσταντίνου - Μαρκοπούλου και του ίδιου του Ερασίνου, ο οποίος είναι και ο τελικός αποδέκτης²³.

A4.1.3. Κλιματολογικά χαρακτηριστικά

Το κλίμα της περιοχής είναι ξηρό και μεσογειακό και δύναται να χαρακτηριστεί ως άνυδρο. Η χλωρίδα συνίσταται κυρίως σε αμπελώνες, ελαιόδεντρα και λοιπά καλλιεργήσιμα είδη, δάσος κωνοφόρων, θαμνώδεις εκτάσεις, σκληροφυλλική βλάστηση και τα πευκοδάση του Υμηττού. (ΣΔΑΕ, Δήμου Παιανίας, 2012).

Για την αποτύπωση των επικρατούντων υδρομετεωρολογικών συνθηκών στον Δήμο Παιανίας χρησιμοποιείται ο μετεωρολογικός σταθμός που βρίσκεται στην Κάντζα (LG99) Θέση : Δημοτικό Σχολείο Κολλεγίου Κάντζας, σε υψόμετρο 221 m, με ύψος αισθητήρων θερμ/υγρ τα 2 μέτρα και ύψος

²³ Φίλης, Χρ., 2011

ανεμομέτρου τα 5 m. Ο σταθμός παρέχει δεδομένα από τον Μάρτιο του 2008, τα οποία βρίσκονται διαθέσιμα στην ιστοσελίδα: <http://meteosearch.meteo.gr/stationInfo.asp>.

A4.2. Χωροταξικός & Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Σύμφωνα με το Προεδρικό Διάταγμα «Καθορισμός μέτρων προστασίας της περιοχής του όρους Υμηττού και των Μητροπολιτικών Πάρκων Γουδί - Ιλισίων» (ΦΕΚ 187Δ/16-06-2011) για τον Δήμο Παιανίας έχουν καθοριστεί, τέσσερες ζώνες προστασίας: Ζώνη Α, Ζώνη Β, Ζώνη Γ και Ζώνη Ε. Δεδομένου ότι η έκταση του Δήμου είναι περίπου 53 τετρ. χλμ., τα 15 τετρ. χλμ αποτελούν Ζώνες Προστασίας του όρους Υμηττού, τα οποία και αντιστοιχούν σε ποσοστό 28,3% της συνολικής έκτασής του.

Ανά ζώνη τα 12,2 τετρ. χλμ., ανήκουν στη Ζώνη Α (23,1%), τα 2,6 τετρ. χλμ., στη Ζώνη Β (4,9%), 0,071 τετρ. χλμ., στη Ζώνη Γ (0,14%) και 0,067 τετρ. χλμ., στη Ζώνη Ε (0,13%) (Φίλης, Χρ., 2012).

Αναλυτικότερα περί χαρακτηρισμών Ζωνών:

Ζώνη Α: Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται ως περιοχή «Απόλυτης προστασίας της φύσης και των μνημείων», με στόχο την προστασία των οικοτόπων, των ειδών πανίδας, χλωρίδας και την οικολογική ανάδειξη των ιδιαίτερων φυσικών, γεωλογικών και ιστορικών χαρακτηριστικών του Υμηττού.

Ζώνη Β: Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται ως περιοχή «Περιφερειακής ζώνης προστασίας», και καθορίζει την γεωργική χρήση, την έκταση των ιδρυμάτων εκπαίδευσης (δημοσίων και ιδιωτικών), καθώς και την υπαίθρια αναψυχή, τις εκτάσεις των εγκαταστάσεων πολιτισμού και αθλητισμού.

Ζώνη Γ: Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται ως περιοχή «Προστασίας αρχαιολογικών χώρων», επιτρέπεται η γεωργική χρήση καθώς επίσης και η ανέγερση γεωργικών αποθηκών υπό κάποιες προϋποθέσεις όπως αυτές αναφέρονται στο Προεδρικό Διάταγμα.

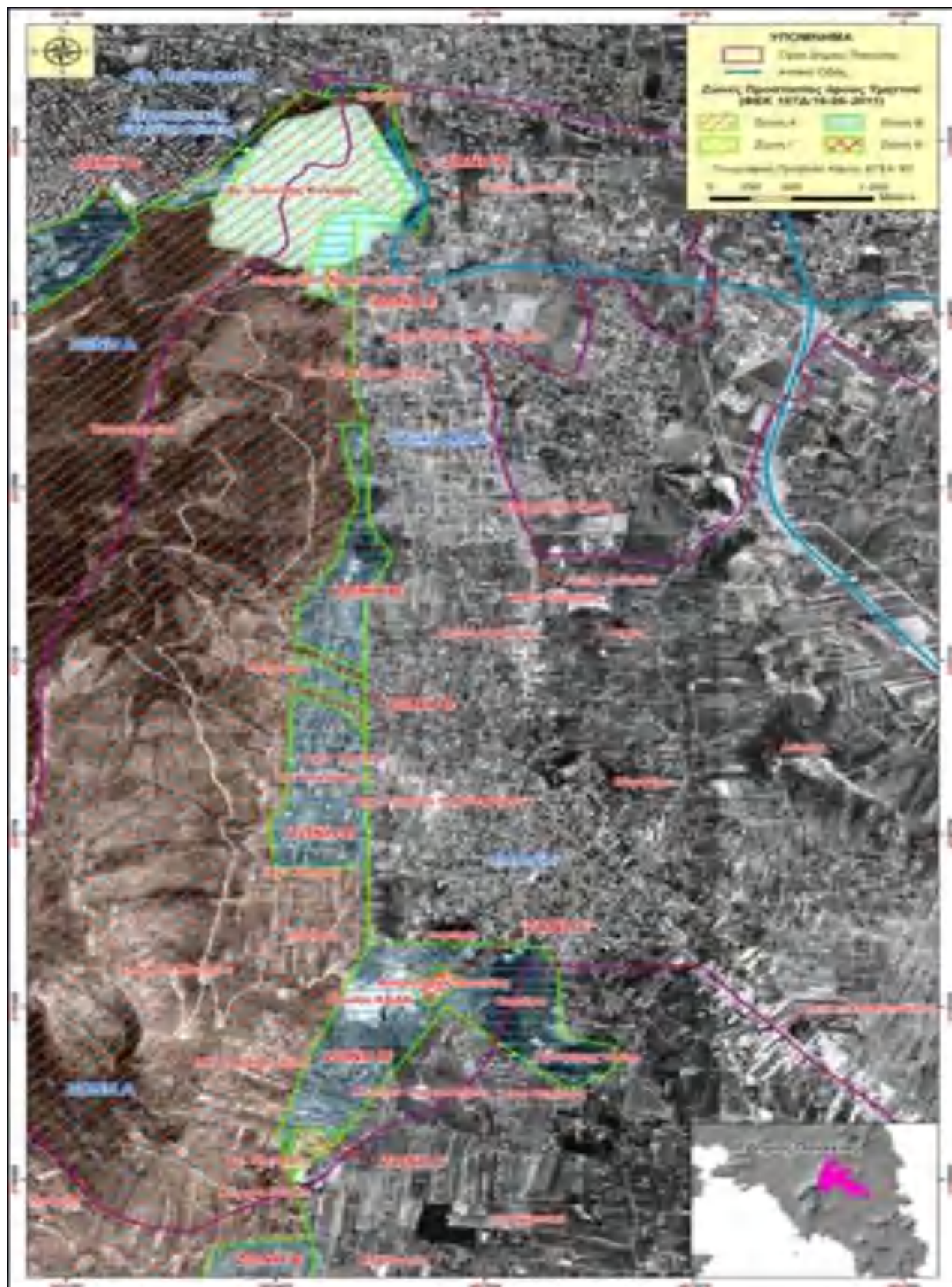
Ζώνη Ε: Η ζώνη αυτή χαρακτηρίζεται ως περιοχή «Ειδικών χρήσεων», εντός

αυτής επιτρέπεται η λειτουργία υφιστάμενων κοιμητηρίων, υπό την προϋπόθεση εφαρμογής της ειδικής νομοθεσίας περί νεκροταφείων.

Στα πλεονεκτήματα των περιοχών οικοδόμησης συνυπολογίζεται η ομοιομορφία στην δόμηση, καθώς οι κάτοικοι διαμένουν σε αυτόνομες μεζονέτες και μονοκατοικίες, και γενικότερα σε καλαίσθητα κτιριακά συγκροτήματα στο κέντρο. Είναι ευδιάκριτη η αρχιτεκτονική ομοιομορφία, με χαμηλά οικοδομήματα ακολουθώντας την φιλοσοφία της κεραμοσκεπούς και χαμηλού ύψους δόμησης. Οι κεντρικές λεωφόροι σε ορισμένα παρουσιάζουν ομοιομορφία στην ανάπτυξη εκ μέρους της Περιφέρειας Ανατολικής Αττικής με κατασκευές όπως κιγκλιδώματα, πεζοδρόμια. Η ταχεία οικοδομική ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία συνοδεύεται από τα αναγκαία έργα επέκτασης του οδικού δικτύου και περιορισμένες αναπλάσεις²⁴.

Στα αρνητικά του Δήμου συγκαταλέγεται: (α) το γεγονός ότι η πόλη των Γλυκών Νερών διαχωρίζεται στα δύο λόγω της παραμονής του σταθμού της ΔΕΗ στα σύνορα με την Κάντζα με συνεπακόλουθο οι κεραίες υπερ-υψηλής τάσης να εμποδίζουν μια περαιτέρω ανάπτυξη στο τμήμα αυτής της περιοχής (β) την εντατική χρήση λιπασμάτων στις καλλιέργειες και (γ) την παραγωγή βιομηχανικών αποβλήτων και ρύπων από την νότια πλευρά της πόλεως της Παιανίας, οποία προκύπτουν από την ΒΙΠΕ.

²⁴ Γεωργούλα, Αικ., 2008

Εικόνα 2: Χάρτης ζωνών περιοχών Δήμου Παιανίας

Πηγή: Φίλης, Χρ., 2011

Σύμφωνα με τα ΦΕΚ 1062Δ' 1-9-1986 περί «Έγκρισης του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου του Δήμου Παιανίας (Ν. Αττικής) , ΦΕΚ 896Δ' 22-10-1997 περί «Τροποποίησης Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Παιανίας (Ν. Αττικής» και όλα τα υπό εκπόνηση ή προβλεπόμενα προγράμματα και συγκεκριμένα μελέτες του Οργανισμού της Αθήνας σχετικά με τον καθορισμό των χρήσεων γης στη Χωροταξική Υποενοότητα Ανατολικής Αττικής (Μεσογείων), καθώς και οι πρώτες φάσεις της μελέτης «Οικονομική ανάπτυξη και Χωροταξικός Σχεδιασμός πεδιάδας Μεσογείων 1995-2000», οι οικισμοί που αποτελούν τον αστικό ιστό για την δημοτική ενότητα Παιανίας έχουν καθοριστεί, όπως αυτές καταγράφονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 16: Στοιχεία πολεοδομικών ενοτήτων Παιανίας

Πολεοδομική Ενότητα	Περιοχή	Μέση Πυκνότητα/ ha	Μέσος Συντελεστής δόμησης
ΠΕ.1	Αγία Μαρίνα	65	0,8
ΠΕ.2	Γήπεδο	66	0,8
ΠΕ.3	Κέντρο της πόλεως Παιανίας	63	0,8
ΠΕ.4	Νέα Σμύρνη	64	0,7
ΠΕ.5	Τρίγωνο Λαγού	40	0,6
ΠΕ.6	Άγιος Ανδρέας	24	0,4
ΠΕ.7	Άνοιξη	24	0,4
ΠΕ.8	Μιχούλι	24	0,4
ΠΕ.9	Αργιθέα	24	0,4

Πηγή: Γρηγοριάδης Σ., 2017

Το πρώτο ΓΠΣ του Δήμου Παιανίας, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, εγκρίθηκε το έτος 1986 για πληθυσμιακό μέγεθος 8.500 κατοίκων με επέκταση του σχεδίου πόλης σε εκτάσεις αραιοδομημένες και αδόμητες καθώς και στην δημιουργία πέντε πολεοδομικών ενοτήτων - γειτονιών. Η κυρίαρχη χρήση είναι

η κατοικία, η διοίκηση και το εμπόριο τα οποία παραμένουν στο κέντρο του οικισμού (ΠΕ.3) ενώ στις υπόλοιπες πολεοδομικές ενότητες υπάρχει η δυνατότητα να αναπτυχθούν και τοπικά κέντρα λιανικού εμπορίου. Η πρόβλεψη για δημιουργία βιοτεχνικού και βιομηχανικού πάρκου (ΒΙΟΠΑ και ΕΜ) νοτιοανατολικά της πόλης (ΠΕ.4) έδωσε τη λύση στην μετεγκατάσταση των υπαρχουσών βιοτεχνιών μέσα στην πόλη και προσανατόλισε την χωροθέτηση καινούργιων μονάδων με στόχο την μη ύπαρξη ασυμβίβαστων χρήσεων.

Το 1997 εγκρίνεται η τροποποίηση του ΓΠΣ του Δήμου Παιανίας, με την επέκταση των ορίων του για την ένταξη εντός αυτών των περιοχών αραιοδομημένων και πυκνοδομημένων έκτασης 225 στρεμμάτων, την δημιουργία τριών νέων πολεοδομικών ενοτήτων ΠΕ.6, ΠΕ.7 και ΠΕ.8 καθώς και την τροποποίηση της μέσης πυκνότητας και του μέσου συντελεστή δόμησης. Συγκεκριμένα:

- της περιοχής Αγ. Ανδρέα, Αγ. Τριάδος μέχρι την οριογραμμή της Ζώνης Β του Υμηττού και την δημιουργία της ΠΕ.6
- της περιοχής, η οποία ορίζεται από τους λόφους Πυργάθι και Κατσουλιέρθι, την παλαιά σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών - Λαυρίου και την οδό Παλαιοπαναγίας και την δημιουργία της ΠΕ.7
- της περιοχής, όπου ορίζονται από τις οδούς Αθηνών-Λαυρίου, Παλαιοπαναγίας και τα διοικητικά όρια Παιανίας - Παλλήνης και την δημιουργία της ΠΕ.8
- της περιοχής Προφήτη Ηλία και την ένταξη αυτής στην ΠΕ.4
- την επέκταση των ορίων του ΓΠΣ για την ένταξη εντός αυτών του ΒΙΠΑ-ΒΙΟΠΑ, ως ζώνης άλλης χρήσης και τμήματος αυτού με χρήση γενικής κατοικίας που εντάσσεται στην ΠΕ.4

Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ ο αστικός ιστός της περιοχής της Παιανίας συμπεριλαμβανομένων της αστικής δόμησης, βιομηχανικών και εμπορικών ζωνών καθώς και δικτύων συγκοινωνιών είναι 6,2 τετρ.χλμ.

Οι εντός σχεδίου περιοχές της ΔΕ Παιανίας διαμορφώθηκαν σύμφωνα με τις

διατάξεις:

- 1- Π.Ε 1: Π.Δ 9-3/1987 375/Δ/5-5-1987 Απόφαση Κύρωσης 11529/1881/7-7-2005
- 2- Π.Ε 2: Π.Δ 9-3/1987 375/Δ/5-5-1987 Απόφαση Κύρωσης 11529/1881/7-7-2005
- 3- Π.Ε 3: Π.Δ 30-3/1987 419/Δ/15-5-1987 Απόφαση Κύρωσης 18038/4293/1999/15-6-2000
- 4- Π.Ε 4: Π.Δ 16-3/1987 318/Δ/16-4-1987 & Αναθεώρηση 1468/Δ/31-12-1996 Απόφαση Κύρωσης 14772/4588/1998/4-12-1998
- 5- Π.Ε 5: Π.Δ 30-6/2000 454/Δ/21-7-2000 Απόφαση Κύρωσης 10473/1831/17-7-2002
- 6- Π.Ε 6: ΥΠ. Απ. 7-2-2003 323/Δ/11-4-2003 Απόφαση Κύρωσης 5867/21-4-2008 & 946/27-01-2010 (ανασύνταξη)
- 7- Π.Ε 7: ΥΠ. Απ. 7-2-2003 323/Δ/11-4-2003 Απόφαση Κύρωσης 5867/21-4-2008 & 946/27-01-2010 (ανασύνταξη)
- 8- Π.Ε 8: ΥΠ. Απ. 7-2-2003 335/Δ/14-4-2003 Απόφαση Κύρωσης 13696/1832/9-10-2006

Όσον αφορά στην περιοχή των Γλυκών Νερών του Δήμου, οι εντός σχεδίου περιοχές αυτές διαμορφώθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1337/1983 «επέκταση πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη και σχετικές ρυθμίσεις» (ΦΕΚ33/Α άρθρο 3) με τα παρακάτω διατάγματα:

1. Δ/γμα από 14/9/73 (ΦΕΚ 255Δ/73)
2. Αναθεώρηση από 3-12-99 (ΦΕΚ 670Δ/99)
3. Αναθεώρηση από 8-11-03 (ΦΕΚ 1200Δ/03)
4. 27913/29-3-2012 απόφαση κύρωση πράξης εφαρμογής Νότιας Γειτονιάς και 62097/24-1-2020 απόφαση κύρωση πράξης εφαρμογής Βόρειας Γειτονιάς

Ο αστικός ιστός των Γλυκών Νερών εκτιμάται περίπου σε 3,7 τετρ.χλμ, εκ των οποίων 2,50 τετρ.χλμ. είναι εντός σχεδίου. Σύμφωνα με το εγκεκριμένο Γ.Π.Σ. χωρίζεται σε τρεις πολεοδομικές ενότητες, με χρήση γενικής κατοικίας και πολεοδομικού κέντρου.

Οι κυριότερες χρήσεις γης προέρχονται που από τροποποιήσεις των ΓΠΣ της Παιανίας με το ΦΕΚ 896Δ/ 97 και των Γλυκών Νερών με το ΦΕΚ 518/99 είναι:

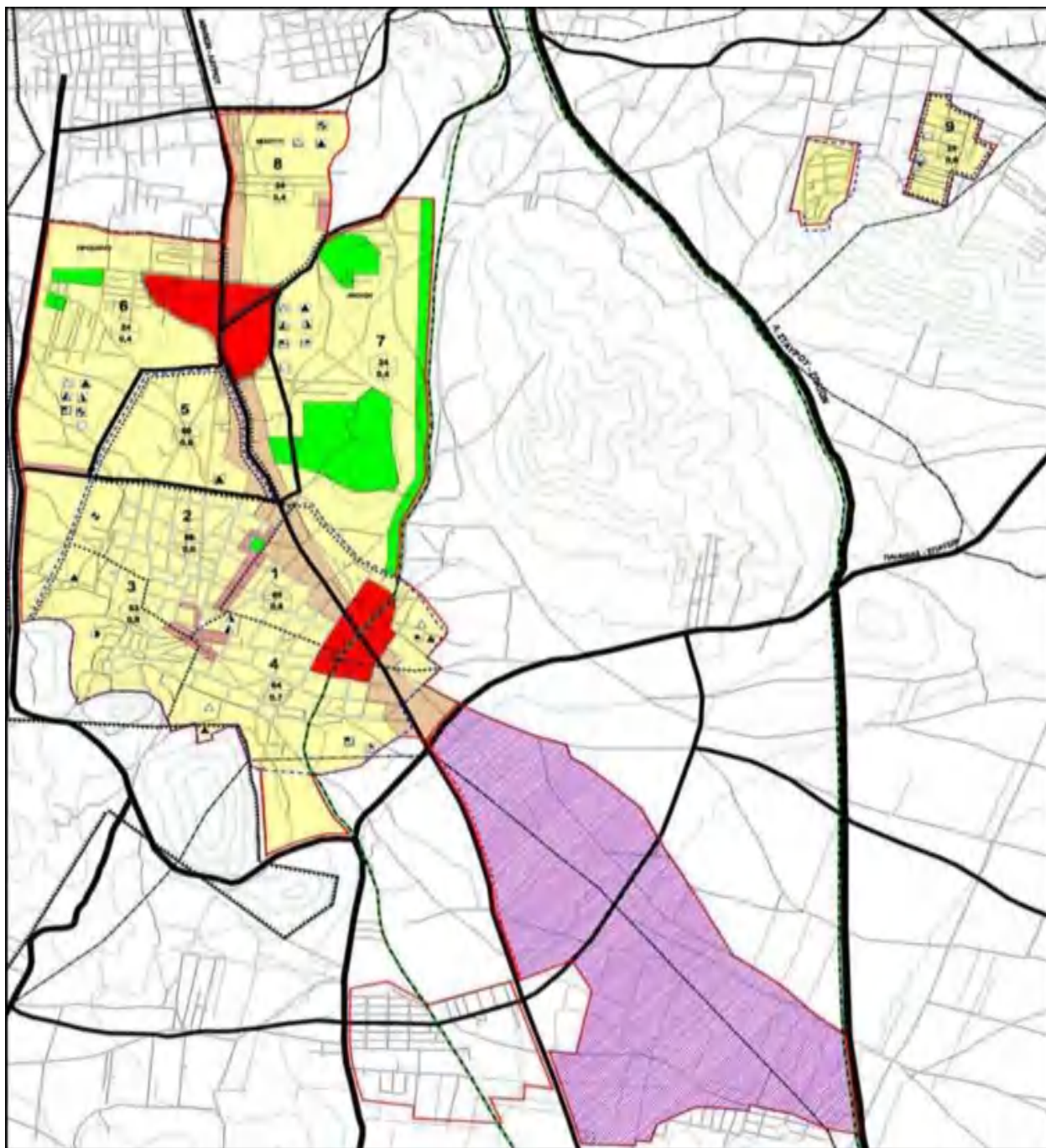
- Γενικής και Αμιγούς Κατοικίας
- Εμπορικής και Βιομηχανικής ζώνης
- Αστικού Πρασίνου
- Εκπαίδευσης - Αθλητισμού και Αναψυχής
- Υπηρεσίες και Λειτουργίες

Πίνακας 17: Ανάλυση χρήσεων γης Δήμου Παιανίας

	Δημοτική Κοινότητα Παιανίας (χιλ. στρέμμα- τα)	Δημοτική Κοινότητα Γλυκών Νερών (χιλ. στρέμματα)	Σύνολο (χιλ. στρέμματα)
Γενική κατοικία/ Αμιγούς	5.641,10	3.288,65	8.929,75
Εμπορική και Βιο- μηχανική ζώνη	339,60	200,00	539,6
Εκπαίδευση	20,30	43,60	63,9
Αθλητισμός	38,40	18,80	57,2
Αναψυχή	33,60	49,90	83,5
Πρόνοια	17,20	7,26	24,46
Εκκλησίες	35,90	4,46	40,36
Υπηρεσίες δημό- σιες και διωτικές)	29,20	7,99	37,19
Αστικό πράσινο	44,70	79,34	124,04
ΣΥΝΟΛΟ:	6.200	3.700	9.900

Πηγή: ΓΠΣ της Παιανίας και των Γλυκών Νερών

Εικόνα 3: Χάρτης πολεοδομικών ενοτήτων Παιανίας



Πηγή: ΓΠΣ της Παιανίας, ΦΕΚ 896Δ/97

ΒΙ.ΠΑ - ΒΙΟ.ΠΑ

Σημαντικότερη επέκταση του Γ.Π.Σ. Δήμου Παιανίας, είναι η δημιουργία ΒΙΟ.ΠΑ-ΒΙ.ΠΑ, εκτάσεως 1314 στρεμμάτων. Αφορά την εγκατάσταση βιομηχανικών-βιοτεχνικών εγκαταστάσεων μέσης και χαμηλής όχλησης.

Η χωροθέτηση του ΒΙΟ.ΠΑ-ΒΙ.ΠΑ είναι περίπου σε επαφή με τον οικιστικό ιστό

του Δήμου Παιανίας και στοχεύει στα εξής:

- στην εγκατάσταση νέων μονάδων που προσελκύονται από την λειτουργία του Διεθνούς Αεροδρομίου και την αναβάθμιση του εμπορικού λιμανιού του Λαυρίου.
- στην εγκατάσταση νέων μονάδων που προσελκύονται από ένα περιβάλλον που παρέχει υπηρεσίες υψηλής στάθμης για τους εργοδότες, τους εργαζομένους, αλλά και τους κατοίκους της Παιανίας (υπηρεσίες στήριξης των επιχειρήσεων χώρους, τράπεζες, χώροι πολιτιστικών εκδηλώσεων, αναψυχής, άθλησης και πρασίνου)
- στην μετεγκατάσταση βιοτεχνιών και επαγγελματικών εργαστηρίων, που εμπίπτουν στον ιστό των περιοχών κατοικίας και χρειάζεται να επεκτείνουν τους χώρους παραγωγής ή αποθήκευσης των προϊόντων τους.
- στην μετεγκατάσταση των βιοτεχνικών-βιομηχανικών μονάδων που υφίστανται στην ευρύτερη περιοχή.

Σύμφωνα με την με αριθμό 79347/20-11-1990 κοινή απόφαση των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ και Βιομηχανίας «Περί καθορισμού ειδικών προδιαγραφών εκπόνησης πολεοδομικών μελετών (ΒΙ.ΠΑ) και Βιοτεχνικών (ΒΙΟ.ΠΑ) πάρκων και ΒΙ.ΠΑ-ΒΙΟ.ΠΑ προς εξυγίανση της ευρύτερης περιοχής της Αθήνας» (ΦΕΚ 674 Δ') σε συνδυασμό με τις Τεχνικές Προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στην με αριθμό 5731/1146/2000 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 329Β'), στο Β' στάδιο της πολεοδομικής μελέτης ΒΙΟ.ΠΑ- ΒΙ.ΠΑ δήμου Παιανίας περιλαμβάνονται τα εξής: (συν. Σχέδιο Α6 κλ. 1:2500). Ειδικότερα, στα 918 στρέμματα καθαρής βιομηχανικής γης, προβλέπεται η εγκατάσταση 150 νέων μονάδων.

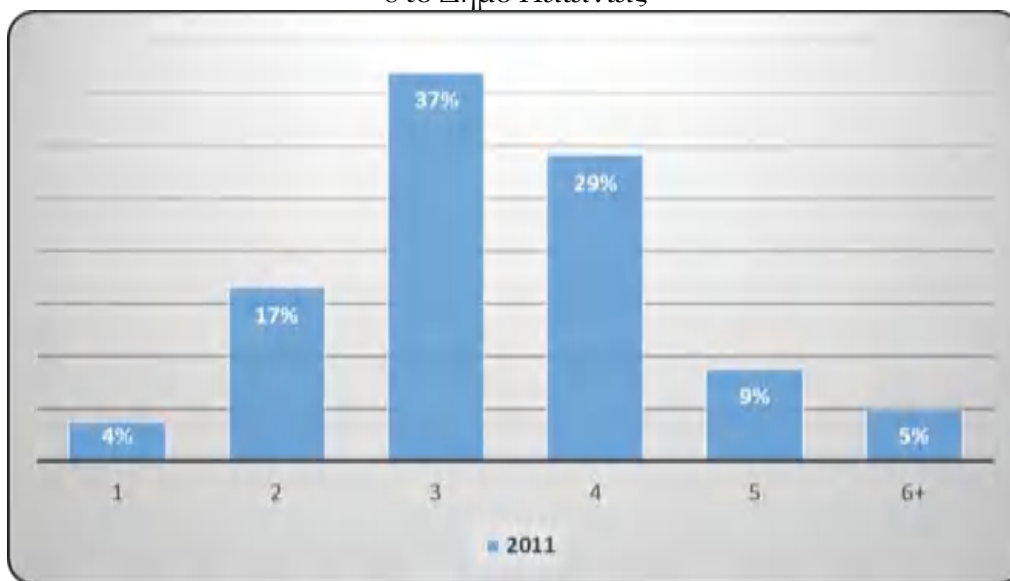
A4.3. Χαρακτηριστικά κτιριακού αποθέματος

Στο τμήμα της έκθεσης που ακολουθεί, επιδιώκεται η ανάλυση στοιχείων της απογραφής της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) έτους 2011 τα οποία αναφέρονται στην κατάσταση των κατοικιών του Δήμου Παιανίας.

Σύνολο κτιρίων

Οι κανονικές κατοικίες στο Δήμο Παιανίας σύμφωνα με την απογραφή της ΕΛΣΤΑΤ του 2011 ανέρχονται σε 11.856. Το παρακάτω Διάγραμμα παραθέτει το ποσοστό του αριθμού των δωματίων επί του συνόλου των κανονικών κατοικιών²⁵ του Δήμου Παιανίας. Η στατιστική επεξεργασία έδειξε πως κατά το έτος 2011, το μεγαλύτερο ποσοστό κατοικιών (37%) διαθέτει 3 δωμάτια. Ακολουθούν οι κατοικίες 4 δωματίων με ποσοστό 29% και με διαφορά έπονται οι κατοικίες των δύο, των 5, άνω των 6 και του ενός δωματίου με ποσοστά 17%, 9%, 5% και 4% αντίστοιχα.

Διάγραμμα 41: Ποσοστιαία σύνθεση κανονικών κατοικιών ανά αριθμό δωματίων στο Δήμο Παιανίας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

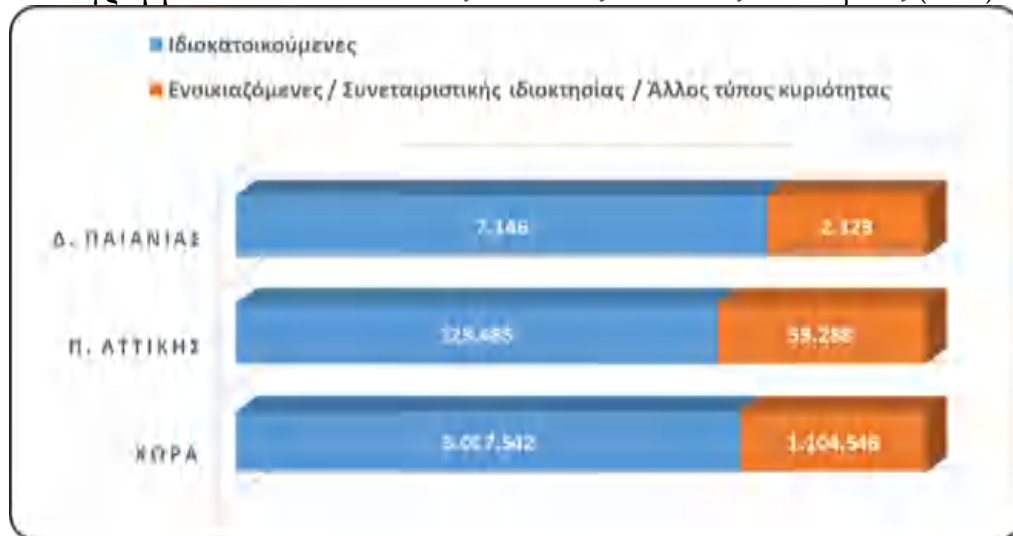
Διαμονή Νοικοκυριών σε Κανονικές Κατοικίες

Ενδιαφέρον αποτελεί το ποσοστό ιδιοκατοικούμενων κατοικιών στο Δήμο Παιανίας στοιχείο το οποίο αποτυπώνει σε έναν βαθμό το επίπεδο ευημερίας του πληθυσμού (χωρίς να είναι η μοναδική κρίσιμη παράμετρος αφού θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλες όπως για παράδειγμα το επίπεδο

²⁵ Είναι η μόνιμη και αυτοτελής κατασκευή, η οποία αποτελείται από ένα, τουλάχιστον κανονικό δωμάτιο και προορίζεται για κατοικία ενός νοικοκυριού

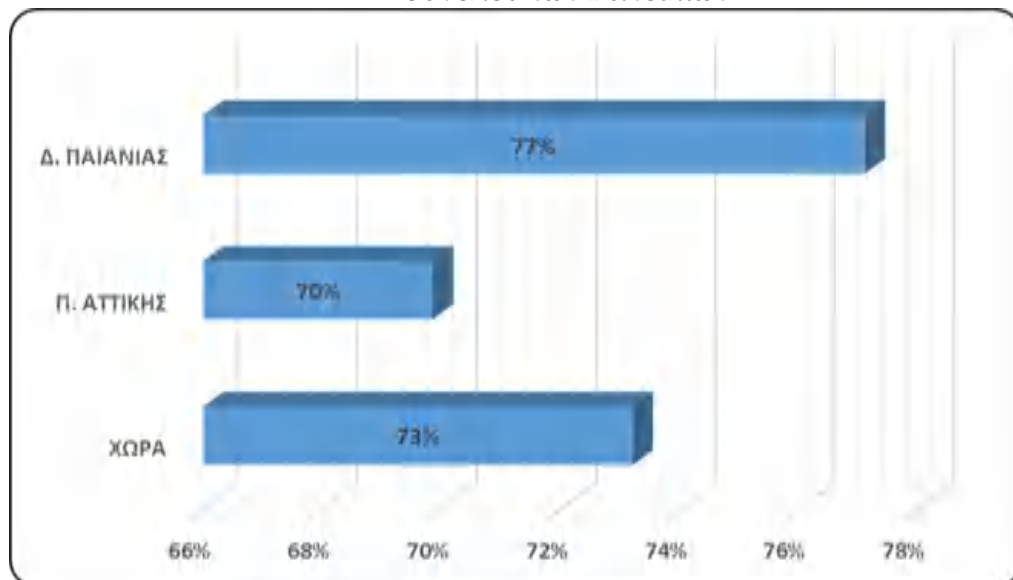
δανεισμού των νοικοκυριών). Στον Δήμο Παιανίας το ποσοστό αυτό φτάνει το 77% όταν στην Περιφέρεια Αττικής είναι 70% και στο επίπεδο χώρας 73%. Το συγκεκριμένο στοιχείο της ιδιοκατοίκησης συνδέεται και με άλλους παράγοντες όπως είναι η σημαντικότητα της απόκτησης κατοικίας, διαχρονικά στην ελληνική κοινωνία. Το μέγεθος της ιδιοκατοίκησης ενδεχομένως να έχει δεχτεί επιδράσεις από την δεκαετή οικονομική κρίση στοιχείο το οποίο πιθανώς θα αποτυπωθεί στην επόμενη απογραφή του 2021.

Διάγραμμα 42: Κανονικές κατοικίες ανά είδος ιδιοκτησίας (2011)



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Διάγραμμα 43: Ποσοστό Ιδιοκατοικούμενων κατοικιών στο Δήμο Παιανίας επί του συνόλου των Κατοικιών



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

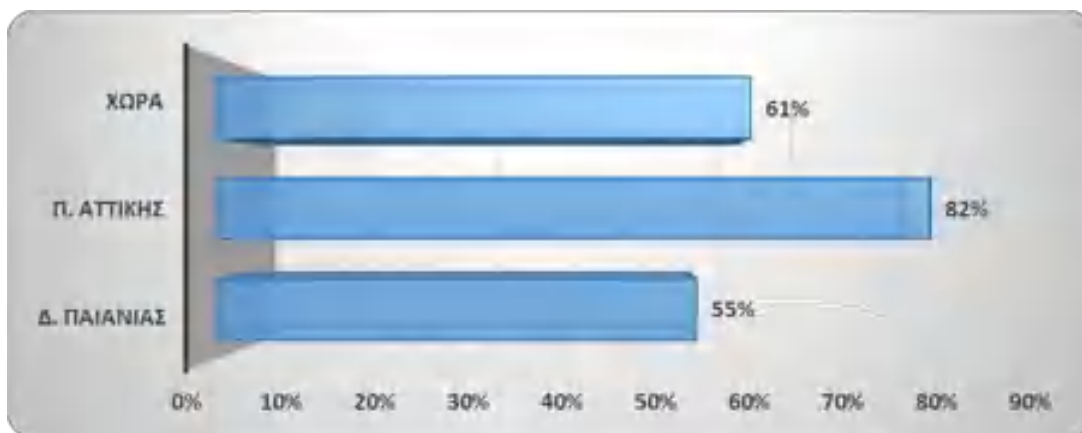
Επιχειρώντας να διερευνηθεί ο τύπος του κτιριακού αποθέματος στον Δήμο Παιανίας, προκύπτει ως αποτέλεσμα ότι ένα πιο μικρό ποσοστό, σε σχέση με την Περιφέρεια Αττικής και της Χώρας, των κτιρίων το οποίο ανέρχεται σε 55% (6.548 κατοικίες) αποτελούνται από διπλοκατοικίες, πολυκατοικίες, κτίρια που η κύρια χρήση του δεν είναι κατοικία. Το συγκεκριμένο χαρακτηριστικό αντανakλά και το προφίλ μίας αραιοκατοικημένης περιοχής όπου καταγράφονται μικρές πιέσεις ως προς το μοντέλο οικιστικής ανάπτυξης ενώ παράλληλα αναπαράγεται και ένα συγκεκριμένο πρότυπο κατοικίας συνδεδεμένο με τον περιαστικό χώρο. Στην Περιφέρεια Αττικής το αντίστοιχο ποσοστό είναι 82% ενώ σε επίπεδο Χώρας το ποσοστό αυτό ανέρχεται στο 61%.

Διάγραμμα 44: Κανονικές κατοικίες κατά τύπο κτιρίου στο Δήμο Παιανίας, στην Περιφέρεια Αττικής και στο Σύνολο της Χώρας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Διάγραμμα 45: Ποσοστό διπλοκατοικιών, πολυκατοικιών, κτιρίων που η κύρια χρήση τους δεν είναι κατοικία στο Δήμο Παιανίας, στην Περιφέρεια Αττικής και στο Σύνολο της Χώρας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Ενδιαφέρον στοιχείο το οποίο σε μεγάλο βαθμό αποτυπώνει και τη ζήτηση κατοικίας στην περιοχή μελέτης είναι ο αριθμός των κατοικούμενων και των κενών οικημάτων. Αυτό το οποίο παρατηρείται στο Δήμο Παιανίας είναι ότι το 78% των κατοικιών είναι κατοικημένες ενώ το 22% κενές. Η συγκεκριμένη τιμή είναι υψηλότερη από το αντίστοιχο επίπεδο της Περιφέρειας Αττικής όπου κατοικούνται το 71% των κατοικιών. Αρκετά διαφορετικά είναι τα στοιχεία σε επίπεδο Χώρας όπου τα κατοικούμενα οικήματα ανέρχονται μόλις στο 65% του αποθέματος των κατοικιών.

Το στοιχείο της κατάστασης των κατοικιών (κατοικούμενες-κενές) συνδέεται με την πυκνοκατοίκηση της περιοχής ή με την έλλειψη διαθέσιμων κατοικιών. Το ποσοστό για το δήμο Παιανίας είναι ιδιαίτερα υψηλό πιθανότητα λόγω της ραγδαίας αύξησής του πληθυσμού την τελευταία δεκαετία σε σχέση με την δυσανάλογη αν και ήδη αυξημένη κατασκευή νέων κατοικιών.

Πίνακας 18: Ποσοστιαία σύνθεση κανονικών κατοικιών κατά κατάσταση κατοικίας στο σύνολο της Χώρας, στην ΠΕ Αττικής και στο Δήμο Παιανίας

	Κατοικούμενες	Κενές
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	65%	35%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ	71%	29%
ΔΗΜΟΣ ΠΑΙΑΝΙΑΣ	78%	22%

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Ηλικία κτιρίων

Σχετικά με την παλαιότητα του κτιριακού αποθέματος των κατοικιών στο Δήμο Παιανίας παρατηρούμε ότι ένα ιδιαίτερα σημαντικό τμήμα των κτιρίων στο δήμο είναι αρκετά νέο αφού η παλαιότητα στο 70% των κτιρίων είναι μικρότερη των 40 ετών, με το 18% αυτών (επί του συνόλου) να είναι κάτω των 15 ετών.

Οι κατοικίες με έτος κατασκευής μετά το 2006 (ουσιαστικά μέχρι το 2011 που διεξήχθη η απογραφή) ανέρχονται μόλις στο 18% του συνόλου. Σε συνδυασμό με την ζήτηση για κατοικία στην περιοχή εκτιμάται ότι το ποσοστό των νεόδμητων κατοικιών θα έχει διαφοροποιηθεί σημαντικά. Τα αντίστοιχα στοιχεία είναι αρκετά διαφορετικά σε επίπεδο Περιφέρειας αλλά και Χώρας αφού το ποσοστό των κατοικιών με έτος κατασκευής πριν το 1980 είναι 58% και 55% αντίστοιχα. Την ίδια στιγμή οι κατοικίες με έτος κατασκευής μετά το 2006 είναι 7% για την Περιφέρεια Αττικής και 7% σε επίπεδο Χώρας.

Τα προαναφερόμενα στοιχεία στο Δήμο Παιανίας συνδέονται με μία σειρά από παράγοντες όπως η διαθεσιμότητα της περιοχής για περαιτέρω οικιστική ανάπτυξη, η τάση για μια καλύτερη ποιότητα ζωής στο περιαστικό περιβάλλον, η οικονομική δυναμικότητα του πληθυσμού που επιλέγει ως κατοικία του την περιοχή αλλά και παράλληλα η μακροχρόνια υποβάθμιση του αστικού κέντρου των Αθηνών.

Διάγραμμα 46: Κανονικές κατοικίες κατά περίοδο κατασκευής στη Χώρα, την Περιφέρεια Αττικής και το Δήμο Παιανίας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Νοικοκυριά κατά αριθμό αυτοκινήτων και θέσεις πάρκινγκ

Ένα από τα στοιχεία τα οποία συνήθως πολλοί από τους σύνθετους δείκτες ευημερίας χρησιμοποιούν είναι η ιδιοκτησία αυτοκινήτου. Στην περιοχή μελέτης το 43% των νοικοκυριών διαθέτει ένα αυτοκίνητο, το 43% τουλάχιστον δυο αυτοκίνητα, ενώ το 13% δεν έχει στην κατοχή του αυτοκίνητο. Σε σχεδόν διαφορετικά επίπεδα όσον αφορά τη κατηγορία «0 αυτοκίνητα» και «2+ αυτοκίνητα» κυμαίνονται τα ποσοστά τόσο σε επίπεδο Χώρας όσο και Περιφέρειας. Δεδομένης της οικονομικής κατάστασης των κατοίκων της περιοχής καθώς και το ότι ο αστικός ιστός της περιοχής είναι διάσπαρτος και δεν υπάρχει επαρκής εξυπηρέτηση από μέσα μαζικής μεταφοράς, κρίνεται απόλυτα φυσιολογική αυτή η διαφοροποίηση.

Διάγραμμα 47: Ποσοστιαία σύνθεση νοικοκυριών κατά αριθμό αυτοκινήτων στη Χώρα, στην Περιφέρεια Αττικής και στο Δήμο Παιανίας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Στο επόμενο διάγραμμα αποτυπώνεται το ποσοστό νοικοκυριών, κατά αριθμό θέσεων στάθμευσης στη Χώρα, στην Περιφέρεια Αττικής και στο Δήμο Παιανίας. Γίνεται άμεσα αντιληπτό ότι στον Δήμο δεν υπάρχει πρόβλημα με το συγκεκριμένο θέμα αφού μόλις το 33% των νοικοκυριών δεν διαθέτει έστω μια θέση στάθμευσης.

Ο Δήμος Παιανίας υπερτερεί κατά πολύ σε σύγκριση τόσο με το εθνικό όσο και με το περιφερειακό επίπεδο, στοιχείο το οποίο οφείλεται στην αραιοκατοίκηση, το νέο οικιστικό απόθεμα (η πλειοψηφία των κατοικιών είναι κατασκευασμένες μετά την υποχρεωτική διαμόρφωση χώρων στάθμευσης στις πυλωτές των πολυκατοικιών), αλλά και τον μη κορεσμό των ελεύθερων χώρων για τη δημιουργία χώρων στάθμευσης.

Διάγραμμα 48: Ποσοστό νοικοκυριών κατά αριθμό θέσεων στάθμευσης στη Χώρα, στην Περιφέρεια Αττικής και στο Δήμο Παιανίας



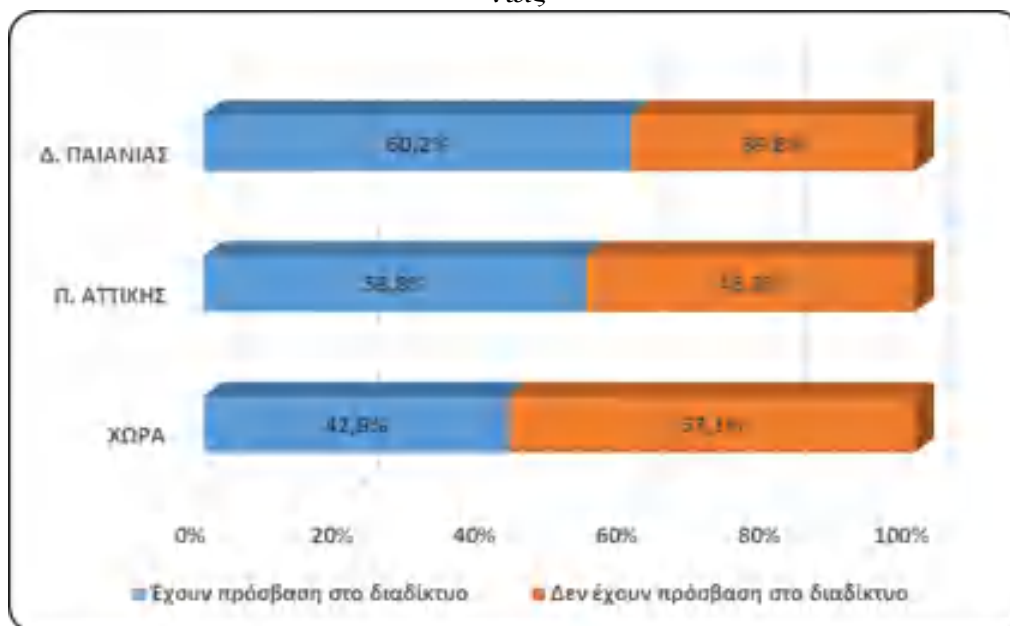
Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Νοικοκυριά ανάλογα με την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο

Ιδιαίτερα κρίσιμο μέγεθος αποτελεί η δυνατότητα πρόσβασης των νοικοκυριών στο διαδίκτυο, καθοριστικό στοιχείο για ολόκληρο το εύρος των κοινωνικο-οικονομικών λειτουργιών. Σύμφωνα με την Απογραφή του 2011 το 60,2% των νοικοκυριών του Δήμου Παιανίας είχε πρόσβαση στο διαδίκτυο την ίδια στιγμή που στην Περιφέρεια Αττικής το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 53,8% και στη χώρα 42,9%. Σαφώς η δυναμική εξέλιξη της τεχνολογίας από εκείνη την περίοδο έχει συμβάλει στη διαμόρφωση ενός άλλου τοπίου αναφορικά με την πρόσβαση στο διαδίκτυο με πολλούς διαφορετικούς τρόπους (με απλούστερο αυτόν μέσω των συσκευών κινητής τηλεφωνίας). Ενδεικτικά, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ από την έρευνα χρήσης ΤΠΕ του 2020, η πρόσβαση στο διαδίκτυο από νοικοκυριά και άτομα για το σύνολο χώρας το 2020 ανήλθε σε 80,4% παρουσιάζοντας μία κατακόρυφη αύξηση σε επίπεδο σχεδόν δεκαετίας (9 έτη) της τάξεως του 87,4% ενώ στην Αττική το αντίστοιχο μέγεθος διαμορφώνεται σε 83,6%. Το στοιχείο αυτό επιτρέπει την εκτίμηση ότι και στον Δήμο Παιανίας το ποσοστό πρόσβασης του πληθυσμού θα διαμορφώνεται πάνω από το 93%. Η σημασία των ψηφιακών δεξιοτήτων σε σχέση με μία σειρά κρίσιμων παραμέτρων για την κοινωνικοοικονομική οργάνωση όπως η παροχή και λήψη υπηρεσιών, η τηλεργασία, η τηλεεκπαίδευση, η πρόσβαση στην πληροφορία, αναδείχθηκε έντονα και μέσα από την περίοδο της

πανδημίας.

Διάγραμμα 49: Ποσοστιαία Σύνθεση των νοικοκυριών ανάλογα με την δυνατότητα πρόσβασης στο διαδίκτυο στη Χώρα, την Περιφέρεια Αττικής και το Δήμο Παιανίας



Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ., Στοιχεία Απογραφής 2011

Επιπλέον, η αυξημένη πρόσβαση στο διαδίκτυο και η χρήση των ΤΠΕ από τον τοπικό πληθυσμό ενισχύουν την μετάβαση σε ένα διαφορετικό μοντέλο λειτουργίας του ίδιου του δήμου με σημαντικό τμήμα των υπηρεσιών να παρέχονται ψηφιακά, τον μετασχηματισμό της εσωτερικής του οργάνωσης, την ενίσχυση των συμμετοχικών διαδικασιών αλλά και μία σειρά άλλων λειτουργιών που ενισχύουν την αποτελεσματικότητα, την αποδοτικότητα, την οικονομικότητα, τη διαφάνεια και τη συμμετοχή.

Ωστόσο σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ο ψηφιακός αναλφάβητος ιδιαίτερα των μεγαλύτερων ηλικιών καθώς και το κόστος πρόσβασης στο διαδίκτυο ειδικά σε περιόδους οικονομικής ύφεσης και αύξησης της ανεργίας. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Αυτοτελούς Τμήματος Κοινωνικής Προστασίας, Αθλητισμού και Νέας Γενιάς, τα τελευταία έτη έχει αυξηθεί το ποσοστό των παιδιών που δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο με αποτέλεσμα να σταματάνε την εκμάθηση της αγγλικής γλώσσας ή να καθυστερούν την έναρξή της. Γεγονός που έχει οδηγήσει την Κοινωνική Υπηρεσία στην εξεύρεση

δωρεάν μαθημάτων από φροντιστήρια αγγλικών της περιοχής. Αντίστοιχο πρόβλημα θεωρούμε ότι θα παρουσιάζετε και στην τηλεκπαίδευση των μαθητών κατά τη διάρκεια της πανδημίας.

Α5. Διαχείριση Αποβλήτων

Η Συλλογή των αστικών-οικιακών απορριμμάτων του Δήμου Παιανίας πραγματοποιείται με τη συλλογή και μεταφορά τους, είτε απευθείας στο ΧΥΤΑ Άνω Λιοσίων, είτε σε ΚΔΑΥ, είτε στο ΕΜΑΚ Άνω Λιοσίων.

Η διαχείριση των αποβλήτων αποτελεί ένα πολυδιάστατο ζήτημα αφού εμπεριέχει οικονομικά, θεσμικά, τεχνικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά – πολιτικά χαρακτηριστικά. Είναι από τα σημαντικότερα περιβαλλοντικά προβλήματα παγκοσμίως, μαζί με την έλλειψη νερού και την κλιματική αλλαγή, η αντιμετώπιση των οποίων απαιτεί ενιαία στρατηγική, δεδομένου ότι βρίσκονται σε άμεση αλληλεπίδραση και αλληλεξάρτηση. Ωστόσο τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε περιοχής όπως η πολεοδόμηση, η πυκνότητα κατοίκησης, το διαθέσιμο εισόδημα, η ανεργία κλπ., καθιστούν αναγκαία την εφαρμογή ενός αποκεντρωμένου μοντέλου διαχείρισης αποβλήτων μέσω της ανάπτυξης ΤΣΔΑ, όπως προβλέπει το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων και ο ΠΕΣΔΑ Αττικής που βρίσκονται σε στάδιο αναθεώρησης και επικαιροποίησης.

Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση στη διαχείριση Αστικών Στερεών Αποβλήτων, σύμφωνα με στοιχεία της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης.

Πίνακας 19: Ετήσιες συλλεγόμενες ποσότητες αποβλήτων για τα έτη 2017 - 2019

ΡΕΥΜΑ ΥΛΙΚΟΥ	Ποσότη τα (τον/έτο ς)	Ποσότη τα (τον/έτο ς)	Ποσότη τα (τον/έτο ς)	Παρατηρήσεις
	2019	2018	2017	
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	11.191,00	10.750,00	11.672,00	
Υλικά συσκευασίας (μπλε κάδος)	2.410,00	1.540,00	1.436,00	
Βιοαπόβλητα (καφέ κάδος)	0,00	0,00	0,00	
Πράσινα	0,00	0,00	0,00	Η ποσότητα των πράσινων αποβλήτων δεν μπορεί να

				μετρηθεί γιατί επεξεργάζονται σε λειοτεμαχιστή άλλου Δήμου
Ογκώδη	685,84	669,45	268	
ΑΕΚΚ	881,91	632,95	75,08	
Χαρτί (κίτρινος Κάδος)	0,00	0,00	0,00	δεν γίνεται χωριστή συλλογή
Ρούχα-Υφάσματα-Υποδήματα	0,00	0,00	0,00	δεν γίνεται χωριστή συλλογή
Μπαταρίες	0,00	0,00	0,00	δεν γίνεται χωριστή συλλογή
Ελαστικά	1,91	5,22	0,00	
Γυαλί		3,94	9,45	

Πηγή: Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Πίνακας 20: Συλλογικά/ ατομικά συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης

Περιγραφή	Πλήθος Σημείων Συλλογής	Τοποθεσία Σημείων Συλλογής
Υλικά συσκευασίας (μπλε κάδος)	600	Δρόμοι
ΑΕΚΚ	1	Αμαξοστάσιο

Πηγή: Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Πίνακας 21: Αριθμός δρομολογίων εβδομαδιαίως ανά ρεύμα υλικού

ΡΕΥΜΑ ΥΛΙΚΟΥ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΩΝ	
	Ν	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩ Σ		
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	69	13 δρομολόγια/ημέρα τις καθημερινές, 4 το Σαββατοκύριακο
Υλικά συσκευασίας (μπλε κάδος)	17	3 δρομολόγια/ημέρα τις καθημερινές, 2 το Σαββατοκύριακο

Πηγή: Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Πίνακας 22: Υφιστάμενος/ υπό προμήθεια εξοπλισμός συλλογής (κάδοι)

ΡΕΥΜΑ ΥΛΙΚΟΥ	ΤΥΠΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (λίτρα)	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΣ/ ΥΠΟ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	700	1100	Υφιστάμενος
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	300	660	Υφιστάμενος
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	100	220	Υφιστάμενος
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	510	1100	Υπό προμήθεια
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	50	660	Υπό προμήθεια
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	Μεταλλικός	80	1100	Υφιστάμενος
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	Μεταλλικός	60	1100	Υπό προμήθεια
Υλικά συσκευασίας (μπλε κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	600	1100	
Βιοαπόβλητα (καφέ κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	35	1100	Υφιστάμενος
Βιοαπόβλητα (καφέ κάδος)	πλαστικός τετράτροχος	20	660	Υφιστάμενος

Πηγή: Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Πίνακας 23: Υφιστάμενος εξοπλισμός συλλογής (οχήματα)

ΡΕΥΜΑ ΥΛΙΚΟΥ	ΤΥΠΟΣ	ΧΩΡΗΤΙΚΟΤΗΤΑ (κ.μ.)	ΕΤΟΣ ΚΤΗΣΗΣ	Ποσότητα
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	Α/Φ τύπου πρέσας	8	2017	7
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	Α/Φ τύπου πρέσας	16	2005	1
Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	Α/Φ τύπου πρέσας	16	1998	1

Σύμμεικτα (πράσινος κάδος)	ΕΠΙΚΑΘΗΜΕΝΟ τύπου πρέσας	48	2017	2
Υλικά συσκευασίας (μπλε κάδος)	Α/Φ τύπου πρέσας	16	2008	1
Υλικά συσκευασίας (μπλε κάδος)	Α/Φ τύπου πρέσας	16	2007	2
Βιοαπόβλητα (καφέ κάδος)	Α/Φ τύπου πρέσας	16	2020	1
Πράσινα	ανοιχτό φορτηγό με αρπάγη		2004	1
Πράσινα	ανοιχτό φορτηγό με αρπάγη		2005	3
Ογκώδη	ανοιχτό φορτηγό		2006	2

Πηγή: Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Πίνακας 24: Υφιστάμενες υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων

ΕΙΔΟΣ	ΒΑΘΜΟΣ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑΣ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ
ΣΜΑ	σε λειτουργία	Στον χώρο του αμαξοστασίου
Αμαξοστ άσιο	σε λειτουργία	σε κοινό χώρο στεγάζονται γραφείο κίνησης, συνεργείο κ.λπ.

Πηγή: Διεύθυνση Περιβάλλοντος, Καθαριότητας και Ανακύκλωσης

Σύμφωνα με τα στοιχεία των παραπάνω πινάκων, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι όσον αφορά την διαχείριση των αστικών στερεών αποβλήτων, ο Δήμος Παιανίας παρουσιάζει παρόμοια στοιχεία με τον μέσο όρο των Δήμων της Περιφέρειας Αττικής.